

Sedmero bolestí

MARIE PANNY.

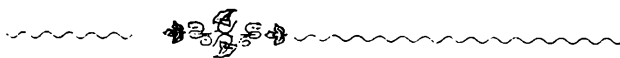
Postní řeči

Antonina Slomška,
biskupa Labudského.

DODATEK KE „KAZATELŮM SLOVANSKÝM“ DÍL II.

Vydal

Antonín Mužík,
kněz církevní.

V PRAZE 1871.

Nákladem kněhkupectví B. Stýbla.

Sedmero bolestí Marie Panny.

I.

První bolest Marie Panny.

Rodičův hříšná nedbalost o dobré vychování dítek.

„Ó vy všickni, kteříž jdete cestou, pozorujte a vizte, jest-li bolest, jako bolest má.“ Jer. pláč 1, 12.

Minuly světské radovánky mnohému pro vždy. Navrátili se nám svatí dnové bohabojného rozjímání a naše milá matka, Církev katolická, volá své ztracené dítky, a zvouc jich pod perutě neskončené milosti Boží, napomíná je, aby opustili hříšné cesty své a nastoupili tvrdou stezku přísného pokání. Též i já přicházím dnes vás, milé bratry a sestry své, pozvat, avšak nikoliv na hojnou a skvostnou hostinu, při níž není Ježíše, ani na světské rozbujnělé veselí, kde na Boha jen zapomínají a všecek svůj rozum ztrácejí, tudíž ne na nějaký bezuzdný a zdraví škodlivý rej, kde s rozpustilou mládeží všecky hříchy tančí a uprostřed mezi nimi pokelný vrah se otáčí: na to zajisté vás nepřicházím zvat:

Řeči tyto měl † bisk. Slomšek v postě r. 1835 v Celovci v chrámu Páně sv. kříže. Nával k nim se všech stran byl velmi veliký, tak že prostranný kostel ani pojmouti nemohl těch, kteří přicházeli poslechnout horlivého kazatele, o němž vůbec šla již tehdy pověst, „da tako govorijo, kakor dabi rožce sadili.“ Účinek pak byl tolikéž veliký, že nebylo zajisté pamětníka, by tolik lidí, tak rozličných stavů a povolání, se hrnulo k zpovědnicím a k stolu Páně. Dejž jim Bůh i v milé vlasti naší podobného požehnání. — Poprvé byly řeči ty vydány tiskem v časopisu zvaném „Drobtinice“ na rok 1857, ježž sám Slomšek byl založil, a odkud též přeloženy jsou.

Pozn. vyd.

ovšem ale přicházím vás pozvat — volat — prosit na dlouhou a strmou cestu, na vysokou, žalostnou horu Kalvarii, abyste přišli a popatřili, co divného se děje na tom hrozném místě.

Umřel Syn jednorozený, Syn milého Otce nebeského; — nebesa truchlí, slunce, měsíc a hvězdy pozbyly světla, země se třese, skály pukají a hříšní lidé budí z hrozného spánku. — Umřeť nejlaskavější Syn Marie Panny, přemilé Matky; hle, již leží na jejím lůně mateřském všecek bledý a mrtvý, a bolestná Matka ta hořce plačíc k sobě nás volá a v duchu k nám takto mluví: „Ó vy všickni, kteří mimo jdete cestou, pojdte a vizte, jest-li bolest, jako bolest má?“ — Kdo Ti to, Matko bolestná, způsobil? — Kdo Ti zabil toho Syna žádoucího?“ — „To hříchové vaši učinili; oni mně Syna usmrtili. A hříchové ti vaši až dosavade Syna mého zabíjejí, mně pak ukrutně probodají mé srdce mateřské, jež vás tak miluje a o vás tolik pečuje, ale bez ustání báti se musí, aby trpké utrpení a hořká smrt mého Syna, aby Jeho až do poslední kapky pro vás vylitá krev zmařena a ztracena nebyla. „Ó vy všickni, kteří jdete mimo cestou hříšného svého života; považte a vizte, jest-li bolest, jako bolest má, bolest mateřská.“

Mnoho zajisté bylo nepřátel Ježíšových, kteří Jej, Beránka nevinného, usmrtili; však ještě více jest našich nepravostí, které dosud, ovšem způsobem duchovním, usmrcují Ježíše a zarmucují Marii, Matku naši přemilou. Zvláště pak v nynějších časech jest *sedmero hříšných hlav*, které duchovní tělo Ježíše Krista, to jest Církev Jeho sv. hubí, a těch sedmero hříchův jest i oněch sedmero převelikých bolestí Marie Panny, které jak ostrý meč srdce její mateřské pronikají. O těch pak bolestech i my, nejmilejší, rozjmati budeme v tento svatý čas, je s Marií oplakávati a za ně se káti.

První bolest Marie Panny, první símě zlosti nynějšího světa jest špatná péče rodičův o dítky. — Špatní rodiče jsou to, kteří na světě trní sejí a z osení svého také hořské slzy sbírají. Tu pravdu vám chci okázati dnes, i pravím:

I. Hrozná jest ono trní, které špatní rodičové špatným vychováním svých dětí pro tento svět zasévají na té roli Boží, a

II. veliké jest ale též neštěstí špatně vychovaných dítek, jest-liže se nepolepší a podle sv. křesťanské víry nepřerodí.

Ó vy všickni, rodiče i dítky, kteří mimo jdete širokou cestou záhuby, pojdte a poslyšte první řeč, popatřte na první ostrý meč

bolesti Marie Panny, ať i vám srdce probodne, vaší milé Matce pak tu první bolest její v neskonalou radost promění!

Ty pak, milostivý Ježíši, pro Tvou za nás prolitou, přesvatou krev Tě prosím, dej, ať padnou slova má na zemi dobrou, ať z ostrého trní vypučí ušlechtilá růže polepšení, ať bolest Tvé milé Matky v nebeskou radost se obrátí. — Ve jmenu ukřižovaného Ježíše a Marie, bolestné Matky Jeho, budu tedy mluvit k vám, v tom jmenu pak i vy mně upřímně poslyšte!

I.

Krásné jest viděti ušlechtilý ovocný strom v zelené zahradě, jak rozkvetá, zraje a vzácné ovoce dává; ale ještě krásnější jest pohled na počestné, pečlivé rodiče, kteří své děti dobře po křesťansku vychovávají; neb dobře vychované děti jsou největší dobré toho světa, a starostliví rodiče jsou po Bohu první dobrodinci této země. — Ó vy otcové a matky, štěstí neb neštěstí budoucích dob leží v rukou vašich, ať tedy také největší péčí vaší jest, děti své dobře, po křesťansku vychovati. Důležitá a obtížná jest vaše povinnost; protož chci vám dnes *dva pomocníky a dvě pomocnice* poručeny učiniti, s kterýmiž zajisté vám lehko bude dobře vychovávatí své potomky.

a) První pomocník v počestném dítek vychování jest *dobré naučení*. — Lev přinese lvíčeti svému pokrm, starý pták nakrmí své mladé a dost již učinili, ale otec a matka, kteří pouze o tělo dítky svého se postarali, ti nesplnili ještě ani s polovicí povinnosti své; nebo dítě, stvořené k obrazu Božímu, má též nesmrtelnou duši, která více platí, než nebe a země; pro duši jest dítěti právě tak potřebí učení, jako pokrmu pro mladé tělo jeho. — Uč, matko, dítě své, když ještě prsou tvých požívá, milovati Stvořitele nebe a země; uč, otče, syna svého, když mu první kousek chleba ukážeš, děkovati za něj Otci nebeskému; pověz mu, jak se má počestně chovati v kostele, jak doma, jak v posteli, jak za stolem. — Čemu se dítě od svých rodičův naučí, to umí, toho nikdy nepotrátí! Naučení dobré matky, napomenutí počestného otce jsou nejlepší podíl pro celý život a sprovedí člověka i do dlouhé věčnosti. „Vyučuj Syna svého,“ napomíná Duch sv., „a potěší tě, a způsobí rozkoš duši tvé.“ (Přisl. 29, 17.)

b) K prvnímu pomocníku ale musí přijíti ještě druhý: *mou-*

dré napomínání. — Jako pečlivá kvočna volá svoje kuřátka, by se jí neztratila, a pod svá křídla je skrývá před nepřáтели, tak rodiče jest i vaší druhou povinností své dítky napomínati a před nepřáтели je varovati. Když dítě v něčem se prohřeší, neobmeškej ho mile a moudře napomenouti: ale chraň se zlořečiti, aniž v hněvu je ubíjeti, abys ho nepohoršil a zlému neučil. „Vy rodiče,“ napomíná tou příčinou sv. Pavel, „nepopouzejte k hněvu synův svých, ale vychovávejte je v kázni a v trestání Páně.“ (Efes. 6, 4.) Varujte syny své a dcery před svůdným světem, nebo snáze jest před jamou jich varovati, než z jámy je vytáhnouti, když do ní upadnou.

c) Potřebí jest i pomocnice k dobrému vychování dítek a ta jest: *spravedlivá bázeň v domě.* — Pastýř má hůl na své stádo, aby se ho bálo, zahradník má ostrý nůž, aby divoké výrůstky od stromův odřízl: též vy, otcové a matky, jste první pastýřové dítek svých, první zahradníci v zahradě Páně. Jest-li marné vaše naučení, nezpomáhá-li vaše napomenutí, potom nešetřte metly k postrašení, dokud děti ještě neodrostou vaší kázni; *spravedlivá metla* vyhání děti z pekla a šťastné děti, které dobrý otec a pečlivá matka moudře trestají metlou; nebude se jim cizí hole báti, „Bláznovství,“ praví Duch sv., „přivázáno jest k srdci pacholete, ale metla kázně vyžene je. Neodjímej od pacholete kázně; budeš-li je mrskati metlou, duši jeho z pekla vysvobodíš.“ (Přísl. 22, 15.; 23, 14.)

d) Čtvrtá mocná pomocnice, dítky dobře vychovati, jest: *ustavičná modlitba.* — Nepomáhá-li Bůh, jest všecko lidské přičinění marné. Bůh pak upřímných proseb, které starostliví rodiče za dítky své k Němu posílají, zajisté nikdy nezavrhne. — Tak činil Job, an každého rána Bohu za své dítky oběť přinášel, aby ne-hřešily; tak činila sv. Monika, ana ve dne v noci za ztraceného syna Augustina se modlila, a hle, její prosby, její mateřské slzy proměnily bezuzdného hříšníka u výtečného učitele sv. Církve a u velikého světce. Vizte, co může ustavičná modlitba i u dětí! Ó jak šťastní byste byli, jak šťastny byly by vaše děti, jak šťasten byl by všecek svět, byste vždy hledali při dítkách svých oněch dvou pomocníkův a těchto dvou pomocnic! Země naše byla by radostným domem Božím a my všickni šťastnými dítkami Otce nebeského!

Než proč truchlíte nebesa, proč jsi tak smutna, ty matko země? — Ach, protože rodiče dítky své špatně vychovávají, svých

povinností neplní, nedávající ani zemi pilných vzdělavatelův, ani Církvi bohabojných křesťanův, ani nebi vyvolených obyvatelův. Špatně vychované děti jsou mladé trní v sadě Božím. A kdo jest ten nešlechtný nepřítel, jenž na nivách Božích místo ušlechtilých stromkův jen hloží a trní nasázel? Ó, to jste větším dílem *vy sami, rodiče!* Poslyšte!

1. *Rodiče, kteří před svým manželstvím neslušně žili, obyčejně jen zlé děti dostávají,* ač neučiní-li všemohoucí Bůh zvláštní div své milosti na dítěku nevinném. — Ó, tož běda vám, vy nevázaní mužové a nestoudné ženy, kteří beze všeho manželství svět ovšem rozmnožujete, ale také pohoršujete, kteří svým bídým ubožátkům čest berete a ještě říkáte, že to všecko není hřích! Vaše děti, které hříchové vaši roztrousili po světě, budou někdy soudci vašimi. „Žádný smilník,“ praví sv. Pavel, „nepřijde do království nebeského;“ kdo ale nepřijde do nebeského království, ten bude pohřben do propasti pakelné. Tam pak vás, kteří děti toliko špatně, nekřesťansky vychováváte, tam vás vlastní vaše děti budou trápit hroznými mukami, až přijdou s vámi do věčného zatracení. Každé nešlechtné dítě bude vám horoucím mlýnským kamenem v tom hrozném místě trápení. — Ó, vy slepí mládenci, vy nerozumné svedené panny, vy nešťastní nemanželští otcové a matky, jejichž bezpočetní hříchové mezi námi volají do nebe, jak dlouho budete ještě sami sebe oslepovati, jak dlouho sobě neštěstí své tajiti, jak dlouho rozsévati to hrozné trní, na němž po své smrti v pekelném ohni budete hořeti! — Ještě nikdy neslýcháno, že by kdo sel trní, a klidil pšenici, a vy myslíte, že se svým hříšným a zlým životem budete šťastni na světě a po smrti spaseni? „Co člověk seje, to žíti bude.“

2. *Rodiče na svých dítkách se prohřešují a trní na Boží roli sejí, kteří své děti slepě milují.* — Slepá láska rodičův jest první neštěstí dítek. Již mladé dítě ukazuje, jaké bude, až doroste; hněv, svéhlavost, lživost, prchlivost a ještě více takových hříšných náklonností vy otcové a matky poznáte snadno již v dětských letech jejich. Ó nemeškejte, prosím, šlechtiti a čistiti mladé a měkké srdce dítek svých. „K ůň neukrocený bude tvrdoústý, a syn rozpustilý bude opovážlivý,“ praví Duch sv. Čemu navykneš robátko, toho se starce nespustí. Zahradník odřezuje divé výhonky od svých mladých stromečkův, aby mu krásně zrůstały; běda však rodičům, kteří u svých dětí všecky zlé náklonnosti růsti nechávají. „Lahod' synovi, a nažene ti strachu;

pohrávej s ním a zarmoutí tebe,“ praví sám Duch sv. (Sir. 30, 9.) — Byl jednou jistý vážený otec ve Vlaších, který ale syna svého špatně vychoval, všechno jemu dovolil, nikdy ho nenapomenul, anobrž i svým špatným chováním jej pohoršoval. Syn vyrostl jako dříví v lese; s každým se svářil, bil, až zabiv jednou svého druhá, utekl mezi loupežníky. V krátce stalo se, že otec jeho na cestách svých upadl právě mezi ty loupežníky, u nichž byl jeho syn. Rychle syn otce poznal, něco na stranu jej do lesa odvedl a jemu řekl: „Otče, ohněte mi tento starý odrostlý dub.“ — „To není možné,“ odvětlí mu otec. — „Nahněte mi ale tento malý stromeček, jenž tak krásně roste,“ nešťastný syn dále pravil. Otec jej poslechl a snadno tak učinil. — „Ach otče, můj nešťastný otče,“ zvolal syn; „i já jsem byl malý, bujný stromeček v mladých letech svých, když jsem byl ve vašich rukou, ale neučil jste mne, nenapomínal jste mne, nekáral jste mne; vyrostl jsem podle své zlé vůle u veliký ale špatný strom, jenž toliko zlé ovoce nese a jiného není hoden, než aby vyřat a na oheň byl uvržen a shořel, protože jablko daleko nepadne od stromu.“ To řka, svůj loupežnický meč vytrhl, otce probodl, sám sebe vydal soudcům a skončil na šibenici. — Tak daremní rodičové, kteří dětem svým vlastní z vůli dávají, sami sobě sázejí trní, které je časně i věčně bude bodati.

3. Rodiče na svých dítkách se prohřešují a trní na Boží nivě sbírají, *kterí se krásně nesnášejí, nenávidí, zlořečí, jeden druhému zle vyčítají, neb docela manželství své ruší.* — Takové manželství jest škola ďáblová, z níž dítky jen pro peklo vyrůstají. — A co lze viděti, co lze slyšeti po nynějším bídném světě? Nevěrní mužové povrhují své manželky, ničemné ženy opouštějí své manžely, trhajíce sv. onen svazek, jež před oltářem Božím přísahou stvrdili. Celé dny a noci se sváří, bijí, hrozné nepravosti jeden druhému přičítají. A dítky jejich to všechno vidí, to všechno slyší, tomu všemu se učí — zlořečí otci a pohrdají matkou. Co bude jednou z takových dětí? — Nešlechtní jste vy, nešťastní otcové a matky, kteří své manželství poctivě nezachovávejte, ale děti vaše, od vás pohoršené, budou sedmkrát horší. „Běda tomu, kdo pohorší jednoho z těchto maličkých,“ praví Kristus; „lépe by jemu bylo, aby jemu mlýnský kámen zavěšen byl na hrdlo a on byl pohřžen do hlubokosti mořské.“ Poněvadž snáze mlýnský kámen se pozdvihne ze dna hlubokého moře, než nevěrní manželé ze dna pekelné propasti, aby došli spasení. Nevěrnost manželská jest v nynějších časech to pekelné sémě,

které z pekla až na tuto zemi bují a tolik zlého lidem plodí! Anděl Boží vyslovuje zatracení a bědu na takové lidi a vylévá hojnost hněvu Božího na ten zlý svět, z něhož povstávají mezi námi neznámé nemoci a strašlivé mory, a právě to bude jednou konec hříšného světa. Ó, vy otcové a matky milé, nebojíte-li se Boha, nedbáte-li na peklo, ani na nebe, aspoň nad svými dětmi se smilujte! Buďte jednomyslni, krásně se snášejte, před dětmi ani slovo urážky nevypusťte; co přikáže otec, ať potvrdí matka; co řekne matka, též otec ať poručí: tak vás budou dítky krásně poslouchati, vy je spravedlivě vychováte a jednou před Bohem pro své dobře zvedené dítky naleznete i vy sami slitování.

4. Rodiče na svých dětech se prohřešují a na Boží roli ostrému trní růsti dávají, *kterí synům svým a dcerám do špatných společností dovolují, pramálo na ně dohlédajíce.* — Otče, jak se to stal z tvého syna, který ještě před několika lety byl radostí tvého srdce, nyní tak veliký ničemník, marnotratník, opilec, hráč? „Ó, špatní přátelé to učinili; mého syna mi svedli; myslel jsem, že bude na má stará léta mou pomocí a hle, nyní jest mou žalostí a bude brzo i mou předčasnou smrtí!“ — Matko, co pláčeš nad svou dcerou, která byla ještě do nedávna tvojí chloubou? „Ó, zlé společnosti ji o nevinnost připravily, její panenský věnec roztrhly, v hanbu a neštěstí ji přivedly! Svůdníci a svůdnice s ní strhli nebeské roucho, vzali mi chloubu a radost mou, jen bolest, nářek a bídu mi po ní zůstavivše!“ — Ó, nešťastní rodiče, marné jsou vaše hořké slzy, marné vaše hluboké vzdechy! Ztratí-li vaše mládež jenom jednou nevinnost, všechny vaše slzy neomyjí té ošklivé skvrny vašich dítek, všechny vaše vzdechy nevrátí jim ztraceného pokladu. Snadno jest nevinné syny a dcery před zlou společností chrániti, těžko ale odvykati; snáze jest čerstvý sníh zachovati v peci horoucí, aby neroztál, než nevinné srdce ve zlých společnostech, aby se nezkazilo. — Nedovolujte synům a dcerám svým s druhým pohlavím známosti si dělati a nemyslete, že po hříšných cestách dojdou štěstí; dlouhá a hříšná známost před manželstvím buď žádné manželství anebo špatné přináší. — Nedovolujte jim choditi po všelikých schůzkách, protože jsou to jatky ďáblovy, na nichž pekelný vrah činí své porážky; jedny zajisté na duši zabíjí, druhé těžce raní, a řídký jest, kdož by beze vší škody šťastně odešel. Vaši synové a dcery ať jsou jako ulechtilé fialinky, které krásně a v skrytu kvetou. Počestný člověk je nalezne a budou šťastny. Právě tomu nás i Duch sv. učí: „Máš-li syny,

cvič je a ohýbej je z mládí jejich; máš-li dcery, opatruj tělo jejich, a neukazuj veselé tváře své k nim.“ — Se zlými budou zlí, s počestnými budou počestní. Divá zvěř v noci hlídá svoje mladé, aby jich vrah nepolapil, a jen rodiče nemají péče, po jakých cestách synové chodí, jak se dcerám jejich vede. Rodiče mají býti dětem svým viditelnými anděly strážci; nejste-li jimi, jste jim pekelnými vrahy. — Ó nezapomínejte, že Bůh spravedlivý jednou z rukou vašich požádá duše vašich dětí !

5. Rodiče na svých dětech hřeší a na Boží nivě trní plemeni, kteří *syny a dcery své příliš vychvalují, jim vše přehlédají a nikdy opravdu jich netrestají.* — Tak činil nešťastný Heli v starém Zákoně. Měl dva nešlechtné syny, kteří rozpustile žili, pášíce nepravosti a jiné hrozné hříchy, jež potom i mezi lidem se šířily. Lidé otci žalovali na nezdárné syny; ale otec vždy je vymlouval, něco je pokáral, avšak trestu spravedlivého jim nedal. Synové na otce nedbali a ještě horšími se stali. Nyní se i Bohu dosti býti zdálo. I řekl proroku Samuelovi, aby otci pravil: „Já učiním věc takovou v Israeli, kterouž, kdožkoli uslyší, zníti jemu bude v obou uších jeho. Přišel den, že potrestám Heli a syny jeho. Neboť věděl, že nešlechtně činí synové jeho, a netrestal jich. Protož zapřisáhl jsem, že budu bítí jeho a dům jeho.“ Tak se stalo. Byla zlá válka a synové Heli museli též jíti do boje. Na dvacet tisíc Israelitův bylo jednoho dne pobito, mezi nimi nešlechtní synové Ofni a Fines. Starému otci, který právě na stoličce seděl, přišli smutnou udalost tu oznámit. Heli, to slyše, na znak se stolice spadl, zlomil vaz a umřel. — Otcové, matky, přemyslete sobě i vy někdy tuto příhodu a nikdy nezapomeňte, že hříchy vašich dětí jsou též hříchy vaše. Bůh vám jich nepřehledne a neodpustí, jestliže vy, měkčí jsouce, synům svým a dcerám je promíjíte.

6. Rodiče u svých dětí hrozně hřeší a trní na Boží roli omrvují, kteří *dětem svým špatné příklady dávají.* — Jak starý pták zpívá, tak naučí se i mládě. Když muž zlořečí, se opíjí a podvádí, ovšem silně hřeší; — když žena lže, pomlouvá a pokrytecky žije, i před Bohem hrozné zlé činí; — ale když otec a matka, kteří dítky mají, u přítomnosti jich něco podobného činí, hřeší dvakráte hrozněji, neb dítky své učí zlosti, kterou páší před nimi. — „Bůh tresce,“ jak sám praví (II. Mojž. 20, 5.), „nepravost otcův na synech, kteří Jeho nenávidí, do třetího i čtvrtého pokolení.“ Dějiny nám sice ukazují, jak nešlechtní

rodiče časem i svaté dítky měli; ale to jest jediné div a zázrak všemohoucí milosti Boží; obyčejně jací rodiče, takové i děti. Jako děti snadno nemoci tělesné dědí po svých rodičích, tak a ještě snázeji dědí nemoce duševní, špatné, hříšné návyky. Ó vy otcové a matky, kteří svým dětem co poručiti nemáte, zanechte jim aspoň čest a dobré jméno, aby nezlořečili hrobu vašemu a neobnovovali vaše skutky zlé.

7. Právě tak hřeší rodiče, kteří své *dítky velmi přísně drží a je nenávidí*, je neustále týrají, nerozumně bijí a tak všecko dobré v srdci jejich dusí. — Proto sv. Pavel napomíná, řka: „Vy otcové, nepopouzejte přílišnou přísností svou k hněvu synův svých, ale poučte a vychovávejte je po křesťan sku.“ Škodlivá jest dětem nerozumná mírnost rodičů, ale ještě škodlivější jest nerozumná přísnost prchlivého otce a prchlivé matky, která všecku lásku k rodičům v útlém srdci dítek udusí, tělo poškodí a duši zatvrzelou učiní.

Nic hroznějšího ale předce není na světě nad kletbu otcovu neb matčinu, když své vlastní děti proklejí. — V pátém století po Kristu v městě Cesarei na východě byla živa jistá vdova, která měla deset dítek. Nedlouho po smrti otcově zapomenul se nejstarší syn tak, že své matce ošklivé slovo řekl, docela ruku svou na ni vztáhl a ji zbil. Druzí bratří a sestry jemu to dovolili a nebránili. Matka v převeliké žalosti a smutku sobě umínila, že toho nešlechetného syna svého prokleje. Jdouc druhého dne z rána do kostela, potkala na cestě člověka, jenž ji radil, aby všechny děti proklela, před čímž sám věčný Bůh nás uchovej! Přišla matka do kostela, rozpustila své vlasy, vrhla sebou na zemi před křtitelnicí, zaklela dítky a prosila Boha, by na jejich dětech odstrašující příklad učinil, aby nenalezli více domova, aby po světě chodili ztracení, jako ti, kteří matky své ctíti nechtěli. — Od té hodiny počal se nejstarší syn a po něm jeden za druhým v jednom roce hrozně na celém těle trásti ve dne v noci. Nešťastná matka která to učinila, z veliké žalosti a hanby sama se oběsila, děti se po světě rozešli; tři na prosbu svatých zázračně dosáhli zdraví, o oněch sedmi se ale ničeho neví. — Ó, vy nešťastní rodiče, kteří zlé a nezvedené děti máte, ó nezlořečte jim, ale modlete se za ně a prostě Boha, by vašim dětem pravý rozum dal. Modlitba otcova a slzy matčiny nebudou před Bohem ztraceny. „Požehnání otcovo,“ praví Duch sv., „staví dětem domy; ale kletba matčina boří je.“ (Sir. 3, 11.)

Slyšeli jste, vy otcové, viděli jste, vy matky, jak své děti dobře, po křesťansku vychováte, ale též, jak se při vychovávání svých dětí těžce prohřešujete. Vaše dobře zvedené děti jsou na tomto světě vaše zlato a poklady a budou na onom světě vaše nejkrásnější koruna v nebesích; špatně vychované děti jsou pro vás hnusný kal a bláto na zemi a budou vašimi ostrými metlami na věčnosti, ač nenapravíte-li svého obmeškání a nebudete-li se káti. Ale též vám, vy synové a dcery, mám říci slovo řízné pravdy, aby vám srdce vaše zatvrzelé proniklo a život váš hříšný usmrtilo.

II.

Znameníť a bohatý muž poslal svého jediného syna do světa. Od té doby nebyl syn mnoho let doma. Otec umřel a veliké dědictví zůstavil svému synu. Místo jednoho přišli ale tři a každý chtěl býti jeho synem. Když pak v městě tom žádný pravého syna již nepoznal, tu soudce, jenž při tu měl rozhodnouti, kázal přinéstí obraz onoho zemřelého otce a řekl: „Kdo střelí z vás blížeji k srdci, ten bude za jeho pravého syna uznán a obdrží jmění otcovo.“ První střelil a velmi blízko trefil srdce; druhý střelil a přišel k srdci ještě blížeji; třetí střelu již také vzal, však počal se chvěti, a zahodiv střelu od sebe, řekl: „Bůh mne chraň, ani obrazu milého otce svého já neporaním.“ Všickni poznali, že toliko tento jest pravý, jediný syn zemřelého. — Ó jak málo jest takových hodných synův a dcer mezi námi! — Jakož vidíte na obraze bolestné Matky Boží sedm mečův, kteří vám sedmero bolestí Marie Panny ukazují, tak i nešlechtné děti našich dnův mají sedmero krvavých mečův, jimiž těžce raní srdce svých rodičův.

1. První krvavý meč dětí nezvedených, jímž svoje rodiče raní, jest *neposlušnost*. — Protivíš-li se ty, nevděčný synu, rozkazům otce svého, vysmíváš-li se ty, svévolná dcerko, matce své, když ti co poručí; věz, že rodičům svým vrážíš meč do srdce, na sebe pak Boží hněv uvaluješ. Kdo neposlouchá, jest bez Boha. „Cti otce svého a matku svou,“ praví čtvrté Boží přikázání, „abyš dlouho živ byl a dobře ti bylo na zemi.“ Kdo otce a matky neposlouchá, toho již neštěstí drží za nohy; ten dnův starosti se nedočeká.

2. Druhý krvavý meč, jímž vy děti tak často své rodiče

krvavě raníte, jest vaše *lenost* neb *nedbalost*. — Pilné děti jsou radost svých rodičův, nedbalé však největší žalost jejich. Ó tož běda vám, vy zatvrzelí synové, kterým žádné dobré naučení nejde do hlavy, běda vám, vy nedbalé dcerky, kterých žádné poctivé zaměstnání netěší! Nyní za péči a starost svých rodičův kupujete sobě lenost; však Bůh vám odejme dobré rodiče, budete tříti bídu a nouzi a o kousek chleba prositi.

3. Třetí krvavý meč, jímž nezvedené děti truchlé srdce svých rodičův probodají, jest *nevázaný život*. — Jak krvavě raniš ty, nezvedený synu, šedivou hlavu otce svého, když do špatné společnosti chodíš, otce okrádáš a nevinné svádíš! Jak nemilosrdně raniš pečlivé srdce své staré matky ty, zvrhlá dcero, která svůdcům se vydáváš, svou nevinnost a čest hubíš a plno pláče domů přinášíš! — Jak veliká to bolest pro ubohé rodiče, slyší-li o svých synech a dcerách, že neslušně se chovají, vidí-li, že svedené ženské sirotky za nezdárným synem nosí, patří-li, že svedené dcery u nich povíjejí nemanželské děti, jež si hříchem zasloužily. Tím usmrcujete, vy nezvedení, nevděční mladíci a dívky své milé rodiče; a všecky ty pro vás vylité slzy, které zarmouceným rodičům kanou po bledých lících, budou na vás volati u přísného Soudce o pomstu a budou vás jednou jako žhavé uhlí páliť. „Kdo sužuje otce svého a zahání matku,“ praví Duch sv., „hanebný jest.“ (Přísl. 19, 26.)

4. Čtvrtý krvavý meč, jímž vy, synové a dcery, milým rodičům svým srdce prorážíte, jest *nevěrnost*. — Kdo vám první plenky připravil? Vaše milá matka. — Kdo vám první kousek chleba zasloužil? Váš starostlivý otec. — Jak ale mnozí z vás rodičům svým ta dobrodiní odplácejí? Rozpustilý syn chce míti peníze, aby chodil po dobrodružstvích; pyšná dcera usiluje o drahý oděv, aby se hodně nádherně nosila. Nedají-li jim toho rodiče aneb nemohou-li jim toho dáti, podvádějí je, docela je okrádají. Ó běda peníz to hrozný, krvavý, jenž ze země volá do nebe. „Kdo ubírá něco otci svému anebo matce, a praví, že to není hřích, účastníkem jest vražedníka.“ (Přísl. 28, 24.)

5. Pátý krvavý meč, který ubohým rodičům srdce rozdírá, jest *nevděčnost* dětí. — Matka celé noci u svého dítěte probdívá, otec celé dny se potí, aby dítě své obstaral oblekem a pokrmem; než jak zacházejí nevděčné děti se svým starým otcem a matkou? Hle, jeden otec deset dětí vychoval, jedna matka deset dětí zrodila, a všech deset často nemůže neb nechce rodiče poctivě vyži-

viti. Sotva se dočkají, aby po nich dědili, aby synové zlé nevěsty a dcery pyšné zetě si do domu přivedli. Potom je počnou vyháněti z domu, řkouce, že jest jim dům těsný, ať si někde jinde pomohou. — Kolikráte starý otec trpí, kdežto mladí hoduji; kolikráte musí matka mlčeti, kde mladí mluví. Synové marně probíjejí peníze a šedý otec nemá suchého chleba; dcery pyšně chodí oblečené, a opuštěná matka nemá kusa kalého oděvu. A když se roznemohou, jak špatně se jim poslouží! Toliko to jim ještě dobrého přejí, aby si je Bůh brzy vzal. Než jakou měrou měříte, takovou bude i vám odměřeno. — Byl nevděčný syn; měl starého, nemocného otce, jenž mu celé jmění své odevzdal. Syn však nechtěl míti churavce v domě i odpravil jej do nemocnice. Otec poslal syna ještě za poslední milost poprosit, aby mu aspoň dvě prostěradla dal, by na nich mohl umřít. Zatvrzelý syn vyhledal dvě stará, rozedraná a dal je synku svému, aby je otci donesl. Malé dítě ale před svým otcem jedno schovalo a toliko druhé dědu nésti chtělo. „Proč neseš obě?“ tázal se mladý otec malého synáčka. „Proto,“ chlapec mu odpověděl, „abych jedno také pro vás měl, až budete starý.“ — Co vy zlého svým rodičům činíte, to a ještě sedmkrátě hůře odplatí vám dítky vaše.

6. Šestý krvavý meč, jímž nezdárné děti rodičům svým srdce probodají, jest *pyšné zahanbování*. — Rodičům se stává, jako sáčkům na peníze. Dokavad ještě něco mají, krásně si jich děti hledí; když ale jim nemají co dáti, počnou je nenáviděti, ošklivé o nich mluvit, i u úřadů je žalovati; ještě po smrti jim zlořečí. — Syn, který se za otce svého hanbí, dcera, která povrhne svojí matkou, nejsou hodni, aby je země nosila. „Oko, které se posmívá otci, a které pohrdá plodem matky své, to ať vyklinou krkavci potoční, a snědí je mláďata orlice.“ (Přísl. 30, 17.)

7. Sedmý krvavý meč, jímž nešlechtné děti nešťastné rodiče usmrcují, jest *nemilosrdné hrubství*, že se nalezají zlí synové, kteří rodičům svým zlořečí a nevědí, že Duch sv. praví: „Kdo zlořečí otci svému a matce své, toho svíce zhasne uprostřed temnosti.“ (Přísl. 20, 20.) Kdoby věřil, že jsou nelidští synové a dcery na světě, kteří otce svého vyhazují z domu, matku svoji vlekou za vlasy, se svými rodiči dům vymetají? — Však proklata jest ruka, která se pozdvihne proti rodičům; již v starém Zákoně Bůh přikázal: „Kdo by otce svého neb matku udeřil, smrtí ať umře.“ (II. Mojž. 21, 15.) To jest hřích tak veliký,

že ho žádný zpovědník rozhřešiti moci nemá. — V jednom domě bili se otec a syn. Syn uchvátil otce a k prahu jej přivlékl. Otec zvolal, řka: „Synu, ty zlosynu, stůj! Právě až sem dotáhl jsem já zemřelého otce svého. Dověčeš-li ty otce svého k prahu, vyhodí tebe děti tvé přes prah.“ —

Než dosti buď strachu a hrůzy z nešlechetných dětí; vždyť předce doufám, že žádný z milých posluchačův mých není a nebude takovým. Jen o to prosím vás, ano pro živého Boha o to zaklínám vás, vy synové a dcery, nakládejte slušně s rodiči svými, potěšujte je počestným chováním, abyste dlouho živi byli, a dobře vám bylo na zemi.

A nyní — ať skoná se i dnešní má řeč. — Ó odpusťte mi, přemilé ovečky Ježíšovy, že vás tak zdržuji, že vám tak přísně mluvím. Však činím to zajisté jen proto, že vás všechny miluji skrze Pána našeho, Ježíše Krista. — Slunce již se sklání a brzy bude i nám všem odcházeti k Pánu Bohu, rodiče a dítky, mladí a staří, všickni půjdeme zmrvit matku zemi. — Ale opět přijde veliké ráno hrozného dne. Trouba zavzní, vstanou otcové a matky, synové a dcery, a půjdou na přísný soud Boží. — A tehdy běda nešlechetným rodičům, běda nezvedeným dětem! Vyplní se hrozná slova Ježíšova, jež na bolestiplné cestě na horu Kalvarii ženám Jerusalemským pravil, řka: „Dcery Jerusalemské, neplačtež nade mnou, ale plačtež nad sebou a syny svými! Nebo hle, přijdou dnové, v nichžto řeknou: Blahoslavené neplodné, a životy, kteréž nerodily a prsy, kteréž nekojily.“ (Luk. 23, 28.) — Tehdy rodiče nešlechetní volati budou: „Hory! padněte na nás, pahrbkové přikryjte nás!“ Zlé, špatně vychované dítky budou jim největším strachem a hrůzou!

Ó Maria, Matko bolestná, která jsi pod křížem Syna svého stála, když na kříži proléval svou přesvatou krev za nás; — která jsi Jeho mrtvé tělo v mateřském lůně svém držela, když je byli sňali z hrozného kříže: pro sedmero Tvých bolestí Tě prosíme, poruč všechny otce a matky, všechny syny a dcery milostivému Ježíši, Synu svému, aby jednou na soudu Jeho všickni stáli na pravici, aby rodiče dítky své Soudci radostně vstříc vedli, řkouce: „Hle, zde jsou, které jsi nám dal, a žádný z nich nezahynul.“ (Jan 19.) Amen.

II.

Druhá bolest Marie Panny.

Mládeže malá péče o svatou čistotu a nevinnost.

„Ó vy všickni, kteříž jdete cestou, pozorujte a vizte, jest-li bolest, jako bolest má. — I minula dcera Sionskou všecka krása její.“ Jer. pláč 1, 6.

esta široká se rozkládá po nebezpečném světě, hladká totiž cesta hříšného života, a mnoho lidí po ní rychle kráčí, mladých i starých, mužských i ženských, kteří jeden druhého za ruku vedouce nutí v neštěstí časné a vrhají u věčnou záhubu. To jest ona cesta, o níž Kristus pravil: Široká jest cesta, která vede k zahynutí, a mnoho jest těch, kteří jdou po ní.“ (Mat. 7, 13.) Vedle cesty té ale stojí svatá hora, stojí sv. hora křesťanské spravedlnosti. S té pak slyšeti jest zlatý hlas, milý hlas převzácné paní, pečlivé, laskavé matky, jež hořce nařiká nad svými syny a dcerami, kteří jí povrhli a po široké cestě světského života ji pomíjejíce, chvátají u věčné ztracení. — „Ó vy všickni, kteří jdete cestou, pozorujte a vizte, jest-li bolest, jako jest bolest má pro vás,“ tak trpce žaluje Maria, Matka bolestná s vysoké hory svaté čistoty a nevinnosti; nebo: „Všecka krása dcery Sionské nyní minula. — Hřích dcery lidu mého větší se stal, než byl hřích Sodom.“

A kdo jest ona dcera Sionská? A který jest onen hrozný hřích, nad nímž ta přemilá Matka naše tak hořce pláče? — Synové a dcery nebeského Siona jste vy jinoši a dívky, mládenci a panny, slavný květ svaté matky, katolické Církve naší. Veliký hřích Sodomu jest nečistota a smilstvo, které synům a dcerám odjímá nebeské světlo svaté čistoty, a poškvřňuje vzácný květ čisté nevinnosti všem, kteří cestu čistého panenského života opustivše vydali se na prostrannou cestu života rozbujnělého a nestoudného. A

právě tato špatná péče jinochův a dívek o sv. čisto'u jest *druhá bolest Marie Panny*, která její laskavé srdce probodá. A právě o té bolesti budeme dnes i my rozjímati, neb to zajisté jest ona rána, na níž nynějšího času lidské pokolení tak bídně stůně a hnije.

Ó vy nejmilejší synové a dcery Mariini. kteří se tak rádi růžovým květem zdobíte, abyste se zalíbili hříšnému světu: podám vám dnes

I. pravdivé zrcadlo, abyste patrně viděli, kam světský, nečistý život vede na světě a to zrcadlo pro vás jest: život Marie Kortonské, ježž vám vyložím; — a

II. co vás po něm čeká na věčnosti, ač nebudete-li se ho pilně chrániti.

Ve jmenu ukřižovaného Ježíše a Marie, Matky bolestné; počínám již mluvit; slyštež mne!

I.

Mezi námi jest veliký počet rodičů tak nešťastných, kteří mají nezvedené děti, jímž by zajisté lépe bylo, aby nikdy byly se nenarodily. Ještě více ale nalezá se mezi námi dítek nešťastných, kteří mají nedbalé otce a matky, jižto je všemu zlému sami učí, ne pro království nebeské, ale pro peklo je vychovávajíce, jako jsme slyšeli to minulou neděli. Dnes pak chci vám okázati obzvláště dvě nešťastné matky, které skrze děti své nynější svět tak zlým a nešťastným činí.

a) První matka vší zlosti a neštěstí jest *marnivost* neb *pýcha*, která člověka na vysokou horu cti vede, krásu života, důstojenství stavu, bohatství a jiné věci pomíjejícího světa mu okazuje a vysoké myšlenky mu dělá, tak že se povznáší a lidem zalíbíti se žádá. Než čím výše ona člověka pozdvihuje, tím nebezpečnější jest jeho stav; ubožec v okamžiku pobloudí, v hřích upadne a neštěstí jeho tím hlubší, čím větší byla jeho sláva. — Ó jak pravdivé jest; co Duch sv. o pýše mluví: „Pýcha jest počátek záhuby, Bohu a lidem jest nadutost nepřítelkyní.“ (Sir.)

b) Druhá matka vší zlosti a všeho neštěstí jest *mrzká nestoudná nečistota*, která člověka v bahno života mrzkého tak hluboko zakopává, že těžko anebo nikdy již z něho nepovstane, dokavad tělo i duši neučiní časně i věčně nešťastnou; neboť i o tom hříchu praví Duch sv.: „Kdo páše nečistotu, červům bude

za pokrm, a duše jeho vymazána bude z počtu živých.“ (Sir. 19, 3.) — Ty dvě neřesti, pýcha a nečistota jsou sestry, jedna druhé pomáhá; kdo první podá ruku, neubrání se druhé, jakož nám život Marie Kortonské patrně ukáže.

Sv. Maria Kortonská měla bohabojné rodiče v zemi Italské, dobrého otce, a ještě lepší matku, která mlékem svým krmila Mariino tělo, ale také učením Božím pěstila mladé srdce její dcerušky. Než brzy ztratila jest Maria svou milou matku, a to bylo pro ni ovšem veliké neštěstí, nebo s matkou umřela i nevinnost srdce Mariina. — Vizte, milí otcové a matky, jak snadno již dobře vycvičené dítky zahynou; což teprve bude s dítkami špatně zvedenými! Snadno padne v hřích dobře vychovaný syn, jako špatně vycvičená dcera; než dobře vychovaný mladík opět a rychle povstane z jámy svých neřestí, ale špatně vyučená dcera v kalu svého hříchu ostane vězeti. To dosvědčí nám život Marie Kortonské.

Za zesnulou matku dostala zlou macechu; ta svou nešlechterností, otec pak svou přílišnou dobrotou, stali se velice vinni, že mladá panna tak hluboko klesla. První osidlo svůdnosti pro ni byl nádherný oděv. Celé dny neměla jiné starosti, než zdobiti své nestoudné tělo, aby se zalíbila svůdnému světu. Zalíbila se mu; ale svedená, služebnice toho světa učiněna jest ihned svůdnicí jiných duší; celé okolí své naplnila novými a zlými zvyky, celé sousedství své pohoršovala svým špatným chováním. — Viz jinochu, viz dívko mladá, mnoho li zlého způsobuješ, když přepyšně, přebohatě se odíváš, a nové způsoby zavádíš, které na tvůj stav nesluší. Nádherný a nedůstojný oblek mladých lidí jest přímá cesta k vši bídě a rozpustilému životu. — Otcové a matky, kteří pečujete o čest dítek svých, nedovolujte jim neslušného fintění v obleku a v světském kroji. Nemožnéť takovému mládenci anebo panně ubrániti se svůdcům, které v lesklém oděvu sám satan k nim vleče, jako se stalo Marii Kortonské.

Celé Alviansko, kde byla domovem, počalo na nestoudné to tělo její patřiti, mužští za ní choditi; všem, kteří se do ní zahleděli, stala se smrtelnou ranou, která jich nevinné srdce samým pohledem svým usmrtila. „Běda světu pro pohoršení,“ volal milostivý Ježíš, „běda člověku, který pohoršení dává; lépe by mu bylo, aby nikdy nebyl narozen,“ protože jest vražedník svého bližního a netoliko svou duši, ale mnoho jiných zahubí. — Marii, mrzké svůdnici, nebylo však dosti na tom, že své domácí okolí naplnila pohoršením; ovšem ale seznámila

se s jistým mladíkem rodu šlechtického, však rozpustilého života; s tím utekla rodičům svým do blízkého města, kde ještě ošklivěji byla živa a ještě u větší hříchy se pohroužila. — Ó vy milí mladenci a panny, kteří po městech si služby hledáte, ó varujte se, abyste si pekla nedosloužili. Větší město, větší hřích; blíže města, blíže pekla obyčejně, zvláště pro mladé lidi. Co nevinných synův a dcer, jako andělův Božích, opustí milý dům otcovský, a jdou do města chleba hledat; než vizte, všickni zkažení, svedení, a často s tajnou a zlou nemocí přicházejí nazpět, nepřinášejíce rodičům svým jiného, než zlé svědomí, zkažené tělo, bídu a pláč, aneb nějaké marné, lstivé sliby. To jest užitek městských služeb, které tak bývají chváleny, jestliže se mladí jinoši a mladé dívky svůdných lidí andělsky nestřeží. Ó snadno jest v hřích zblouditi, těžko ale opět z hříchu povstati, kdo v něj zabředne, jako Marie Kartonská.

Devět let Marie trvala v svých hříších nedbajíc napomínání přátel, ani proseb svého příbuzenstva. Jako kámen, který se po kolmé stráni valí, neví kdy a kde se zastaví, a letí a letí až upadne do propasti; tak chvátila i svůdná Marie vstříc propasti pekelné, jako by se bála, že by bez ní snad ostati měla. I mluvilo se o ní jako o někdejší Magdaleně, že byla veřejná hříšnice v městě, hanba svého rodu, duševní nákaza své krajiny. — Hrozně již jest poprvé hřešiti a nevinnost svého srdce ztratiti, nebo první hřích málokdy a nikdy neostane sám; ale ještě hroznější jest, hromaditi hřích na hřích, a obleci tak železnou košili hříšné navyklosti, již bez obzvláštní milosti Boží svléci nelze člověku. „Větší div jest, aby hříšník zestaralý se polepšil, než aby mrtvý k životu se zbudil,“ praví sv. Augustin. I Marie Kortonská byla by ve své nešlechtnosti zemřela, by oko neskončené milosti Boží laskavě na ni bylo nepohledlo. — Marie, veliká hříšnice, ačkoliv mladé a svůdné tváře, byla na duši své již docela shnilé jablko, které jiného nic nezasluhuje, než aby zavrženo bylo: kdo medle by se nadál, že hříšnice tak velika bude kdy ještě velikou sveticí! Však co jest u lidí nemožné, u Boha jest možné. Umříti musel druh nečisté lásky, aby Marie mrtvá na duši opět oživila.

Vydal se zajisté milán Mariin jednoho dne z města, vzal s sebou jejího psíka a slíbil jí, že brzy se navrátí. Marie čekala, toužebně ho vyhlížela, on však nepřichází. Teprvé po několika dnech přiběhl psík ale sám, a kňučel a ji s sebou zval. Aby se

dovéděla, co se asi stalo, šla za svým psíkem. I přišla na místo, kde psík v jistém vršku hrabati počal. Marie pomahajíc mu drn a zemi odrhnula. Než, ó strach a hrůza — spatřila tu raněné a červivé již tělo svého mrzkého společníka, jehož nevázaní chlípníci právě pro ni byli zabili a sem zahrabali. Všecka ulekaná strnula. Svatá bázeň před Boží spravedlností obešla ji, že zvolala z hlubokosti duše své: „Ó běda, zde tělo tvé! Kde jest ale tvá duše?“ Jazyk jí zdřevěněl, nemohla více slova vypravit. —

Živě vidí před sebou přehroznou mrzkost nestoudného života a hříchu toho tak žalostný konec, jak jej Duch sv. popisuje řka: „Kdo nečistotu miluje, červům za pokrm bude, duše jeho vymazána bude z počtu živých.“ Vroucí slzy tekou jí po tváři, — z veřejné hříšnice Marie stala se veřejná kajícnice. — Ó vy bídní smilníci a smilnice, jichž jest tolik mezi námi, kdy že vy svůj žalostný stav poznáte? Kdy sami nad sebou se hořce rozpláčete, kdy počnete s Marií se káti, kteří se nestydíte, jako ona hřešiti? — Patřte i vy v hluboké lůno matky, černé země na hřbitově, kde tolik vašich druhů a družek leží. Patřte a považte, co bude v krátkce s vaším, tak hleděným tělem! — Objeví se ti ohnilá a šklebivá tvář, která ještě před krátkým časem nestoudné oči na sebe lákala. Uzříš hrst ošklivých červův, kteří ožírají to mrzké tělo, které ještě před krátkým časem v nečisté žádosti tobě sloužilo! — Ptej se, když na kraji hrobu stojíš řka: „Hříšné tělo zde hníje — kde jest ale jeho hříšná duše?“ — Ó boj se, zhroz se brány pekelné, která již pro tebe otevřena jest, a rychle se obrať, jako Marie Kortonská na cestu přísného pokání, ať nezmeškáš. —

Maria, nejhorší nešlechtností pokálená, nyní však hrozným neštěstím svého milána polekaná, bez odkladu opustila nešťastné místo svého mrzkého života, přiběhla do domova a tloukla na bránu otce svého; ale neotevřela se jí. Hledala smilování u svých příbuzných; ale nenalezla ho. Prosila za odpuštění všecky, jež svým rozpustilým životem pohoršovala; ale přátelé a všickni její známí ji zavrhlí a z domova vyhnali. —

Viz hříšníku, hříšnice, tak se naposledy děje těm, kteří se do světa zamilují a na Boha zapomenou! — Svět jen tak dlouho tě miluje, dokavad s ním hříšně žiješ; jak mile však jeho nebezpečné cesty opustíš, ihned jme se tě pronásledovati a krvavě tě nenáviděti do smrti, nebo: „Kterí chtějí pobožně živi býti, pronásledování trpěti budou,“ učí sv. Pavel. Než

přece nezoufej od světa jsouc opovržena a nenáviděna; není-li pro tebe smilování lidí, smiluje se nad tebou Otec nebeský, ač jestliže k Němu se navrátíš, jako sv. Marie Kortonská.

Marie, od svých lidí zavržená, vydala se do cizího města Kortony (od něhož také své příjmení má); tu našla milosrdnou paní, která ji pod svou střechu přijala, tu našla i dobrého zpovědníka, jehož držela se jako dobrá ovečka pastýře. Tu pak činila tři a dvacet let přísné pokání, všecka zlá pokušení šťastně přemáhajíc, a hle, duše její, dříve šeredná a černá jako havran, vzlétla čistá skrze pokání, a bílá jako holubice do nebeského království. Bůh zázraky světa oznámil její blaženost a sv. katolická Církev ji ctí co velikou světici, a ji všem hříšníkům a hříšnicím nečistým staví za živé zrcadlo pravého pokání, jak jsem já dnes učinil. — Ó kéž byste aspoň dnes, vy smilníci a smilnice, odvrátili zaslepených očí svých od hříšného života, abyste poznavše mrzkost a hrůzu jeho, navrátili se ku svému Otci, dříve než zcela vám zajde slunce Božího milosrdenství. Abyste pak i vy, duše ještě nevinné, poznaly hroznou a pekelnou tu obludu nečistoty, která vás vábí v svoje osidla a zve na svoje vějíčky, a hanebného svedení pečlivě se vystříhali, proto vám chci ještě živý obraz hnusné nečistoty postaviti před oči a spolu vám okázati, co čeká nečisté na věčnosti. — Než dříve si oddechněme.

II.

Vidím pestrého hada ležeti mezi květinami. Děti malé i velké hrají s nebezpečným hadem tím, mnoho mladých i starých kolem lstivého plazu toho stojí a všickni mu slouží, jej chválí a sobě říci nedají, že by ten had jedovatý byl, a komu co zlého učinil. Než toliko něco lépe se ohledněte, co se děje po světě! — S radostí sobě lidé s tím hadem činí kratochvíli, ale nevědí, že tajně bodne, kdo se ho jen trochu dotkne; radostně za ním běhají, než smutně jej opouští. — Tam smutnou cestou zástup nešťastných dívek sklíčené jde, blízká smrt jim hledí z tváří. Zde zase veliký počet opuštěných m'adίκů v hrozně bolesti leží, pláče a vzdychá. Otcové doma hlavou bijí do zdi nad neštěstím svých ztracených synův, matky vlasy z hlavy rvou si z preveliké žalosti nad svými svedenými dcerami. Všecko lidské pokolení hořce pláče a toliko nerozumné děti svůdného světa se radují smrtícímu hadu tomu. Ó, jak dlouho ještě bude se to dít mezi námi? Kolik milých bratrů a drahých sester ještě zemře po tom svůdném jedu? —

A kdo jest ten nešťastný had, jaké jest jeho svůdné jmeno? Ne-nít to žádný had pozemský, nýbrž obluda to pekelná, nečistota se jmenuje a peklo jest domov jeho. — Vy jste viděli v životě sv. Marie Kortonské smutný konec nečistoty, ó kéž byste ji též mezi námi vždy dobře poznali, a se jí pečlivě varovali, více než hada jedovatého, neb ona to mezi námi působí ty hrozné rány, na něž zvláště nyní stůně a hyne lidské pokolení. „Druhdy vrah pekelný mečem a ohněm Církev sv. pronásledoval, nyní ale nečistotou.“ Sv. Aug. —

Vizte jinochy, kteří dříve jsouce nevinní, byli milí jako bílé růže na zeleném sadě; ale jedovatou nečistotou zmámení, chodí nyní všickni zdivočilí po světě, Boha se nebojí, pekla nedbají a naposledy jdou vysílení a na celém těle zmrzačení mrvit matku zemi. Jaro každého roku omladne, ale jejich ztracená čistá síla nevrátí se více zpět; hory se opět zazelenají, ale rozpustilí mladíci jsou suché stromy, které nikdy již neomladnou. — Panny krásné ve své nevinnosti jako bílé lilie v Boží zahradě znáhla opadávají, všecku krásu svojí ztrácí, protože usmrtily v srdci svém ušlechtilý květ svaté čistoty. Milé jaro jim krásného kvítka již nikdy více nevypučí, nebo kvítka andělského, panenství jejich není již, jednou-li jen ztraceno. — A i manželé a manželky, kteří krásně, jako ušlechtilé fialinky, v stavu svém žili, chodí sklíčení mezi námi, nebo v stavu svém poklesli, zdraví, čest a radost manželskou ztratili. Smutně chodí dítky jejich za nimi, jako stín za suchým stromem a nosí hříchy svých nectných rodičův na svém bídném těle za svůj podíl. — Málo, málo jest mezi námi nevinných mládencův, málo, málo čistých panen, mnoho nešťastných manželství, hrozný počet smilníků a smilnic. Milá nevinnost z krajů našich utíká, nestoudnost již veřejně chodí po světě, rozšiřujíc všude své smutné ovoce. I nad námi, jako nad prvním světem, nařiká Bůh: „Nezůstanet Duch můj v člověku na věky, nebo tělo jest; konec velikého těla přišel přede mne, a naplněna jest země nepravostí od nich, a já je zkazím se zemí.“ (I. Mojš. 6.)

Ó vy nešťastníci, které jedovatý had nečistoty tak oslepil, že se těšíte, smilniti že není hřích, vy, kteří jim v tom pomáháte a nadržujete, otevřte oči své a patřte, kam svůdný, nestoudný život přivedl záletnici Marii Kortonskou! — Otevřte dnes uši své a sude, jestliže Bůh, který jiný hřích tak hrozně proklel, jako nečistotu? „Hřích nečistoty bídné činí národy. Kdož se přidrží nevěstek, nešlechtným bude, hnis a červi zdědí jej, a vyhlazen bude pro výstrahu velikou, a duše

jeho odňata bude z počtu živých.“ (Sir. 19, 3.) „Každá žena, kteráž jest smilná, jako lejno na cestě pošlapána bude.“ (Sir. 9, 10.) „Nemylte se, žádný smilník a cizoložník nevejde do království nebeského.“ Tak mluví věčná pravda, a kde najdeš člověka, jenž by směl to upříti? Řekne-li kdo, že smilniti není hřích, říci též musí, že zabítí a krásti není hřích, nebo týž Bůh, který řekl: „Nezabiješ, nepokradeš,“ řekl také: „Nesesmilníš.“

Ó vy svůdní, lstiví proroci, jež sám pekelný had v službě své má, že místo něho duším lžete, a je v nestoudný hřích svádíte, povězte mi, jest-li hnusnějšího hříchu na světě nad hroznou neřešť nečistoty? — Žádná saze není tak černá, žádná shnilina není tak zapáchavá, aby vám okázati mohla ošklivost nečistého života. A bych vám hrůzu smilstva měl patrně objeviti, muselo by zlaté slunce svaté nevinnosti zakrýti tváře své. — Kdybyste se vy, záletní smilníci a smilnice, viděli na duši, jak hnusní jste, strachem a hrůzou byste omdleli, jako Marie Kortonská při pohledu na červivé tělo svého nečistého druha. — Vy smilní druhové a družky, kteří nečistý život chválíte a nevinnou mládež k sobě lákáte, odpovězte mi dnes, jest-li hříchu na zemi, jenž by tolik lidí nešťastných učinil, co jich smilstvo nešťastnými učinilo? Nečistota všecek první svět potopila, ona Sodomu a Gomoru a jiná sousední města živým ohněm spálila, ona nábožného Davida cizoložníkem a vrahem učinila, ona moudrého krále Šalomouna k modloslužbě svedla, ona hrdinného Samsona svázala a usmrtila, ona mnoho tisíc Israelských zahubila, ona dosud celé domy, dědiny, města a království hanebnou nemocí naplňuje, tolik vražd dětí způsobuje, svět lidmi nešlechetnými pohoršuje, a i tebe, upadneš-li v nečistou nemoc tu, promění, bys i andělem byl, v lítého ďábla. — Celý svět nám svědčí, že spravedlivý Bůh hříchy tresce, ale pro nečistotu tresce lidi až na bílou kost.

Než kolikráte se může člověk prohřešiti, aby nečistota mu velikým hřichem byla? Ne jednou neb dvakráte, ale tolikráte, že bys počtu ani nepověděl; nebo Kristus praví: „Slyšeli jste, že řečeno jest starým: Nesesmilníš. Ale já pravím vám, že každý, kdo pohledne na ženu ku požádání jí, již zcizoložil s ní v srdci svém.“ (Mat. 5, 27. 28.) Hřích tedy jest vaše špatné mluvení, vaše ošklivé písně, vaše nemírné tance, vaše nečisté žádosti a vše, co k nečistotě ponouká. Jako světlé a čisté jest sklo, skrze něž jasné slunce svítí, tak a ještě

světlejší jest nebeské roucho svaté čistoty. Však na čistém sklu každý dech poznáš, a neopatruješ-li ho, rychle se ti rozdrtí: právě tak se stává i se svatou čistotou nevinného srdce. Rozervané roucho svaté nevinnosti nikdy již nelze sceliti. Proto mluví sv. Pavel: „Veliký poklad nosíme v křehké nádobě.“ Jediný nečistý hřích tak jest veliký, že ztratíš svou nevinnost, staneš se časně nešťastným a zahyneš na věky. Co tedy čeká všechny vás, kteří beze vší bázně v hrozném hříchu tom žijete? — Avšak oči vaše jsou slepé, uši vaše hluché, srdce vaše jest kamenné. — Vy nečistotou celí jste opilí a opilcům jest marné mluvit. Raději se obrátím k vám, vy duše čisté andělské, které strážíte čisté tělo své a také své nevinné srdce.

Ó samou radostí bych plakal, když na vás pomyslím! Vaše čisté tělo jest chrám Ducha svatého, vaše nevinné srdce jest posvěcený Oltář milého Ježíše, vaše panenská duše co nevěsta Ježíšova povznáší se ve svých myšlenkách a přáních přímo před tvář Boží, protože: „Blahoslavení jsou čisté ho srdce, nebo oni Boha viděti budou.“

Byť vámi hříšný svět pohrdal nebudiž vám toho líto; tím více radují se nad vámi v nebesích. Andělé Boží vás nyní po všech vašich spravedlivých cestách provodí, jako někdy mladého Tobíáše, již na vás v nebi čeká místo připravené, „kdež budete Bohu nejbližší.“ (Moudr. 6, 20.)

Radostná bude vaše poslední hodina, jako den ženicha a nevěsty; andělé Boží, vaši přátelé, provodí vás k nebeské svatbě. Tam budete vy, duše nevinné „státi před trůnem Beránka, novou píseň pěti, kterou žádný zpívati nemůže, leč ti, kteří panicové jsou.“ A byť vaše tělo pohřbili do černé země, ovšem krásné, čisté vsadili je tam, ale ono ještě krásnější jednou povstane. Jako tvář Ježíšova na hoře Tábor, tak bude se i vaše tvář skvěti nad slunce v tom novém věčném životě a vaše nebeské roucho sv. čistoty bude bílé jako sníh. „Kdo miluje čistotu srdce bude mítí přítele nebeského krále“ (Přísl. 22, 11.), bude příbuzným andělův. — Ó, kéž bych měl jazyk andělský, abych hodně popsal vznešenost a nebeskou slávu svatého, čistého, panenského života! — Než srdce mé se chvěje, vida vas u prostřed svůdného světa, znaje tolik vrahův, kteří za vámi se plíží, kteří již ruce své nestoudné vztahují, aby vám andělské roucho svaté nevinnosti strhli, aby vám nebeský věnec panenství rozedrali, aby vám krásnou růži čistoty z rukou vašich odňali a nešťastnou učinili vaši duši a i tělo vaše. — Ó přemilé, draze vykoupené duše Ježíšovy,

střežte se nepřátel svých veřejných i tajných! Bděte nad očima svýma, aby nehleděli na marnost; kdo má nestoudné vzezření, ani srdce čistého není. — Zavírejte uši své, aby neslyšeli necudnosti; hanebná slova jsou suché dříví na nečistý oheň, jež neslušné mluvení v srdci roznítí. — Ohradte srdce své a nedejte v něm přebývati nečisté lásce, láska k Bohu a k světu nejsou přátelé, nemohou v jednom srdci spolu bydleti; kde jedna oživne, tam druhá musí nmříti. —

Ó nevěřte sladkým slovům nestoudných svůdců, kteří vám zlaté hory slibují, ale nevinnosti vaší jámu kopou; na jazyku mají med, v srdci svém ale skrývají nejhroznější otravu, jíž duši vaši usmrtí. — Vizte pokrytce, jak se vám klaní, vás chválí, až nad Boha povyšuje; tak jen oslepuje vás, a když vás byl oslepil, sníží vás pod nerozumné hovado, odejme vám krásu vaši, oloupiv vás a čest vaši a přízeň Boží, jen srdce poskvrněné, hanbu a bídu vám zanechá. A všecken svět na věčné časy nemůže vám navrátiti, co vám jeden hanebný svůdce vzal. — Ó duše přemilé! prosím vás se sv. *Pavlem* a napomínám v Pánu Ježíši: „Jakož jste přijali od nás, kterak máte choditi a líbiti se Bohu, tak abyste živi byli. Toť jest zajisté vůle Boží, posvěcení vaše; abyste se zdržovali od smilství, aby uměl jedenkaždý z vás nádobou svou vládnouti v svatosti a poctivosti, ne v náruživé žádosti, jakož i pohané, kteříž Boha neznají: nebo Bůh nás nepovolal k nečistotě, ale k svatosti“ (I. Thes. 4.) — Prosím vás ve *jmenu vašich andělův strážcův*, kteří před tváří Otce nebeského stojí, a o spasení vaše dbají, nezpravujte se obyčejným rozpustilým životem vašich druhův a družek, jichž jest mnoho povolaných, než toliko málo vyvolených, protože: „Těsná jest brána a úzká cesta, kteráž vede k životu; a málo jest těch, kteříž ji nalezají.“ (Mat. 7, 14.) — Prosím vás ve *jmenu Marie*, Matky bolestné, následujte její čistý život, střežte se hříšného světa, a služte věrně jako Maria svému Pánu. — Prosím vás ve *jmenu ukřižovaného Ježíše*, neopouštějte svého milého nebeského Pastýře. A nemáte-li dost ani na tom všem, na svá kolena já, pastýř váš, pokleknu, slabé ruce své pozdvihnu a prositi vás budu, abyste ostříhali svou nevinnost, utíkali před svedením a kráčeli po úzké cestě svaté, čistoty do nebe. Ó radujte se, v pravdě ať veselí se srdce vaše nebo „žádné oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, aniž

srdce pocítilo, co Bůh připravil vám, kteří ho čistým srdcem milujete.“

Co ale bude s vámi, vy svedení, v hřích nečistoty zahra-
baní mladíci a dívky bídné? Nad vámi truchlí nebesa, pro vás
vzdychá země, pro vás hořem pláče vaše přemilá Matka Maria,
přečistá Panna. — Vy ale se jen veselíte, tancujete po široké
cestě zatracení, a pekelná propašť s vámi radost má. Vy jste opu-
stili Boha, nedbáte již o nebe, a nebojíte se pekla; ještě toliko časné
štěstí neb neštěstí vám jest na srdci. — Slyšte aspoň, jaké ne-
štěstí dříve aneb později, ale vždy zajisté stihne smilníky.

Záletní a nestoudní muži, kteří před manželstvím nečistě
živi jsou, a ženy svádí, nebudou nikdy míti šťastné manželství.
Opustíť je rozum, zhyne jejich štěstí, hrozná nemoc anebo náhlá
smrt bude jejich smutný díl; málo bude svůdníkův spaseno, pro-
tože málo pokání jest mezi nimi. Ženy, které se v nečistý život
vydávají, nedožijí se na tomto světě nikdy radostných dnů.
Smutné jest, jestliže se před manželstvím stanou matkami, předce
ale tento zármutek v nečistém životě jejich jest štěstím pro ně;
šťastně narozené dítě jest jejich pokání, poslední přítel jejich na
zemi, jestliže mateřsky o ně pečují. Přísný kající život a po-
čestné vychování svého dítěte nemanželským matkám u Boha
může dobýti smilování a smířiti je se spravedlnými lidmi. Než
běda každé vražednici svého dítěte, která dítěti svému buď již
pod srdcem svým, buď po porodu život vezme; usmrcujeť svého
posledního přítele, a ta nevinně vylitá krev, jako někdy krev
Abelova volá ze země o pomstu do nebe. Ach! jak těžko ta bude
spasena! Která ale matkou býti nechce, a předce nečistě živa jest,
bude nešťastný a sedmkrát horší konec míti. Jaký život,
taková smrt.

Mladá Zuzana v jednom městě v Němcích měla nábožné ro-
diče, brzy však je ztratila. Rostouc bez bázně a kázně, dala se
záhy k hříchu svěsti, a že ji v domově jejím příliš znali, vydala
se do jistého velikého města, aby nestoudné své tělo prodávala.
Bůh na ni poslal nemoc; všecka bídná vrátila se do svého rodi-
ště, plna vředů, bledá a také uplakaná přišla, a slibovala, že nikdy
již k předešlým hříchům se nevrátí. Jakmile se ale uzdravila, a od
dobrých lidí obsloužená síly nabyla, opět zmizela a k předešlému
nestoudnému životu se vrátila. V několika letech přivlekla se opět

do svého rodného města; kdo ji spatřil, zhrozil se. Několik hadrů pokrývalo smradlavé její tělo, hanebná nemoc jevila se jí na tváři, těžce přilezla do nemocnice, kde chtěla poslední přístřeší dostati. Než křik její pro hroznou bolest a divný puch jejího těla byl tak veliký, že nemohli jiní nemocní vedle ní obstáti. Hlasitě zlořečili vrchnosti, že takovou mezi sebou mají pod střechou. Ustanoveno tedy nešťastnou Zuzanu odstraniti z nemocnice, ale kam dáti to napolo již shnilé tělo? Na hřbitově toho města byla stará kaplička, stará kostnice, v níž hrobaři své náradí měli; tam odnesli ubohou Zuzanu. — Když hřbitovní vrata otevřeli, zhrozila se nešťastnice a zvolala: „Bože můj! což mne chcete zahrabati za živa?“ Ráda by utekla, ale nemohla z postele. — V jeden koutek ji tam položili — milosrdné ženy z města ji každého dne navštívili a jí posloužili — v málo dnech Zuzana všecka kající umřela. Tak hrozně plní se na všech nečistých slova věčné pravdy: „Kdo nečistotu páše, bude brzo červům za pokrm, a duše jeho bude vymazána z počtu živých.“ Amen.

III.

Třetí bolest Marie Panny.

Představených malá péče o podržené, zlé chování se poddaných k vrchnosti.

„Ó vy všickni, kteří jdete cestou, pozorujte a vizte, jest-li bolest, jako bolest má. — Veškeren lid lká a chleba hledá: dávají všeliké drahé věci své za pokrm k občerstvení duší.“

Pláč Jerem. 1, 11. 12.

douce vůkol světem a hledíce na lidi a uvažující život jejich, nalezneme *podle cesty života bídné opuštěné tělo ležeti*. Hořcesi naříká a dále si nemůže pomoci, neboť údové jeho se zbouřili a jeden druhému již nechtějí sloužiti. Hlava praví, že nechce již pečovati o nohy a o ruce, ať každý stará se sám o sebe; nohy praví, že nebudou již tělo tak těžké nositi, řkouce: vždyť nejsou hlava a ruce znamenitější než my; ruce zpěčují se pracovati a chtějí žíti samy pro sebe, aby nemusely býti poslušny. Posléze i žaludek se zastaví a nechce jiným dávati pokrmu, řka: „Já bez jiných se snáze užívám, nežli oni beze mne.“ Tak se údové těla jeden druhému zatvrzele vzpírají, smutně všickni leží za plotem, a brzký bude konec jejich. —

Kdo jest ale to ubohé zavržené tělo za cestou? To jest lidské pokolení. Údové jeho, kteří sobě vespolek se protíví, jsou různí stavové na světě, kteří povinností svých nechtějí věrně plniti. Co jest hlava tělu, to jsou představení, hospodáři a hospodyně svým domácím; co tělu jsou ruce a nohy, to jsou hospodářství čeledínové a služky; co tělu jest žaludek, to jest každé domácnosti rodina. A každému domu, ano každé říši právě tak se děje, jako nemocnému tělu onomu podle cesty, jestliže z jedné strany představení povinností svých neznají a zameškávají, z druhé strany ale zase poddaní svými představenými pohrdají a jich poslouchati nechtějí. —

A hle, v kolika domech, v kolika obcích, v kolika celých zemích za nynějších časů právě tak děje. Hospodáři žalují na své dělníky; dělníci vzdychají nad svými pány, jeden stav obviňuje druhý, a pravé blaho mezi námi umírá. — Na tu nevěrnost touží Otec nebeský, Pán všech ánův, vida dítky své tak nešťastny. Na to špatné chování nařiká též naše milá Matka, Maria, přechistá Panna, a v duchu k lidem volá: „O vy všickni, kteří jdete kolem cestou svého hříšného života; pojdte a vizte, jak veliká jest bolest má!“ Na to zlé vzdychá i ten ubohý lid, jenž by snadno šťasten býti mohl; neb co lidé marně hledá chleba, kteří by snadno živi byli poctivě; co jich zase celé věčné spasení své prodá za pokrm, kteří ve stavu svém spravedlivě živi býti nechtějí. Pramalá péče hospodářův a hospodyn, pánův a představených o své svěřence, ale také nepoctivé jednání dělníkův k svým pánům jest *třetí bolest* Marie Panny o níž dnes rozjímati budeme.

I. Ó vy všickni páni a představení, hospodáři a hospodyně, kteří tak rádi na svou čeleď a své služebnictvo žalujete, patřte na hlavu toho ubohého těla za cestou, a uvažte své veliké povinnosti, které ukáží vám v prvním dílu.

II. Ó vy všickni dělníci a dělnice kteří po dobrých jen místech vzdycháte, vzpomeňte si na ruce a nohy a též buďte pilni svých povinností, kteréž vyložím vám v dílu druhém.

Všickni jsme údové jednoho těla v Kristu Ježíši. Věrnost naše bude naše štěstí; bude tedy i štěstím vaším, představení a podřízení, ač poslechnete-li věrně to dnešní slovo Boží, nebo: „Blahoslavení jsou, kteří slovo Boží slyší a je zachovávají.“

I.

Všecken svět jest dům Boží, sám Bůh jest jeho věčný Hospodář. — Co jest ale Bůh všemu světu, co jest král své zemi, to jest každý hospodář svému domu, jako starosta a řídítel; ano ještě více jest on. Domácí pán jest podle zdání sv. Augustina biskup domu svého, duševní pastýř svých poddanných, jehož sám všemohoucí Bůh svým náměstkem učiniti ráčil. Jak veliká tedy čest, jak veliká důležitost domácího pána, ale též jak veliké a vznešené jsou povinnosti jeho!

Již tedy první povinností jeho jest:

1. *aby čeleď Bohu krásně sloužila.* — Dům bez Boha

— země bez slunce, jak všechno bylo by temné, bylo by pusté; jen tuláci noční by zde hospodařili, jen dravá zvěř by po zemi chodila, jen loupežné ptactvo by pod nebem lítalo. Když ale zlaté slunko z rána si vyskočí ze záhoří, ó jak všecky noční obludy zalezají ve své tmavé brlohy, jak radostně rozevrou květinčky své pestré kališky vydychující svou libou vůni slunci vstříc, jak i čiperní ptáčky po stromech šveholí, vykonávajíce tak po svém obyčeji ranní svou službu a modlitbu. — Tak býti má také v každé domácnosti křesťanské.

a) Jak mile ranní slunce vstane, máte vstáti, hospodářové a hospodyně také vy; a jako ranní záře, která se po horách a dolinách rozlévá, vše tvorstvo budí k novému životu, právě tak máte i vy budit své podřízené, a starati se, aby svou *ranní modlitbu* věrně vykonali. Jest-li ráno mlhovitě a zamračené, špatný den se ukazuje; a nepočne-li též vaše čeládka den s Pánem Bohem, leží-li předlouho, anebo jde-li bez modlitby k dílu, a ke stolu, však i domu vašemu nezasvitne přívětivé slunce pravého štěstí a požehnání Božího. Jen od Boha vše dobré přichází.

b) Krásný a svatý jest onen starý křesťanský obyčej, že *před jídlem a po jídle všickni se nahlas modlí*. Ó nepomíjejte toho; nebo i Ježíš pozdvihl svých očí k nebeskému Otci, prvé než na hoře pět chlebův a dvě rybičky mezi pět tisíc lidí rozdělil a je všecky nasýtil; i Ježíš se svými učeníky po poslední večeři píseň díky zapěl, prvé než se z večeřadla odebral na horu olivetskou. Kde v domě nahlas modliti se přestávají, tam již neznají laskavého Otce toho, který jim vše dobré dává; od těch domů ale také zdar a požehnání Boží odchází a brzy je opustí docela. Tichá modlitba u stolu a potom chladné a studené jídlo na stole větším dílem málo platí. Jako z teplé snídaně a vařené večeře pára k nebesům se vznáší, tak i naše modlitba vždy zjevně ať vystupuje k Otci nad hvězdami.

c) Ještě krásnější ten obyčej v domě křesťanském, že hospodář neb hospodyně k večeru své podřízené zavolá, uprostřed nich poklekne a s nimi *večerní služby Boží vykoná*; ne-li delší modlitbou, aspoň několikrát Otčenášem, Zdrávas Maria, nebo nějakou jinou modlitbičkou se svými domácími Bohu za všechna přijatá dobrodíní z minulého dne poděkuje, za odpuštění učiněných hříchů poprosí a sebe a všecky své prozřetelnosti Boží poručí. Myslím, že andělé Boží s takovými se modlí a modlitby jejich před trůn Boží nosí. Když pak po takové modlitbě večerní všickni sladce usnou, titěž andělé Boží bdí nad nimi, a je v noci především zlým střeží. Ó,

šťastný dům takový, v němž hospodář a hospodyně dbají o službu Boží; tamť jest stánek Boží, tamť sám Duch sv. přebývá. Jak veselo a milo jest, kde *jasná lampa* hoří v domě Božím! Ať jest třeba venku černá tma, zlá bouře a vichr, lampička radostně hoří před oltářem Božím a nám svědčí, že pravý živý Bůh zde přebývá. Taková lampičká duchovní jest v každém domě služba Boží. — Není-li v kostele lampičky a nehoří-li, ani Pána Ježíše není ve chrámu tom v nejsv. Svatosti Oltářní. Také není Boha v domě, kde domácí služba Boží shasla. —

d) Jako ale Bůh, neskončeně moudrý a dobrotivý, šest dní ustanovil pro práci, tak sedmý zasvětil sobě a určil k spasení duše naší, Veliká a svatá tedy jest povinnost hospodářův a hospodyně o to pečovati, *aby podrženi v neděli a ve svátek pilně obcovali veřejným službám Božím.* — Když v neděli a zasvěcený svátek ráno s vysoké věže zvon zavzní, a den Páně oznamuje, vzpomeňte si vy, domácí správcové, že to jest hlas Boží, hlas z domu Otcova, který volá vás i vaše lidi, abyste se vypravili do chrámu, Bohu patřičnou čest a chválu tam vzdali, ale také vyslechli, co On vám skrze náměstky své mluví. Zajisté velikého hříchu byste se dopouštěli, ujímajíce na každý den své čeládce vezdejšího chleba, že by museli býti hladovi; ale věřte, ještě větší máte hřích, jestliže domácím svým překážíte v dny sváteční choditi do kostela na Mši sv., kázání a dle možnosti i na jiné služby Boží. Ano, vy sami je k tomu mějte a dohánějte, jestližeby nechtěli. „Nemyslete, že vám čeledě v kostele co zamešká.“ (Sv. Isidor.) Dělník, který Bohu věrně neslouží, též ani vám věrně sloužiti nebude; čeledín a služka, kteří na slovo Boží málo dbají, ani rozkazů vašich poslouchati nebudou.

2. Jako nebeský Otec náš pečuje o všechny, nezapomínaje se ani nad nejmenším červem v prachu, tak pečovati o své domácí jest i vaší svatou povinností, pánové a hospodáři; avšak nejen o duši, nýbrž také o *tělo vašich podržiených.* — Starejte se čeledi své o zdravý pokrm; ale nenavykejte jich na žravost a opilství; starejte se jí o počestný oblek, ale nedovolujte jim nádherně se nositi a peníze vyhazovati jen na šaty, které na stav jejich nesluší, a svět pohoršuje; pečujte o stará leta jejich, aby ze své služby něco si zachovali, nebo čeládka, jež v domě dlouho sloužila, ale na stará kolena od domu k domu chleba sobě vyprošovati musí, veřejně hlásá ničemnost a nedbalost svého bývalého hospodáře. — Vy páni chovejte se k dělníkům svým otcovsky jako ku svým dětem, a

jako se svými, tak s nimi jednejte; nechtějí-li ale býti vašimi dětmi, lépe jest pro vás a pro ně, aby dům váš opustili, nebo jako Bůh pro dělníka poctivého žehná domu, tak zase pro dělníka nešlechtného stíhá dům neštěstím. — Učte vy, mistrové řemeslníci své učeníky všeliké práci, aby si mohli poctivě zasloužiti chleba, když od vás půjdou; a vy manželky jejich a hospodyně učte mladé služky své vši práci ženské, aby vám děkovali, když dům váš opustí: tak po světě bude slynouti vaše dobré jmeno, ale ještě lépe zapsaná budou se stkvíti vaše jmena v knihách věčného života; nebo dobré učení jest nejlepší bohatství, a mladým lidem dobré naučení dávati jest nejlepší dobrý skutek.

Ó kežby všickni hospodáři a hospodyně, všickni páni a představení byli tak věrnými náměstky Božími, tak pečlivými otci a matkami svých svěřencův. Každý dům bylby zajisté chrám Boží a šťastné obydlí dítek Božích; než kde hlava za nic nestojí, tam i celé tělo zemdlí, a tak se obzvláště za našich dob mezi námi stává, což vám také, ačkoliv s bolestným srdcem, musím pověděti.

a) Někde hospodáři a hospodyně pyšně sobě vedou, *služebníky a dělníky svými pohrdají* a jako za svůj dobytek je majíce, jim žádné lásky neprokazují, čímž ale také žádné lásky u nich nenalezají. Kde pak není křesťanské lásky, tam nic dobrého se neděje. Dělníci takovým pánům nevěrně pracují, jmění jejich nehájí, neradi k nim přicházejí, a dříve než mají, takový dům opět opouštějí. — Ó, pánové a hospodáři, považte, čemu vás Duch sv. učí: „Máš-li služebníka věrného, važ si ho jako duše své, a jako s bratrem s ním nakládej.“ (Sir. 33, 31.) I váš čeledín a dělník jest bratr váš i vaše služebnice jest sestra vaše; vy sami jstě služebníci a služebnice právě toho Hospodáře v nebesích, který souditi bude i vás i je, před nímž někdy žádného nebude rozdílu. — Střežte jejich zdraví, dokavad jsou ještě při síle; nepřetěžujte jich prací. Když pak u vás onemocní neb neschopnými k práci se stanou, nedávejte jich hned z domu, jako nepotřebnou věc nějakou, aby také štěstí vaše nešlo za nimi; neb opět Duch sv. dí: „Neurážej služebníka, který opravdově slouží, nedej chudému jíti od domu svého.“ (Sir. 7. 22.)

b) Jiní hospodáři *čeládce vše dovolují*, když jim přikázané dílo vykoná, řkouce: „Naše jest tělo, které nám pracuje, duše ale jejich.“ — Dovolují čeledi neslušně mluvíti, bližního

nemilosrdně posuzovati a pomlouvati, nečisté známosti si dělati, celé noci se toulati, v neděle a ve svátky po hospodách se váleti — mlčíce jako němí psi, kteří štěkati neumějí, když dům podkopávají zloději a nejlepší bohatství kradou. — Ó vy všickni hospodářové a hospodyně, kteří tak ničemně jednáte, ó jak hrozně klamete jen sami sebe! — Nestoudnými řečmi, jež čeládce dovolujete, pohoršují se vaše nevinné dívky; nebo horší jest žvaniti takové řeči než oheň nositi na střechu, protože dům, který shoří, opět můžeš vystaviti, ale dítek pohoršených nenapravíš více. — Pomlouvání čeládky odjímá čest vašim sousedům; ale jako u vás klevetí o jiných, tak u jiných zase budou klevetiti o vás. — Nestoudná známost, již dovolujete, jest v domě vašem nakažlivá nemoc, která vám všecko nakazí, že celý dům váš beze cti bude. Každý poctivý čeledín, počestná služka se vyhne domu vašemu. — Konečně všechny hříchy, které pod svou střechou dovolujete, jsou také hříchy vašimi; jak budete jednou z nich odpovídati? Ó popovažte, otcové a matky svých domácích, považte slova má: Lépe jest, aby ležel kámen uprostřed domu vašeho, než aby tam seděl rozpustilý služebník neb dělník, jenž vám dívky vaše pohorší, čeládku pokazí, štěstí vám odvrátí a způsobí, že Duch sv. z vašeho domu odejde.

c) Nejhuře ale hřeší *hospodářové a hospodyně, kteří sami špatně se chovají a čeládku pohoršují.* — Co jest těch, kteří se mrzí, když hodný tovar š neb zbožná děvečka hovoří o věcech Božích! Co jest těch pánův, kteří beze vší modlitby jako jejich koně a volí živi jsou, a rádi nevidí, jestliže se dělníci jejich modlí aneb pilně chodí do kostela! — Ó co jest ošklivých hospodářův a hospodyn mezi námi, kteří nejsou náměstkové Boží, ale nájemníci pekelného vraha, že nevinné dělníky sami k hříchu svádí a nešťastnými je činí! — Takový dům jest však peleš lotrovská, takoví hospodářové a hospodyně jsou duševní vrahové. Z takových služeb vycházejí ničemní čeledínové a děvečky, na něž se podnes naříká; z takových škol ďáblových se šíří jako zlá nákaza hříšný život po světě. Nadarmo jest všecko učení a všechny řeči kazatelův, nadarmo jest všecko napomínání a domlouvání zpovědníkův, ten tam jest všecken dobrý domácí řád; ani tresty zemské spravedlnosti již nespomohou. Pilné čeládky a tudíž i štěstí nebude na zemi; pohoršení volati bude ze země do svatých nebes, dokavade zase takových hospodářův a hospodyn nebude, kteří krásně Bohu sloužiti a o svou čeládku po křesťansku pečovati budou. „V y j s t e

světlo světa“, praví Kristus vám hospodářům; jestliže pak světlo temně hoří, celý dům jest tmavý. „Vy jste sůl domácích vašich“, praví vám též Božský Učitel; jest-li ale sůl k ničemu, jak má jídlo dobře chutnati? „Jestli sůl se z kazí, nehodí se k ničemu více, než aby vyhozena a od lidí potlapána byla.“ A tak se stane i vám; nebo sv. Pavel praví: „Nemá-li kdo péče o své domácí, víru zapřel a jest horší nežli nevěřící pohan.“ (I. Tim. 5, 8.) Ó, jaký bude jednou ten počet váš? Co zbude vám pro nebe? Co odpovíš ty hospodáři, když na soudu státi budeš se svým čeledínem, který na tě žalovati bude: „Ty jsi vinen, že jsem se pohoršil?“ — Co odpovíš ty, hospodyně, Soudci tomu hroznému, když proti tobě služka bude volati: „Já jsem přišla k vám nevinná, vy jste ale ke všemu mlčeli?“ — Čeledě, která se u vás pohorší a neučiní pokání, bude *jednou zatracena*; vy ale *hospodářové u hospodyně stokráte*; nebo Kristus o vás mluví: „Kdoť zdá se jest služebník věrný a opatrný, kteréhož ustanovil pán jeho nad čeledí svou, aby jim dával pokrm v čas? — Blahoslavený služebník, kterého pán jeho přijda nalezne, an tak činí (jedná spravedlivě): zajisté pravím vám, že nade vším statkem ustanoví jej. — Pakli by služebník nešlechtný v srdci svém zapomnul na pána svého, a počal by bíti spoluslužebníky své, a jedl by a pil by s opilci, špatně se choval a své podřízené pohoršoval; přijdeť pán v den, v kterýž se nenaděje, a v hodinu, v kterouž neví, a řekne mu: „Vydej počet z vladařství svého.“ Oddělí jej, a díl jeho položí s pokrytci, kde bude pláč a skřípění zubů.“ (Mat. 24, 45.).

Ó jak velice mi vás jest líto, vy hospodáři a hospodyně, považím-li váš smutný stav a sobě pomyslim, co jednou se dítí bude s vámi na přísném soudu Božím! Ale i vy, *služebníci* a *dělníci*, velikou starost mi působíte; nebo nekřesťanských hospodářův a hospodyň v pravdě mnoho nalézá se na světě, ale špatné, zkažené čeládky a takových též dělníků jest ještě více, jakož ukáží vám v dílu druhém.

II.

Nespokojenost, netrpělivá nespokojenost se svým stavem jest nejpřednější a nejhorší matka všeho neštěstí, která krále, cí-

saře, ale také služebníky a služebnice činí bídnými a nešťastnými. Pravda, že stav služebný jest zhusta obtížný: těžko pracovati, dokavad jest člověk mladý, zimu a horko snášeti, a nemíti často ani místečka, na něž by těžkou hlavu položil. Byť ale stav dělníkův byl těžký, předce není nešťastný; a ten toliko na něj nařiká, kdo neví, jak se vede jiným lidem ve světě. — Tam za širým mořem jsou smutné krajiny, kde dosavad lidi jako u nás nerozumný dobytek prodávají. Ze samé Afriky jich každoročně mnoho tisíc seberou a přes hluboké moře na lodích převezou do nového světa: ale dříve než přijdou do své smutné služby, umírá jich na lodi po 6—7 ze sta. V jedinou nízkou jizbu je na lodi stlačí, a jen málo co jísti jim dávají. Každého rána házejí do moře mrtvoly těch, kteří v noci od puchu a bídy zahynuli. Ukáže-li se loď, která takovéto lidské prodavače po moři loví a kupec její utéci nemůže, rychle ubohé otroky zabední do sudů, kamení na ně naloží a v moři je utopí. — Tak veliká jest bída nebožákův těch, že jich mnoho s paluby, kam je na slunce přivádějí, z preveliké bolesti skočí do vody, než truchlivou službu svou za mořem nastoupí. — Co pak jich na místo přivezou na prodej, ty prodávají podle těla jejich. Čím silnější člověk neb žena jest, tím větší má cenu, a tím více také musí dělati, aby pánu více vydělal, než co za něj musel platiti. Větším dílem jich po 5—10 přikovou na železné kruhy, ve dne vyženou na práci, v noci ale zavrou je do tmavých jizeb, kde po slabé večeri na holé slámě leží. — Tak ubozí otroci, přežijí své dny života jiným ku zisku a užitku. A předce všemohoucí Pán i je stvořil jako vás, předce jest i jejich dobrý Otec jako váš, předce i o ně pečuje jako i o vás. Ó jak nevděční jste, a jak hrozně hřešíte, nejsouce spokojeni se svým stavem, že sloužiti neb těžce jiným pracovati musíte. — Váš stav nečiní vás nešťastnými, ale zlý život v něm, když se mu oddáte.

a) První hrob neštěstí jest pro dělníky *lenost*, bojí-li se z mládí práce, a nenaučí-li se chleba sobě vydělati. — Řekl jsem jednou matce vdově: „Dej sloužit své dítě!“ A ona mi odpověděla: „Nikoliv. ve službě se dost nevyleží.“ — Jdi, lenochu, a pozoruj mravence, jak se namahá po celičké leto, jak o svůj pokrm pečuje; viz bedlivou včelku, jak pilně poletuje a čistý med sbírá nejen pro sebe ale i pro jiné; ano, všeliký tvor má svou vykázanou práci, toliko nedbalec štítí se jí. Co jest těch, kteří zdraví a silní snadno by mohli sloužiti neb pracovati, oni však jenom se potloukají a lenoší. Takové vyhýbání se práci, taková pohodlnost života

jest první příležitost zatracení. „Kdo pilně nepracuje,“ praví sv. Pavel, „ať nejl.“ — Bůh stvořil člověka ku práci jako ptáky k létání a ryby k plování. —

b) Druhý hrob neštěstí jest pro dělníky *rozpuštělý život*. Co těch dělníkův jest, kteří ve svém mládí bez Boha žítí chtějí, výdělek svůj po hospodách beze vší potřeby utrácují, na stará kolena však žebrat jdou! — Co těch služek, které v mládí svém jiné starosti nemají, než tělo své prodávati, svět pohoršovati, hřích na hřích páchat a Boha hněvati; dokavad jsou mladé, chodí v hedvábí, v stáří ale sotva bídnými cáry pokrejí svou nahotu! — Ó jak mohla by taková čeládka býti šťastna, když Boha, svého milého Otce opouští! „Rozpuštělý člověk vítr seje a bouří žne.“ — Co tedy bude s vámi, lide služebný a dělnický, nebudete-li Boha se báti? — Jak nešťastně živi budete? — Málo čeledínův jest zachovalých mládencův — málo děveček poctivých panen. — To jest hrob neštěstí, to jest hřích Sodomy a Gomory, pro který přichází hněv Boží na zlé lidi.

c) Třetí hrob vašeho neštěstí, služebníci a služebnice, jest vaše *nevěrnost*. — Děláte-li všecko jenom na oko, dokavade vás pán nebo paní vidí, činíte tím škodu svým hospodářům, ale sami sobě ubližujete nejvíce. Není horšího zlovyku nad nevěrnost při práci. Jako železo, které, když zrezaví, za nic nestojí, tak i nevěrnost v práci vám ruce pokazí, že již nikdy věrně pracovati moci nebudou, když jste si vše toliko napolovic dělali navykli. — Ještě horší jest ale vaše nevěrnost, berete-li svým pánům a hospodářům, co vašeho není, a sami sobě platíte. Váš skrytě vzatý krejcar sežere sto jiných spravedlivých, tak že k ničemu vám nebude co si zasloužíte. Vaše čest vás opustí, dobré jméno vaše se ztratí, a každý pořádný dům se bude báti vás vzíti do služby neb do práce. Takoví nevěrní dělníci stávají se tuláky a posléze žebráky: veliké neštěstí svého domova. — Kéž bych vás mohl učiniti šťastnými, vy služební bratři a sestry mé; kéž bych mohl všecky vaše slzy setřítí, které vám tolikráte řinuly po tváři; kéž by mi možné bylo, všecky vaše vzdechy utišiti, jichž ve vašem stavu tolik lze slyšeti: věřte, to byla by srdci mému radost nebeská! Že toho však bez vašeho přičinění učiniti nemohu, hle, já vám podám *patero zlatých naučení*, které zajisté vám přinesou štěstí, a bolest vaši promění v radost.

1. První zlaté naučení k vašemu pravému štěstí jest: *Pamatujte, že jest Bůh váš první a nejvyšší Hospodář. Jemu tedy vždycky*

věrně služte. Modlete se rádi každého rána, každý večer; choďte s radostí do domu svého Pána, poslouchajte ochotně slovo Boží, přijímejte zhusta svaté svátosti; a Bůh neopustí vás, nezapomene na vás. Mnohým pánům a paním budete sloužiti, ale Bůh bez přestání ostane vaším nejlepším pánem a dobrotivým Otcem; a dříve matka opustí své dítě, než On zapomene na vás. Ó jaká to radost, jaká útěcha pro ubohého dělníka, když v pravdě říci může: „Já Bohu sloužím, a můj Otec nebeský jest můj dobrotivý Pán; ačkoliv nemám ani svého stálého bytu, jsem doma u Něho na nebi.“ — Než střežte se, abyste snad hříchem se Ho nesřekli: nedovolujte, nečiňte za žádnou cenu, co Boha hněvá, neb On jest váš první pán. Čiňte jako Josef Egyptský, onen bohabojný služebník, který, když ho nestoudná paní jeho svěsti chtěla k hříchu, řekl: „Jak bych mohl učiniti takové zlé, a hřešiti proti Bohu svému?“ Pravda, že nábožný Josef, právě proto, že nechtěl mrzké paní své býti po vůli, uvržen do žaláře; ale že byl věren svému nebeskému Pánu, povýšil jej Hospodin ze žaláře na stolec královský. Tak zajistí i vás Bůh vysvobodí z rukou hříšných, ze všech útisků, останete-li Mu věrní. „Slušít více Boha poslouchati a se báti, než lidí.“ — Kdo zlatým slibům svůdných pánů a paní věří, a jim k hříchu svolí, ten opustí Boha, ten ach, již nemá v nebi ani na zemi pokojného přebývání, ten již v pekle jest domovem.

2. Druhé zlaté naučení pro štěstí vaše, má milá čeládko, jest: *Hledejte si počestné a křesťanské lidi, k nimž jdete do služby.* A jsi-li tak šťasten — šťastna, že dobrého pána a paní máš, krásně je *poslouchej*, jako své rodiče, a nechoď z jejich domu. Kdo si často práci a službu hledá, není pilný dělník a dobrý služebník. Často jiná místa jsou jako řídké roztrhané šaty; lépe jest u počestných lidí sestárnouti, než od domu k domu podešve trhati; kteří zhusta přecházejí, špatně vycházejí. — Máš-li však nešlechtného pána nebo paní, a tobě se často křivda děje, tam ochotně trp pro Boha; On ti zajisté hojně odplatí za tvou věrnost a za všecko, co ti tvoji světší paní zlého učiní. Sv. Julie měla pána pohana; než z lásky k Ježíši tak věrně mu sloužila, tak pokorně a cudně se chovala, že ji pohanský ten pán tak zamiloval, že raději všecken svůj statek chtěl ztratiti, než tuto pannu. — Nemluvte s jinými lidmi zle o domu svém; toliko špatná čeládka své pány pomlouvá, ale právě tím také svou vlastní čest ztrácí. Nábožný sluha neb služka poručí to vše Pánu Bohu podle slov sv.

Petra, který dí: „Blaze vám, trpiteli co pro spravedlnost, pro Boha těžkosti své snášejte.“ (I. Petr. 2.)

3. Třetí zlaté naučení služebníkům a dělníkům jest: *Věrně služte a pracujte, netoliko na pohled a za plat časný, ale za věčnou odměnu na nebi.* — Dělník, jenž tak dlouho jen koná věrně svoji povinnost, dokud mu pán nebo paní hledí na ruce; a proto jen pracuje, aby plat svůj dostal: ten často všecek svůj zisk ztrácí již zde na tom světě; a co zbude pro věčnost? — Kolikráte se čeládka vymlouvá: „Nač bych více dělal, vždyť mně žádný neplatí za to?“ Ó nikdy tak neříkej; poručíš-li práci svoji Bohu, nikdy neztratíš své odměny. Bůh jest pán tvůj a věčný odplatitel tvůj v nebesích. Proto sv. Pavel napomíná: „Nikdy neslužte na oko, jako lidem se líbíce, ale jako služebníci Kristovi, činíce rádi vůli Boží z toho srdce; s dobrou vůlí služte jako Pánu a nikoliv jako lidem.“ (Ef. 6, 7.)

4. Čtvrté zlaté naučení pro vás, sluhové a služebnice Páně, jest: *Pečujte ve svém mládí o své stáří.* — Dokavad jest člověk mladý a zdravý, myslí, že bude vždycky tak, zapomínaje na budoucí možnou nemoc, na stará léta, utrácí, žije rozpustile. Ale než se naděje, jako bouře přijdou zlí dnové na něho; a nebude s to si pomoci, že na ně nemyslel. — Smutně se vede i dělníkům, kteří vše propijí anebo na nádherný oděv utratí. Varujte se opilství: jest zajisté tím člověku, čím jest sucho zemi. Varujte se marnivosti; ona jest nejhorší zlodějkou mladých lidí, ubírajíc jim všecken jejich výdělek. Varujte se ale zvláště nevázaného, spustlého života, nečistoty, která mladíky o vše připraví, pannám ale vínky v povijáky a hedbáví v pleny proměňuje, a jim, jakož i opuštěným jejich dětem, žebráckou hůl dává do ruky. „Kdo se nevěstek přidrží, ztratí statek svůj.“ (Sir.)

5. Páté zlaté naučení pro vás, vy křesťanští dělníci, jest: *Spokojení buďte se svým stavem, v nějž vás postavil Bůh neskonale moudrý.* Však i váš stav milostivý Ježíš posvětil, i z toho stavu vám cestu do nebe ukázal. — Sv. Vendelin opustil královskou korunu a šel stáda pást, věda, že bedlivý pastýř snáze spasen bude, než nedbalý, byť i znamenitý král. — Trpíte-li mnoho, a zle se vám vede, pohleďte jenom na Ježíše, Pána svého; i „On nepřišel na svět, aby mu lidé sloužili, ale aby sám lidem sloužil,“ za ně trpěl a umřel. Ó setřete si slzy, pozdvihněte k nebi srdce svá a radujte se z obtížného stavu svého! Čím více trpíte, tím více podobáte se Ježíši, Synu Božímu, který se

též ponížil a pro nás ráčil se státi služebníkem, zač Jej ale také Otec nebeský tak povýšil; On povýší také vás, ač nalezne-li vás věrnými. — Když pak truchlivo jest srdce vaše, obraťte se k Marii, přečisté Panně a přemilé Matce naší: však i ona byla pokorná dívka Pána svého na tom světě a nyní jest Královnou nebe i země. Budete-li s Ježíšem a s Marií trpělivě a pobožně ve stavu svém žíti a jen spravedlivě truchliti, budete s nimi v nebi také kralovati a se radovati.

Ejhle, vy duše milé, čeládko a dělníci! šest dni máte ku práci, hospodářům a pánům svým. Den sedmý jest svatá neděle, i opouštíte dům pánův svých, a přicházíte do domu Otcova, do chrámu. I vy, pánové a hospodáři, toho dne přijdete sem vzdát čest a chválu Bohu a poprosit Jej o požehnání. A hle, zde před tím Pánem a Hospodinem nejvyšším jste všickni stejní, v domě Otce nebeského není rozdílu mezi služebníkem a pánem, mezi služkou a paní. — Ještě několik let — dní — vaše práce na vždy přestane — a počne vám věčná neděle. Tam v domě Otcově budeme všickni panovati, ač jestliže jsme na světě v službě svoji setrvali až dokonce věrnými. Ó služme tedy všickni, pánové i dělníci, hospodářové i čeládko, služme tak, aby i nás jednou Pán ten radostně povolal: „Blahoslavení jste, pilní a věrní služebníci a služebnice, že jste nad málem byli věrní, nad mnohem vás ustanovím.“ Amen.

IV.

Čtvrtá bolest Marie Panny.

Křesťanův netečnost a vlažnost k službě Boží.

„Ó vy všickni, kteříž jdete cestou, pojďte
a vizte, jest-li bolest, jako bolest má.
— Cesty Sionské kvílí, protože nejsou,
kdož by přicházeli k slavnosti.“

Pláč Jerem. 1, 4.

a světě mnoho jest *kazatelův*, kteří učí lidi, mladé i staré, bohaté i chudé, vzácné i prosté. Ze všech ale jsou hlavní *kazatelové dva*, kteří své pravdy lidem oznamují a je učí cestě života. Než jak veliký rozdíl jest až podnes mezi nimi! — První učí cestě pravdy a spravedlnosti a ukazuje lidem štěstí pravé a stálé; avšak jen málo, pramálo lidí jej poslouchá, a ještě méně těch, kteří učení jeho věrně zachovávají. Druhý učí lidi cestě bludu a zlosti, lstivě jim ukazuje lživé a vrátké štěstí a předce všecko za ním letí, jej chválí a slaví, jako by bez něho žítí lze nebylo. — První kazatel jest Kristus Ježíš, smutně takměř od všech opuštěný, druhý kazatel jest obyčejný svět, od nynějších lidí tak velice chválený a vážený.

Svět, kazatel to za dob našich tak velmi proslulý, pozdvihuje hlasu svého všude, zvláště ale po hospodách a pivnicích, kde krčmář bez bázně Boží jest, kde on i pomahači jeho kazatelnu sobě postavili, kde v pravdě dokonale učí v krátkém čase bližního připraviti o čest, nečistě žvaniti, křesťanským učením a služebníky Božími pohrdati, rodičům krásti, hospodáře podváděti, peníze své marně utráceti a duši prodávati ďáblu. A to všecko se stane často v čase krátkém — za jedno posezení aneb jednu návštěvu. — A hle, páni a služebníci, řemeslníci a kupci, mládenci a panny, jeden druhého za ruku vodí k těm kázáním, ať jest zima nebo leto, ať dešť nebo sníh, špatná cesta nebo krásný čas; těch kázání nezameškají, dokavad jich svět sám nevyloučí a přes práh

nevychodí. Již z daleka slyšíš veliký hřmot, kde se taková kázání světská odbývají, již po obličejích snadno poznáš jejich posluchače, kteří s upřímnou radostí na ně chvátají. — Ó světe pomíjející, světe svůdný, jak šťastný kazatel jsi ty, jenž tolik věrných posluchačů máš! Kéž by ale také všickni byli šťastni, kteří tebe tak rádi poslouchají!

Již ale popatřme, jak se vede Kristu Ježíši, který jediný učí pravé cestě pravdy a spravedlnosti a lidem skrze své náměstky oznamuje pravé štěstí zde na zemi a tam věčné spasení? — Také On má své kazatelny ve všech svých kostelích, z nichž každou neděli a zasvěcený svátek slovo Boží se hlásá; než jak málo jich obyčejně přichází poslechnout učení to nebeské, spasi-
telné! Prázdné kostely truchlí, sotva stolice bývají někdy plny. — Ale také mnoho jest i těch, kteří dopoledne přijdou na slovo Boží do chrámu, odpoledne však spěchají na kázání světské, a vše zapomenou, čemu dobrému se v kostele naučili.

Jasný zvon zve z bílé věže lidi, aby přišli k slovu Božímu; však není, není posluchačův. — Mnoho jim cesta již zarostla, a ovšem obávati se jest, že jim ještě více zaroste; nebo jest úzká a trnitá, cesta k světským kázáním ale hladká a široká, a proto též tolik lidí po ní jde. — Ježíš, učitel věčné pravdy, bolestně truchlí; Maria, naše milá Matka, hořce pláče; duchovní, náměstkové Boží, vzdychají, že tak opuštěni jsou stánkové Nejvyššího. — A víte-liž, proč tak mnoho lidí nedbá o službu a o učení Boží? — Lidé jsou nemocní, je zdržuje nebezpečná nemoc jejich, hrozná nemoc jejich, která se člověka tak ráda chytne; a

I. tu nebezpečnou nemoc vám chci dnes objeviti, abyste věděli, jak se jí varovati máte. — Že pak již tak mnoho lidí na ni stůně, chci vám

II. ukázati silný lék, jímž snadno sebe a jiné uzdravíte.

Dejž Bůh zdraví všem takovým nemocným, nám ale sv. pomoc svou.

I.

Největší bohatství na světě jest milé zdraví. Dokavad člověku jísti a pít chutná, a při tom se dobře cítí, patrným to svědectvím, že jest zdrav a bude dlouho živ. Pakli ale mu nechutná píti ani jísti, netěší-li jej přijíti ke stolu, zřejmým to znamením, že jest nemocen a jeho žaludek v nepořádku. — A co takových nemoc-

ných jest mezi námi na těle, tolik a ještě více stůně jich mezi námi na duši; nebo co jest tělu chléb, to jest duši učení Boží. „Co jest tělu pokrm,“ praví sv. Chrysostom, „to jest duši slovo Boží;“ a jako tělo bez pokrmu by umřelo, tak umře duše beze slova Božího. Tou příčinou napomíná sám Kristus Pán: „Pečujte ne o pokrm, kterýž hyne, ale o pokrm, kterýž zůstává k životu věčnému, ježž Syn člověka dá vám.“ (Jan 6, 27.) Jestliže tedy člověka netěší poslouchati slovo Boží, pravdivým to znamením, že člověk není zdrav na duši.

Jest ovšem duševních nemocí mezi námi mnoho, avšak obzvláště jsou *tři nemoce*, na kteréž nejvíce lidí mezi námi duchovně nemocných leží a kterých tudíž nejvíce potřebí se varovati.

1. První duševní nemoc, která lidem vadí zalibovati sobě v slovu Božím, jest *světáctví, převeliká péče o věci časné a pomíjející*. — Mezi námi se právě tak děje, jako v evangeliu vypravuje Pán Ježíš o pozvaných, kteří nechtěli na královské hody přijíti.

a) První z pozvaných vzkázal po služebníku: „Ves jsem koupil, nemohu přijíti; prosím tě, měj mne vymluvená.“ — Takoví jsou všickni ti, kteří o světské hospodářství jsou přepečliví, *kterým ani šest dní nestačí, aby o věci své časné se postarali*; kteří ani sedmého dne, v němž Bůh zakázal těžce a služebně pracovati a sobě ho zasvětil, aby člověk pečovati mohl i o duši, nepřejí si nějaké půlhodinky poslouchati, čeho Bůh od nich žádá; kteří v neděli a ve svátek ani dělníkům aneb dětem nedovolí, aby službám Božím obcovali a co jest Božího, tomu se učili. Ti ubozí jsou docela zahrabáni v tu hrudu zemskou a nepováží, čemu Kristus je učí: „Hledejte nejprvé království Božího a spravedlnosti jeho, všecko ostatní bude vám přidáno.“ — Bůh již v starém Zákoně přikázal, řka: „Šest dní budeš pracovati; ale sedmý den jest den Páně, nebudeš pracovati ani ty ani syn tvůj.“ (II. Mojž. 20, 9.) Jeden muž v Israeli sbíral v jistý svátek dříví, což bylo v Zákoně Israelským zakázáno. Israelité jej chytili, a nevědouce co s ním počíti, zavřeli prozatím do vězení. Bůh pak řekl Mojžíšovi o něm: „Smrtí ať umře člověk ten, nechť ho ukamenuje všecken zástup vně za stany.“ (IV. Mojž. 15, 32.) — Což teprve spravedlivý Bůh řekne o těch světských křesťanech, kteří tak malý rozdíl činí mezi nedělí a svátkem a dnem všedním? Nebudou míti štěstí ani u lidí, ani na dobytku ani na statku.

b) Druhý z pozvaných řekl: „Patero spřežení volů jsem koupil a jdu zkoušet jich: prosím tě, měj mne vymluvena!“ — Tomu jsou podobni všickni *světští výdělkáři, kupci, a prodavači*, kteří v neděle a zasvěcené svátky nejvíce kupují a prodávají, na duši svou ale zcela zapomínají a si ani hodiny času nevezmou, aby se i o ni postarali, a pro život věčný si něčeho získali. Zapomínají takoví světští křesťané, co jim Kristus mluví: „Co zpomáhá člověku, byť celý svět získal, na duši své ale škodu trpěl.“ (Mat. 16, 26.)

c) Třetí z pozvaných řekl: „Ženu jsem pojal, a proto nemohu přijíti.“ — Tomu jsou podobni všickni dobrodruhové, kteří v neděli a svátek jen tak *nějakou tichou Mši poslechnou, potom ale honí se po svých kratochvích*, o kázání a jiné služby Boží zhora nedbajíce. „Oni milují svět a lásky Otcovy u nich není. Než svět pomíjí a všechna žádost jeho; ale kdo činí vůli Boží, ten zůstává na věky.“ (I. Jan 2, 17.) Jak budou ale takoví světáci vůli Boží plniti, jestliže ji nevyšlechnou v kázáních? Štěstí takovýchto světákův, praví Ježíš, „podobno jest domu, který muž blázen vystavěl na písku.“ (Mat. 7, 26.) Přejde na ně víchř, víchř těžkostí a rány Boží, podvrátí jim jejich dům, příval neštěstí odnese jim všecek časný zisk, velká voda útiskův potopí jim všechnu radost: co jim ostane? Ó člověče, ty smrtelný člověče, který tak mnoho se staráš o světské bohatství, o ledabylý zisk, o vrátkou radost a kratochvíli, že v neděle a v svátky ani kázání poslechnouti nemůžeš, ó pomysli a považ, že jsi přišel nah na tento svět a nah že zase z toho světa půjdeš. Celé tvé hospodářství budou čtyři ouzká prkna, celé bohatství tvé ztrouchnivělé plátno, celá tvá společnost hromada červův: a o to se ty tak velice staráš, a ubohou duši svou cele prázdnu, beze všeho naučení pouštíš do nekonečné věčnosti? Slyš, ó slyš hlas Božského Učitele svého, který tě tak milo napomíná: „Neskládejte sobě pokladův na zemi, kdežto rez a mol kazí, a zloději vykopávají a kradou; ale skládejte sobě poklady v nebi, kde vám jich ani rez nesežere, ani mol nezkazí, ani zloději nevykopají.“ (Mat. 6, 19. 20.) To jsou svatá Boží naučení pro duši.

2. Druhá duševní nemoc mezi námi, která lidem k slyšení slova Božího chuti odjímá, jest *hříšná žádost a rozpustilý život*; nebo hříšní lidé právě proto se horší na slovo Boží, které nepravosti jejich vyčítá. — Když byl svatý Pavel

uvězněn v městě Cesarei, poručil jej zemský vladař Felix před sebe přivést, aby mu kázal o víře Ježíšově. Sv. Pavel otevřev ústa svá počal mluvit o čistotě, o spravedlnosti a budoucím soudu. Nečistý vinník však slyše to, rychle Pavlovi řekl: „Tenkrát odejdi; ale v čas příhodný zavolám tě;“ nebo hříchy jeho mu zavřely uši a srdce, že ho vyslechnouti času již neměl. Právě tak i všickni hříšní křesťané ke všemu spíše mají čas, než ku slyšení slova Božího. — Srdce jejich jest země trním porostlá; kdykoliv těžké símě slova Božího na ni padne, bodne je trn zlého svědomí; tou příčinou raději nikam nechodí, aby jim ostrých pravd slyšeti nebylo. — Hříšní lidé mají svého vlastního kazatele v nitru svém, *svou hříšnou navyklost*, který jim stále domlouvá, že se ještě nemohou polepšiti a se napraviti. — Bůh tluče na jejich vrata, oni však Mu neotvírají; Bůh volá jich ku kázání a k slovu Božímu, oni však se k Němu zády obrací, a raději v ten čas po svých zlých cestách jdou. — Než přijde hodina, že budou těž oni tlouci, jako zpozdlé ty panny, a Pán jich neuslyší; že budou i oni prositi, ale Pán jim odpoví: „Neznám vás.“

a) Hříšným lidem ale také nenedostává se *kazatelův zevnějších*, kteří jako falešní proroci brání jim k slovu Božímu a je lstivě učí kázání zameškávati. — Jsouť, kteříž praví: „*Kázání a křesťanská cvičení poslouchati není povinností; však dost když jsi na Mši sv. byl.*“ Ó blude, že nemůže ani býti většího! Právě ten Kristus, který přikázal Mši sv. slaviti řka: „To čiňte na mou památku!“ též poručil učeníkům svým: „Jděte do celého světa a uče všecky národy. Kdo vás slyší, mne slyší; kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.“ Proto za prvních dob křesťanských nebylo žádné Mše sv., aby se bylo při ní slovo Boží nekázalo, a totéž i nyní každou neděli a zasvěcený svátek přikazuje sv. Církev katolická, aby každý křesťan, možná-li, na svých farních službách Božích byl, kdež se mimo Mši sv. zajisté také kázání činí. Kdo tedy jenom na Mši sv. jde, kázání však opomene, ten splní jediné půl přikázání církevního, půl pak dlužen ostává. A kdy potom napraví to své převeliké zameškání? — Co byste řekli vy, kdyby kazatelé nebyli v neděle a svátky na kazatelně? „Ó to jsou nedbalí kněží,“ volali byste, „jim jest za těžko, nám vykládati slovo Boží, jak z tohoj ednou si odpovědí?“ A tak i pilní duchovní na nedbalé křesťany právem naříkají; nebo jakož Kristus přikázal náměstkům svým učit, tak přikázal i svým věřícím je poslouchati; každé zameškání jest hřích, jest veliký hřích.

b) Opět jiní jsou, kteří praví: „*Nač půjdeš na kázání? Vždyť nic nového nepovědí; všecko to již bez toho víš,*“ a hříchem zaslepení křesťané jim velmi rádi věří. — Všecky takové výmluvy jsou však jen slova nerozumu a pýchy. Kde na zemi jest člověk, jenž by dosti pochopil a poznal úkol a cíl svůj? Řemeslník se neustále něčemu novému přiučovati musí; rolník neustále nových zkušeností sobě hledati musí; učenec musí neustále bádati po věcech mu ještě neznámých: který křesťan by tedy vše mohl věděti, aby mu nebylo třeba ještě dále se učit pro život věčný? Byť potřebné pravdy věděl, však předce je rád zapomene, ač nepamatuji-li ho na ně křesťanští jeho učitelé. Proč jest tolik podvodníkův, smilníkův, opilcův a jiných nešlechtníkův mezi námi? Proto, že není přítele, jenž by jim připomínal křesťanskou spravedlnost, a ukazoval tu hroznou věčnost, která jich čeká, na niž ale zapomínají, obmeškávajíce slovo Boží. — Proč tak mnoho lidí mezi námi jest živo beze vší bázně Boží, ještě hůře než-li nerozumná zvíř? Proto, že nebývají na kázáních, že nedbají o slovo Boží, bez něhož lidé zdivočí a zhola zhovadí. — A byť kdo i to všecko věděl, co se z našich kazatelen hlásá, předce povinen jest poslouchati slovo Boží, aby jiným, zvláště svým podřízeným krásný příklad dal; a byť se právě ničemu nenaučil, však nicméně duši svoji aspoň očistí a ušlechti.

Přišel jednou prostičký křesťan jinému moudrému si postěžovat, že se při slovu Božím nemůže ničemu naučiti, Místo odpovědi řekl mu moudrý učitel: „Jdi, vezmi pletený koš, a jdi do potoka vody nabrat.“ Směšné zdálo se to býti tomu člověku, předce ale šel, vzal umazaný košík a počal vodu nabírat. Ovšem brzy bez vody se navrátil, stěžuje si moudrému učiteli svému, že práce jeho jest marna, jelikož voda košem zase vyteče. „Viz příteli,“ řekl mu moudrý učitel, „ačkoliv jsi vody nenabral, předce jsi krásně umyl a vypral košík, jenž dříve černý byl, nyní ale bílý jest. Tak i ty své srdce posloucháním slova Božího krásně omyješ, bys i ničemu novému se nenaučil.“ (Sv. Vinc. Fer.)

Tak potřebí jest poslouchati slovo Boží *spravedlivému*, aby se více a více očistil; jak ale musí ho býti třeba *hříšníku*, aby se z hříšného spánku probudil a na novo oživil? — Hříšník podobá se spícímu člověku, jehož ku práci pokání zavolati třeba. A nestačí, toliko jednou zavolati ho, musí se s ním zatrásti častěji, aby se probudil a vstal; to ale slovo Boží jen při tom způsobí, kdo je věrně poslouchá, nejen jednou anebněkolikráte v roce,

ale každou neděli a svátek. „Slovo Boží jest kladivo,“ praví prorok Jeremiáš, „které i kámen prorazí.“ — Všecka učenost nic nepomohla sv. Augustinu, aby se byl obrátil a polepšil; jakmile ale počal poslouchati kázání sv. Ambrože ihned se probudil ze svého hříšného spánku a stal se velikým přítelem Božím. Proto ale také praví sám: „Kdybys byl studený jako sníh tvrdý jako led, nezoufej. Slovo Boží zahřeje, co vystydlo; roztaví, co zmrzlo; změkčí, co ztvrdlo. Duch Páně bodne a slzy pokání se hříšníkovi z očí proderou.“ — Ó hříšníci a hříšnice, vy nemocní bratři a sestry mé, proč se bráníte tak veliké pomoci? Proč utíkáte před lékem slova Božího, který vás jediný od věčné smrti osvoboditi může? —

c) Než máte ještě *třetí kazatele* mezi sebou, kteří vás klamou a vám srdce vaše chláholí, řkouce: „*Nač půjdeš kněze poslouchat — vždyť sami nečiní, čemu učí; vždyť nejsou lepší než my; jenom nevěř jim; není ti třeba choditi na kázání.*“ — Ó vy zlí jazykové těch úkladníkův, vy jste najatci právě toho lživého hada, který naše první rodiče v ráji tak hrozně podvedl. Vy viníte kněze, že sami nečiní, čemu učí; ale nevíte, co Ježíš pravil: „Všecko, cožkoliv řeknou vám, zachovávejte a čiňte; ale podle skutkův jejich nečiňte?“ (Mat. 23, 2.) Že jsou též i kněží špatní, hříšní lidé, jako všickni synové Adamovi, toho žádný nemůže upříti, vždyť byl i mezi dvanácti zrádce Jidáš; ale také z úst jejich Boží pravda zavznívá, a učení jejich není jejich, ale Toho, který je poslal — Boží. A to jste vy povinni poslouchati; protože nebudete souzeni podle toho, jak se vaši duchovní chovají, ale podle toho, jak vás ve jmenu Božím učí. — Proste a modlete se za své duchovní pastýře, aby vám krásně poučením a spravedlivým životem svítili do života věčného; ale také nedávejte se másti, jestliže zlí jazykové nepřátelsky o nich mluví. Když se ďábel bojí že by mu mnoho duší spasil nějaký horlivý zpovědník neb ohnivý kazatel, tu rychle zbudí ošklivé jazyky, aby je počali pomlouvati, jim dobré skutky za zlé vykládati a z mrvy břevno dělati. Hříšní lidé pak tomu všemu věří. — Avšak běda všem takovým utrhačům; dříve aneb později zastihne je zajisté spravedlnost Boží, netoliko pro ně samy, ale také pro ty, jež od slyšení slova Božího, od zlepšení zdržovali.

Když sv. Pavel a Sila, tovaryš jeho, na ostrově Salamině zemskému vladaři Sergiu Pavlovi kázali slovo Boží, protivil se jim jeden lživý prorok, Barjesu, a chtěl onoho vladaře odvrátiti

od víry. Tehdy Pavel, naplněn jsa Duchem sv., pohleděv naň, řekl: „O plný vší lsti a vší chytrosti, synu ďáblův, nepříteli vší spravedlnosti, nepřestáváš převraceti cest Páně pravých; hle, nyní ruka Páně nad tebou i budiž slepý!“ A hned připadla na něho mrákota a byl slepý. (Skut. ap. 13, 10.) — Též vy, kteří jiným v slyšení slova Božího překážíte, aneb jim překážete dáváte, též vy, věřte, na duši své ubohé nejen oslepnete, ale také ohluchnete, a hříšné srdce vaše zkamení. O vás mluví Bůh skrze proroka: „Zhrublo srdce lidu tohoto a ušima těžce slyší, a oči své zamhuřují; aby snad neviděli očima a ušima neslyšeli a srdcem nesrozuměli, a neobrátili se, abych jich neuzdravil.“ (Skut. ap. 28, 27.) A právě to jest nejhorší rána pro duši, když sám Bůh ji opustí.

3. Třetí duševní nemoc, která působí, žc lidé nedbají o slovo a službu Boží, jest *vlažná nedbalost o věci Božské, o věčné spasení*. — Kdyby král poslal svého náměstka, aby nám pověděl, co činiti jest, abychom v pravdě dosáhli všeho, čeho jen srdce naše si žádá, kdo toho ale neučiní, ten že bude na vždy do hrozného žaláře uvržen, ó jak bychom spěchali, jak věrně bychom králova náměstka poslechli! Každé slovo bychom splnili. — A vizte: Král všech králův, Ježíš Kristus, posílá své náměstky, kteří mají křesťanům sv. vůli Jeho vykládati, aby snadno byli šťastni zde na zemi a spaseni tam na věčnosti; a čeho se mají varovati, aby nepadli v hroznou tu propast věčného ztracení: — a co lidí se dosud ani nezmiňuje o slovu Božím, jako by slova ta jen prázdné plevy byly! Co křesťanův se o nebe stará méně, nežli o hospodu, v níž mají svou kratochvíli! Co mezi námi těch, kteří z pouhé nedbalosti kázání a křesťanské učení neslyší, anobrž ani nemyslí, že by obmeškání toho byl hřích, že by se jim nějaká škoda děla z toho na duši! Ó vy vlažní a nedbalí křesťané, kteří tak veliké hříchy pášete, tak slova Božího si lehce vážíte; slyšte, co vám dnes ve jmenu Božím pravím:

a) Nadarmo za vás Kristus Ježíš na kříži prolil svou svatou krev; *budeť ztracena pro vás*, nebudete-li učení Ježíšova věrně poslouchati a dle něho žiti. Nadarmo Mši svaté obcujete, nejdete-li také při ní bedlivě poslechnout slovo Boží. Marná jest vaše modlitba; Bůh své uši zavře, jako vy je zavíráte k učení Jeho. „Kdo uchyluje uši své, aby neslyšel zákona Božího, téhož modlitba bude ohavností.“ (Přisl. 28, 9.) — Tělo seslábne, nepostaráte-li

se mu každodenně o pokrm; právě tak seslábně i naše ubohá duše, a zajisté brzy zemře, protože zameškáváte slovo Boží. — Lampička veselá počne kmitati a brzy zhasne docela, nepřilevá-li se jí oleje: právě tak zhasne i milost Boží v srdci vašem, nepřilejete-li jí oleje slova Božího. Roucho, nečistíte-li a nevyperete-li ho v čas, brzy se utahá a umaže: právě tak i roucho duše vaší, ctnosti a dobré skutky vaše, bude brzy umazáno, a od hříchův zcela černé, neomyjete-li ho posloucháním slova Božího. Jaké bude roucho vaše svatební, až vás Král nebe a země na nebeskou svatbu povolá? —

b) Co lidí v *dalekých krajinách* si přeje slovo Boží slyšeti, jako lačné děti chleba, tak si ho žádají, a není, kdo by jim ho dal; u nás ale služebníci Boží zvou křesťany, ti ale přijíti nechtějí. „Proto přijdou od východu a západu a budou stolovati ve svatém ráji s Ježíšem; nedbalí křesťané pak budou uvrženi do temností zevnitřních, kdež bude pláč a skřípění zubův.“ — Každý člověk, jenž nechce bedlivě poslouchati slovo Boží, nosí již na sobě znamení věčného zatracení. „Zlořečený jest člověk,“ praví Bůh skrze proroka Jeremiaše „jenž by neposlechl slov smlouvy této.“ (Jer. 11, 3.) Právě tak dí Ježíš: „Kdo z Boha jest, slovo Boží slyší; proto vy neslyšíte, že z Boha nejste — vy z otce ďabla jste.“ (Jan 8, 47.) Ó co bych řekl těm nedbalým křesťanům, kteří místo aby šli na služby Boží, raději doma ostávají, místo aby poslechli kázání, raději po zlých cestách chodí, hrají a po hospodách pějí; co zbývá mi říci jim než vyslovíti ona hrozná slova Ježíšova: Vy slovo Boží neslyšíte, že z Boha nejste, — vy z otce ďabla jste?“ Co říci mám těm křesťanům, kteří po přečteném evangeliu se již z chrámu obrací, před prahem rozprávějí a kolem kostela chodí? Právě to, co druhdy řekl sv. biskup Hilarius vlažným křesťanům, kteří z chrámu odcházeli, aby neslyšeli jeho kázání: „Jen vycházejte z chrámu; ale pravím vám, že jednou z pekla vyjítí moci nebudete.“ Žádná radost na slovu Božím jest patrné znamení duševní, smrtelné nemoce, samého zavržení. „Kdo nemůže žádného pokrmu požívati, ukazuje, že jest nemocen; kdo ale nemůže duchovního pokrmu, jenž jest slovo Boží, požívati, zjevuje, že se duše jeho ve velmi zlém stavu nalezá.“ Sv. Antonín. —

II.

Nejmilejší, drahé duše a ovečky Ježíšovy, doufám, že se vás dnešní řeč má netýká, že rádi posloucháte hlasu svého nebeského Pastýře a Jeho náměstkův, a pilně za ním kráčíte. — To zajisté jest radost má, to jest útěcha má, že jsem dnes pro vás nemluvil. „Nebojte se, maličké stádce, neboť se zalíbilo Otci vašemu dáti vám království.“ (Luk. 12, 32.) Než předce dvě krásné, krásné prosby mám i k vám, a ty vám na konci řeči své chci pověděti; budu-liž vyslyšen?

1. První má prosba jest: *Varujte se, aby vás nebezpečná nemoc vlašnosti k slyšení slova Božího a k službě Boží vůbec nezkazila.* — Když vidíte tolik znamenitých a u světa moudrých lidí, jak jim protivno jest choditi na kázání, a obcovati službám Božím, nedejte se pohoršiti. — Kristus neměl učené mudrce a vysoké pány za první učeníky své; ovšem ale chudí rybáři byli Jeho nejvěrnějšími posluchači. Proto také se jimi tak těšil, řka: „Děkuji Tobě, Otče, Pane nebe a země, že jsi skryl tyto věci před moudrými a opatrnými, a zjevil jsi je maličkým. Nebo takových jest království nebeské.“ (Luk. 10.)

Nedejte se zadržeti, dokavad jste zdraví a silni, každou neděli a zasvěcený svátek slyšeti slovo Boží, neb to bude pokrm duše vaší pro život věčný. Vizte příčinlivou včelku, jak ona každé letní ráno pečlivě na pole vyletá, od květinky ku květince spěchá nasbírat ušlechtilého medu sobě a jiným. Též duše vaše ať jest pilná včelka, která při kázáních si nasbírá medu pro život věčný. Nedbejte, když vámi světští lidé pro poslouchání slov Božího povrhují, vás tupí a nenávidí. — Když Kristus přišel v Betánii do domu Lazarova, Marta se velice přičinila, aby dobře obsloužila Ježíše; Maria však jen u nohou Jeho seděla pilně poslouchajíc Jeho sv. učení. A co myslíte, která sestra lépe sloužila Ježíši? Marta přišla si Pánu stěžovat, proč neřekne Marii, aby jí pomohla. Než Kristus jí odpověděl, řka: „Marto, Marto! pečlivá jsi příliš; ale jednoho jest zapotřebí. Maria si nejlepší stránku vyvolila, kteráž nebude odňata od ní.“ (Luk. 10, 42.) To často považte, a pilně učení Boží poslouchajte, nezdržují-li vás povinnosti vaše.

Pořádejte ale také život svůj dle slyšeného učení, nebo: „Ne posluchači zákona spravedliví jsou u Boha, ale či-

nitelé zákona ospravedlnění budou.“ (Řím. 2, 13.) „Kdo přichází ke mně a slyší řeči mé a plní je, podoben jest muži moudrému, stavějícímu dům, kterýž kopal hluboko a položil základ na skále. I přišla povodeň, obořila se řeka na dům ten, ale nemohla jím pohnouti; nebo byl založen na skále.“ (Luk. 6, 48. 49.) Tak šťastnými též vás učiní slovo Boží již zde na zemi, pilně-li je poslouchati budete a věrně zachováte v srdci svém. Však ještě mnohem šťastnějšími učiní nás v neskončené věčnosti.

Tato země jest pro nás jen cizinou a pouští; všickni jsme poutníci do jiné vlasti své, do domu Otcova, kde milostivý Ježíš vyvolené místo nám připraví. Slovo Boží jest nám ta nebeská manna, která duši naši živí, abychom na cestě života neumřeli — jest to jasné světlo, které nám pravou cestu života ukazuje, abychom nezašli, a nám okazuje, jak veselo bude tam. Ó, tož starejme se jen, abychom je pilně poslouchali, podle něho i život svůj pořádali, dokavade tam nebudeme na to patřiti tváří v tvář, o čem v křesťanském učení zde slyšíme. Hle; to buď vám silným lékem, který vás může ochrániti před nebezpečnou nemocí nedbalého poslouchání slova Božího.

2. A druhá prosba má jest: *Starejte se, aby také vaši bratři a sestry, kteří tak nemocní jsou na duši, brzy ozdravěli*, aby rádi a bedlivě chodili na slovo, a služby Boží, každý podle svého stavu a svých okolností. — Roznemůže-li se bližní váš a počne sklíčený choditi, hned se ho ptáte co mu jest, a postaráte se o něj, aby vám neumřel; ó čňte to i pro duši jeho, která jest na smrt nemocná i u velikém nebezpečství umříti na věky!

Při dobré příležitosti mluvte rádi o kázáních, povězte svým přátelům a přítelkyním, co jste krásného, dobrého slyšeli, aby slovo Boží dotklo se i jejich srdce a ujala se i v nich svatá žádost choditi na slovo Boží. — Rodiče přemlouvejte a navádějte své děti, představení své podřízené, všickni své druhy a družky, aby chodili do chrámu Božího, aby opět si navykli, od čehož je svůdný svět a zlý příklad jiných lidí odvrátil. — Když sám ďábel, nepřítel království Ježíšova, skrze svoje pomocníky o všechno se postará, aby lidi odvrátil od poslouchání slova Božího; proč neměli bychom i my, služebníci Ježíšovi, právě tak pilní a horliví býti, abychom je přivedli ku slovu Božímu? — Modlete se a prostě za všechny takové vlažné a nedbalé křesťany, aby Bůh v nich

zbudil sv. hlad po slovu Božím. Kdykoliv duši vlažnou polepšíte, uzdravíte ji pro život věčný; budete pomocníky andělův, tovaryši apoštolův a jednou také účastníky odměny jejich v nebesích. To vám budiž lékem pro nemocné jiné.

Milostivý Ježíši, Ty Božský Učiteli všech časův a všech národův! jenž jsi mi moc a přikázání dal ve jmenu Tvém učití a Tvé svaté učení hlásati, ó veliká bázeň mne napadá, pomyslí-li na Tebe a Tvé apoštoly, potom ale sám na sebe a na stav svůj. — Bylo jen 12 rybářův, které jsi Ty sv. víru svoji po světě kázat poslal, a hle, oni obrátili všecek známý svět, oni zpustlé modloslužebníky proměnili u horlivé služebníky Páně, a zavrhlé hříšníky v přátele Boží. — Nás náměstkův Božích jest nyní tolik, kteří ve jmenu Tvém učíme, a jak málo vykonáme! Nečistota, cizoložství, opilství, všeliká nešlechtnost se jako povodeň mezi námi rozlévá. Nevěra přebývá v domech našich, a blud nám stojí před domem; kostely jsou prázdné, ale jiné domy, kde slouží se tělu a ďáblu, jsou plny. Kde jest svaté ovoce našeho přičinění? — Ó, Ježíši, milostivý Ježíši! což opustil jsi nás, náměstky své? Čili snad jsi opustil nynější křesťany? — Ježíš mlčí, ale svědomí naše mluví Každý z nás bij se v svá hříšná prsa a volej: Pane, buď milostiv mně hříšnému! — Bratří, sestry, modlete se za nás; modliti se budeme i my za vás, bychom všickni došli spasení. Amen.

Pátá bolest Marie Panny.

Duševní spaní hříšníkův.

„Ó vy všickni, kteří jdete cestou, pozorujte a vizte, jest-li bolest, jako bolest má. — Slyšte, prosím, všickni národové: panny mé a mládenci moji odešli do zajetí.“

Pláč Jerem. 1, 18.

Dvěř-liž mi kdo, když mu povím, co smutného nyní viděti na světě? — Jdu rovnou hladkou cestou i potkávám velmi mnoho lidí, kteří se kolem mne vedou, rychle kráčí a časem i běží. Než co dělají všickni lidé ti? Větším dílem spí. — Obrátím se do velikého města, i nalezám po všech ulicích a trzích vše živo a plno lidí, kteří prodávají a kupují, procházejí se a hovoří, bohatství nosí a vodí. Než co dělají všickni lidé ti? Většinou spí. — Vstoupím do krčem a hostinců, kde nevýslovně mnoho lidí tu v hadrech tu v hedbáví sobě hoví, jedí a pijí, zpívají a tančí. Než co dělají všickni lidé ti veselí? I oni spí. — Jdu na venkov do městeček a vsí, vidím staré a mladé lidi orati a kopati, žíti a mlátiti, pokrm a oděv sobě připravovati. A co dělají lidé tito? I oni po většině spí. — Přijdu ve svém rozjímání až sem do domu Božího, vidím krásný počet shromážděných posluchačů, kteří slovo Boží poslouchají a duchovní pokrm pro život věčný sobě sbírají; než také mezi nimi mnoho jich jen spí. — Ó, tolik lidí, ačkoliv dle těla bdí — *však dle duše spí — smutným spánkem hříšného života — věčné smrti!* — To jest to smutné, nebezpečné spaní, pro něž se milostivý Ježíš nad Jerusalemem tak hořce rozplakal, řka: „Kéž bys poznalo i ty aspoň nyní v pravý čas, co jest ti k spasení; ale skryto jest to nyní před očima tvýma.“ (Luk. 19, 41.)

To duševní spaní hříšných lidí jest *pátá bolest naší milé Matky Marie* přečisté Panny, na níž ona v duchu naříká, volajíc:

„Slyšte, prosím, všickni národové: panny mé a mládenci moji odešli do zajetí.“ — A z toho velmi nebezpečného spaní přeji sobě vás dnes probuditi a vám živě ukázati:

I. Jak hrozně nebezpečné jest hříšníku spaní duševní, a jak snadno se zlatý čas pokání zamešká.

II. Jak veliké štěstí a radost to jest, probudí-li se, právě pokání činí a hodně se polepší. — Kdo z Boha jest, slovo Boží slyší.

I.

1. Žil jednou jeden stařec ve Francouzské zemi, který tak dovedně uměl chytati užovky (nejjedovatější hady), že jich některý den ke stu nalovil a lékárníku prodávat přinesl. Chytil pak jich jednoho dne sto padesáte, jež všecky již pozdě na noc domů přinesl, a bez večere všecek umdlen spat se odebral. Dle obyčeje dal před tím hady v příbytku svém do jisté nádoby, kterou však nedost opatrně zavřel. V noci mu hadi z nádoby vylezli a že bylo chladno, šli hledat teplo. Vlezli k němu do postele, vtáhli se mu pod přikrývku, i kolem něho se ovinuli; ale nic mu neublížili a hráli se. — Považte hrozný stav tohoto lovce hadův! On pevně spal a nevěděl, že všecek leží ve zmijích nejjedovatějších. Hne-li se, obrátí-li se, stiskne-li jen hada jednoho, již jista jest jeho smrt. Ó jak veliké to nebezpečí, jak nebezpečné to spaní! — Než ještě nebezpečnější jest duševní spaní hříšníka, který ve smrtelných hříších jest živ beze všeho pokání; na polepšení nemyslí, aneb pokání od roku k roku, od týdne na týden odkládá, a nevěří, že stále tone ve smrtelném nebezpečnosti věčného ztracení.

a) Co děláš, ty *hříšný člověče*, jenž po způsobu lidí světských jsi živ, nepravosti pášeš a hříchu se nebojíš? — Hle, ty sám chytáš si hrozné ty hady, a je v nádobu svého srdce zavíráš, je svým hříšným životem zahříváš, nic nedbaje na ohavné uštknutí jejich, od něhož budeš museti umříti. —

b) Co děláš, ty *světský nadutče, marnivá hrdopyško*, jenž svým nestálým bohatstvím, svou pomíjející krásou, aneb docela svým koupeným šatem se vynášíš a pohrdáš jinými, kteří nejsou tak znamenití anebo tak zesvětštělí, jako ty? — Ó, ty v srdci svém nosíš jedovatého hada pýchy, jenž tě uštke, že těžce pobloudíš, u veliké neštěstí padneš, a nešťastný konec vezmeš; nebo: „Póčátek

všelikého hříchu jest pýcha, že člověk srdce své od Boha odlučuje.“ (Sir. 10.) „Kdo se povyšuje, bude ponížěn.“ (Mat.)

c) Co děláš, ty *lakomý nešlechtníku*, jenž podváděti, jiným skrytě krásti, a bezpráví činiti nemáš ani za hřích? — Ó, též ty sobě lovíš brozného hada nespravedlivého statku, pečlivě ho zavíráš; ale právě ten had zabije duši tvou pro věci Božské, že za časné bohatství prodáš věčné spasení, a za světský prach a popel sobě koupíš věčné zatracení; nebo: „Kteríž chtějí zbohatnouti, upadávají v pokušení a v osidla ďáblova“ (I. Tim. 6, 9.); peníze jejich jsou jim k zatracení.

d) Co děláš, ty *smilníku, smilnice*, kteří beze vší bázně po cestách hříšných kráčíte, nevinné lidi svádíte a svěsti se dáváte? — Ó, ty s drakem, pestrým hadem sobě hráš, a necítíš jeho smrtelného jedu, který tobě usmrcuje srdce, že víru zapřeš a posledně i zoufati budeš nad sebou! Nešťastníci, kteří nestoudného života užíváte jako rozpukaná země, když pije vodu tu nejkalnější a nej-smrdutější; vy, kteří tolik lidí pohoršujete, vězte, jen krátký čas ještě potrvá ta radost vaše; již had té vaší nepravosti se ovíjí kolem srdce vašeho, již smrtelný jed rozžírá se vám po všech údech vašich, již zahy snad zemřete, — ale červ zlého svědomí vašeho neumře na věky.

e) Co děláte, vy *závistivci*, co vy, *bledé závistnice*, kteří bližnímu svému dobrého nepřejete, se rmoutíte, když bratr váš se raduje, a se radujete, když on truchlí? — Kterí rádi o bližním jenom zle mluvíte, a ještě raději pomluvy posloucháte? — Kterí svůj zlý jazyk brousíte, lžete a jen o to pěči máte, abyste jiné o dobré jmeno a o čest připravili? — Kterí bez ustání se žalujete, pře vedete, a v přátelství se sousedy žiti nechcete? — Ó, vy máte v srdci svém živé ještěry, kteří tak dlouho se bodají, až sami sebe a i vás usmrtí vlastním jedem svým.

f) Co děláte, vy *žráci a opilci*, kteří beze vší míry a potřeby jíte a pijete, beze všeho svědomí dary Boží kazíte, jako by vás Bůh byl jen pro pití a jídlo stvořil, ne ale pro dobré skutky křesťanské spravedlnosti? — Ó, což necítíte, jak se hadí otrava brozných nemocí po žilách vašich rozlévá, jak vás uvnitř zmije hltavosti nemilostně hryže, tak že vás brzy usmrtí a ubohou duši vaši zahubí; nebo: „Žádný opilec ani žráč nevejde do království nebeského.“

g) Co děláte, vy *vzteklí hněvivci*, vy *prchlice*, kteří se pro

každé slovo horšíte, klejete, rotíte že až hrůza, se dušujete, Boha na křivé svědectví voláte a i všechny ďábly z hrozné propasti vyzýváte? — Ó vy sami nasazujete si nejmrtější zmiže do srdcí, které vám způsobí záhy smrt časnou a věčné zahynutí; nebo sám Ježíš pravil: „Kdo se na bratra svého hněvá, vinen bude soudu; kdo ale bratra svého proklíná, ten vinen jest pekelného ohně.“ —

Každý hřích jest nám jedovatý had. Každý člověk, který hřeší, sám sobě chytá hrozné hady, kteří duši usmrtí mu pro věčnost. Člověk, který často hřeší, nalovi sobě tolikéž hadův, mezi nimiž potom, unaven od hříšných skutkův svých, pevně spí nebezpečný spánek věčného zatracení. Bůh neskonale milosrdný čeká ovšem na hříšníka, by se probudil, pokání činil a k Němu se obrátil; ale hříšník navyklý jen spí, spí a se nepolepší. — Bůh nejvyšší dobrotivý hříšníka z nebezpečného spaní probouzí a jej volá; než ospalý hříšník nechce viděti, nechce slyšeti, ani se polepšiti. — A mezi tím pokosí náhlá smrt tu nešletného druhá, tam ničemnou družku; včera ještě hřešili, dnes jich není, jsou již na soudu Božím. Tu kdosi padl se stromu a zabil se, jenž včera ještě byl zdrav a vesel. Tu jiného zabil blesk na poli. Tu opět jiný se utopil. Tu přijde nebezpečná, zlá nemoc, která jich na tisíce podává. — A navyklý hříšník to všechno vidí a slyší, a chvěje se; když ale rána jej mine, opět se otřese, nedbá více na prst Boží, jenž mu hrozný konec jeho ukazuje; neslyší více hlasu Božího, jenž ho skrze všechny ty smutné události z hříšného sna budí k pokání. Raději bláhovec sám na sobě zakusí nešťastnou smrt, než aby se dal neštěstím jiných poučiti, zmoudřel a z hrozného spánku se probudil. — Ó, jak dlouho ještě budete patřiti na smutný konec svých známých a společníkův, vy ubozí zaslepenci, kteří o hřích a peklo se více staráte, než o nebe? Jak dlouho ještě budete hleděti bez pohnutí na zastaralé hříšníky, ani umírají beze všeho pokání, co zatím hříšné duše jejich se ubírají do věčného zatracení? — Či-li snad tak dlouho, až i na vás řada přijde? Ó všemohoucí Bože, ty přísný Soudce všech hříšníkův, neudílej smilování svého lidu takovému ospalému, nekajícímu, jenž zásluhami Syna Tvého tak smí pohrdati, jenž Tvou milost svýma hříšnýma nohama tak smí šlapati, jenž na veřejné a hrozné tresty Tvé nic nedbá, a protiví se napomínání služebníkův Tvých! — Vztáhni metlu svou a tressi nás dle zasloužení, neprobudíme-li se a nepolepšíme-li se! — Pyšného pokoř, ať pozná, že jest člověk

hříšný, jen prach a popel. Nespravedlivým a marnotratníkům odejmi štěstí a dej jim žebráckou hůl, ať se učí dobře nakládati s dary Tvými a též s chudým milosrdenství míti. Nečistému vezmi zdraví, ať trpí nestoudné tělo jeho, aby poznal svoji zlost, a spasil svou duši ubohou. Lenocho nedej pokrmu, ani oděvu, dokavad se neprobudí, nevstane a si sám dle stavu svého chleba nezaslouží. Zatvrzelci ať nesvítlí to milé slunko Tvé, dokavad se neobrátlí; nekajícího ať neovlaží chladný dešť, dokavad se nepolepší. — Ó milý Otče, tresci nás; toliko nad dušemi našimi se slituj, abychom ze svého nebezpečného spaní se probudili, se dokonale polepšili a káli, a usmrtili hrozné hady hříchů svých, jakož i onen hadí lovec učinil. —

2. Nešťastný ten člověk všecek v živých hadech druhého dne se probudil. Vidí krk, ruce a nohy ovinuté zmijemi. „Ach“ vzdechl sobě, „nyní jsou má smrt, ujítí jim nemohu.“ Však poručil se Bohu a leže zticha, ani se nehýbaje, počal volati služku svou. Služka svého pána uslyšela a šla se otázat, čeho žádá. Ten pak cítě ji, z daleka již na ni volal: „Nechoď do světnice, běž jen, nalej rychle a zhřej hrnec mléka a vřelého mísu přines do světnice a postav. Běž, běž a nemeškej.“ —

Právě takový strach, právě tak veliká hrůza napadne jednou nekajícího hříšníka, když na věčnosti duševní oči se mu otevrou, a on pozná svůj hříšný stav. Tam zajisté hříchy jeho, z nichž se nekál, jako jedovatí baziliškové budou jej bodati; tam všecky jeho nepravosti jako pekelné zmije kol něho se ovinou; tam všickni špatní druhové budou zatracencům nelítostivými hady, všecky svůdné a svedené družky budou hříšníku pekelnými ještěry, které ho v pekelné propasti budou hrýzti na věky. — Ó, hříšníče, hříšnice, jenž ve svém hříšném životě spíš, a pokání neustále okládáš, pamatuj, že nebudeš na věky tak tvrdě spáti jako nyní. Rychle se zbud, dokud ještě zlatý čas; vstaň, ostav ten hříšný život svůj, utíkej, běž, abys hrozné hady, své hříchy, usmrtil, jakož se jich moudře zbyl onen lovec.

3. Když dívka vřelé mléko do světnice postavila, a hadi je čenichali, rychle opustili člověka, a jeden za druhým lezl mléko pít. Když pak lovec viděl, že již všickni mlékem zpití plavali po nádobě, rychle vstal, hada za hadem chytil kleštěmi a hlavy jim utrhal. — A když všechny usmrtil, poklekl na kolena, sepjál ruce a Bohu srdečně děkoval, že jej v tak velikém nebezpečnství zachoval od jisté smrti. Potom vstal, šel do světnice domácím

svým vypravovat, jak se mu vedlo. S hrůzou jej vyslechli a též on se všecek třásl. Poslal do lékárny usmrcené užovky, ale se vzkázáním, že od té doby žádných hadů více dodávati nebude. A splnil slovo své, již nikdy nedotekl se ani jediného hada, ovšem nemohl ho ani viděti. aniž o něm slyšeti. Po celý svůj život Bohu děkoval, že ho hadi neusmrtili.

Ó, kéž bychom též my, hříšníci, právě tak pečlivě a moudře usmrtili jedovaté hady hříšných návyků svých opravdivým pokáním a hodným přijímáním svátostí! Kéž bychom i my tak uchovali ubohou duši svoji od věčné smrti; země i nebe by se s námi radovaly. A jak se to státi má, zvláště v tento spasitelný sv. postní čas, chci vám ukázati.

II.

1. Život náš na světě jest nebezpečné hluboké moře. Přes hluboké moře to musíme se přeplaviti z časnosti na věčnost. Dokavade člověk živ jest, beze všeho hříchu, nevinně, plaví se šťastně a lehce po moři tom; hlubiny se pod jeho lodičkou neotevrou, a vlny ho příjemně a milo nesou přes širé ty vody vezdejšího života. — Ó, jak šťastny jste vy, duše nevinné, které věrně chováte svou prvotní čistotu a nevinnost, již jste přijaly na křtu svatém! Hrozná obludy, které v hlubinách rejdí pod námi, k vám, dušem nevinným, nemohou; milé slunce přátelství Božího vám neustále svítí a andělé Boží provázejí vás. Avšak bohužel, jak málo jest těch šťastných mezi námi! — Jak mile se člověk jen jednou smrtelně prohřeší a první svou nevinnost ztratí, počne se voda hříšného života pod ním otvírati, a hříšník počne tonouti. Čím více hříchův učiní, tím hlouběji potápí se loďka pod ním, a bez loďky předce nemůže přes moře do šťastné věčnosti. A jestliže jen hřeší, jen hřeší a se nepolepší, ztratí docela lodičku svou a se potopí; vlny hříchu jej zakryjí, a hrozná obludy věčného zatracení jej pohltní. —

Ó, milé duše! tak větším dílem stává se nám všem, kteří jsme hřešili, svou prvotní nevinnost ztratili; — již se potápíme a brzo utoneme, ač nechopíme-li se opět spasitelné lodi, která by nás ochránila a šťastně přes hluboké moře toho života převezla do radostné věčnosti. A hle, ta spasitelná loď pro vás ubohé hříšníky, jest svaté pokání; náš kormidelník jest bázeň Boží; naše vlajka jest svatý kříž; naše vesla jsou ctnosti a dobré skutky; šťastná plavba našeho spasení jest

pravá láska Boží. — Proč odkládáme vstoupiti do spasitelné lodi té? Proč meškáme činiti pravé pokání? Vítr přerychlého času života našeho vane a ulétá bez ustání. Náhle z očí našich sejde člunek spasonosný. Kdo jej zamešká, utone ve vlnách hříšného nekajicného života.

2. Kdo ale chce do spasitelné lodi pravého pokání přijíti, ten učiniti musí tři kroky opravdivé kajicnosti; předně: *opust hříšnou příležitost* a věrně se jí střež; za druhé: *pokoř se, pros Boha za odpuštění a náměstku Božímu se upřímně vyznej*; za třetí: *naprav pohoršení, a nestyď se činiti pokání*, nebo jsi se nestydl hřešiti a lidi pohoršovati. — To jsou tři potřebné kroky opravdivého pokání; než jak málo jest hříšníkův mezi námi, kteří by tyto tři kroky činili. —

a) První se těší a vymlouvají řkouce: „*Mně svědomí nic takového nevyčítá, že bych potřeboval přísného pokání.*“ — Než právě to tiché spaní a mlčení tvého spícího svědomí jest patrným znamením velikého nebezpečství, v němž se nalezáš. „Toliko dvojí lidé jsou,“ praví jistý církevní učitel, „jimž svědomí ničeho nevyčítá. Buď zcela nevinní a svatí, aneb hříšníci docela od Boha již zavržení.“ — Ó duše, ptej se sama sebe, ku kterým z těch dvou náležíš? I spravedlivý sedmkrát za den padne; ty ale pravíš, že ti svědomí nic zlého nevytýká. „Kdo praví, že jest bez hříchu, lhář jest, a není pravdy v něm,“ dí sv. Jan. — Když sv. Alois činil pokání, když sv. Terezie tak se kála, též ty, bratře můj, sestro má, bez pokání nedojdeš spasení. —

b) Jiní zase odkládajíce pokání takto se těšívají: „*Vždyť není ještě zmeškáno činiti pokání, mám ještě času dost polepšiti se; však potom já se polepším.*“ — Než právě takovéto tlachy jsou podvodná píseň pokelného vraha, jenž hříšníkům a hříšnicím neustále hude, až je v zlém návyku jejich utvrdí a zahubí; nebo většího a horšího hříchu není, než pokání a polepšení odkládati. Kdo nemá dnes vůli činiti pokání, má-li k tomu příležitost, ten i zítra jí nebude míti. A když jednou zase ji snad míti bude, potom již bude pozdě. Ó ta dvě smutná slova: „Času dost, času dost,“ zahubila miliony. „Hledejte Hospodina“, upomíná prorok Isaiáš (55.), „dokavadž může nalezen býti; jednou byste Ho hledali, ale nenalezli.“ — „Budete mne hledati,“ pravil Kristus, „ale nenaleznete a zemřete v hříších svých, (Jan 7.) — „Poněvadž jste odpírali, když jsem volal

vás, protož i já také zahynutí vašemu smáti se budu, když přijde na vás to, čehož jste se báli, když připadne na vás náhlá bída, a zahynutí vám jako bouře nastane. Tehdy volati budete ke mně, ale nevyslyším vás.“ (Přísl. 1, 24—28.) — „Neví člověk konce svého: ale jako ryby se loví udicí a jako ptáci lapají se osidlem, takť zlapání bývají též lidé v čas zlý, když na ně v náhle připadne.“ (Přísl. 9, 12.) — Ó hříšníče, ó hříšnice, nikdy neodkládej s pokáním! Smrt jde za tebou, ač ji právě nevidíš a za smrtí se vleče neskončená věčnost. „Jako blesk rychle a nenadále od východu slunce vychází a ukazuje se až na západ: tak bude i příchod Syna člověka“ (Mat. 22. 27.), tak bude i smrt tvá; kdy tedy se polepšíš, jak činiti budeš pravé pokání? — „Již zajisté sekera ke kořenu stromu přiložena jest; a každý strom, kterýž nenese ovoce dobrého — polepšení, — vyťat bude a na oheň uvržen.“ (Luk. 3, 9.) A neplodný ten strom jsi ty hříšníče, když pokání své odkládáš. — Nemoudré panny usnuly, a nebyly připraveny hodně přijíti svého ženicha. Taktéž nepřipraven spíš i ty bez pokání v hříších svých. A přijde ženich, panny moudré rozžnou své lampy a půjdou s Ním do sv. ráje; zpozdlé však teprve tehdy poběhnou koupit oleje, ale když přijdou, bude brána již zavřena. Zvolají, „Pane, Pane! otevři nám.“ Ale ženich jim odpoví: „Neznám vás.“ Tak stane se v poslední hodinu všem hříšníkům, kteří odkládají pokání. — Ó bratři moji, ó sestry mé, hleďte, aby se i nám tak nestalo.

c) Třetí o pokání nedbají a se vymlouvají: „*Vždyť lidé před námi živi byli také tak, jako my teď žijeme; vždyť nejsme sami, kteří hřešíme.*“ — Ach, jak špatná a smutná to útěcha! Lidé ovšem nyní hříšně žijí, jako jiní žili před nimi, ale také bez pravého pokání hoří a budou hořeti v pekelné propasti. Pravda, že nejsou první ani poslední, kteří hřeší a o polepšení nedbají; ale nebudou také poslední, kteří zemrouce bez pokání půjdou do věčného zatracení. — Projdi jen v duchu tmavou bránu neznámé věčnosti, ty *prostopášnice*, která zde tělo své na prodej nosíš, a napomenutí ku pokání se jen směješ, viz, jak někdejší tvá družka nyní tam v pekelné výhni kvílí, jak zlé svědomí ji pálí, které zde mlčelo, jak tam hořce vzdychá, která zde oplzle prozpěvovala. — Pohleď i ty, *prostopášníku*, který ke každému napomínání se zatvrzuješ, něco málo dnes v tu hroznou propast neskončené věčnosti, kde i

tebe čeká místo již připravené. Poznáš-li tam svého někdejšího hříšného přítele a soudruha, s nímž jsi ty tak často krácel po hříšných a nepravých cestách? Nešlechtně živ byl jako ty, nestoudně mluvil jako ty, nevinnost pohoršoval jako ty, po špatných společnostech chodil jako ty, poctivé a zachovalé panny sváděl jako ty; a na pokání nedbal jako ty; však viz nyní, jak svíjí se v pekelné propasti, že ho červ svědomí tak hrozně mučí; slyš, jak pohnutlivě volá, by aspoň ze zatracenců někdo zpět na svět se vrátil, a jeho hříšným druhům a družkám pověděl, kterak se mu hrozně vede, aby se káli a za ním do pekelné propasti nepřišli, nebo se bojí, že duše, jež svedl, s ním také budou zatraceny, a že každá duše svedená bude svůdníku svému novým hadem, který se v pekle kol něho bude ovíjeti a jej trápit na věky. Avšak spravedlnost Boží nedá odsouzeným zatracencům nazpět přijíti a hříšníkům ještě žijícím oznámiti hrozné muky pekelné; vždyť mají Písmo sv., ať hlasu Božímu věří. — I ty, nenasytný *opilče*, jenž marně utrácíš a tolikráte svou lidskou přirozenost zapíráš, a na pokání nemyslíš; i ty vstup trochu do propasti pekelné, dokavad ještě jsi živ, a popatři tam na nenasyta u věčném plameni, jak volá a prosí jen o kapku vody studené. Než není tam již smilování; a jako se jemu děje, bude se bezpochyby brzo také tobě dít, ano, stane se hříšníkům všem, kteří nečiní pravého pokání. „Nebudete-li činiti pokání,“ pravil Kristus, „všickni zahynete.“ —

d) Mnoho však jest hříšníkův, kteří se toho všeho sice bojí, a i pokání činí, ale tak špatné, tak nedokonalé, že zhusta jest málo lepší než nic, ano ještě horší. Jsouť zajisté, kteří praví: „*Hřeším-li, vždyť se snadno vyzpovídám, opět odpuštění hříchův dosáhnu a jest dobře.*“ — Hříšníče! tak nikdy nemluv; každý smrtelný hřích bude přísně trestán, ne-li na tom světě, jistě na onom. Veliká rána těžko se zacílí, ale ještě hůře se zlá neřešť napraví. Mnoho vyleješ slz, prv než toliko jediný smrtelný hřích dobře smyješ; čím méně jich proleješ, tím více jich budeš museti na věčnosti prolíti. — Mnoho jich jest, kteří si schválně vyhledají dobrého zpovědníka, jemu se toliko na polo vyznají a myslí, když jen rozhřešení obdrží, že všechno již dobře. Ó blude, ó bído! Zpovědníka snadno ty oklameš, Boha ale oklamati nemůžeš. Jestliže předobrá zpovědník tě rozhřeší, Bůh tebe nerozhřeší. Jestliže zpovědník lehké pokání ti uloží, nemysli, že ti také Bůh takové přijme; co můžeš sám činiti, tolik vykonati máš. teprvé ostatní doplní Je-

žíš, Pán a Vykupitel tvůj, bez něhož by hříšník spravedlnosti Boží nikdy zadost neučinil. — Ach, právě tak lehké zpovědi za našich časův tolik hříšníků oslepují, od pravého pokání je zdržují a uvodí do záhuby. Rozbujnělý smilník svým néstoudným životem deset nevinných svede k hříchu, devět a devadesát jich pohorší, potom se napolo vyzpovídá, několik Otčenášů odříká a myslí, že již všechno jest v pořádku. — Marnotratný pijak, jenž majetek své ženy a dětí utrácí, sobě a své rodině žebráckou hůl do rukou připravuje, přijde jednou v roce a se vyzpovídá; ten den snad se neopije, ale myslí, že již dosti činil pokání. — Podvodný boháč, který na sta chudých vdov a sirotek okradl, tolik bezpráví způsobil, aby naplnil své skříně, a sám dobře jedl a pil, jen tak něco poví, žádá rozhřešení, hodí několik krejcarův almužny, a myslí, že již očištěno jest jeho svědomí a cizí statek nahrazen. — Navyklý, zastaralý hříšník po celý rok nejde k zpovědi, ačkoliv skoro každý den více nebo méně hřeší; o Velikonoci, nebo snad i v adventním čase přijde buď špatně připraven anebo zcela nepřipraven do kostela, vyhledá si hodně mírného zpovědníka, jemu jen povrchně vyčte hříšné dluhy své asi tak ouroky, ale jistinu zamlčí a omlouvá; potom vlažným jazykem vyřiká nějakou modlitbu, jde k svatému přijímání beze vší přípravy, a navrátí se desetkrát horší domů, nežli přišel. Tak za dob našich se obyčejně odbývá pokání: od hříchu do zpovědnice, od zpovědnice opět k hříchu, posléze však — do pekla: to jest nejpřímější cesta k zatracení.

Ó neskončeně spravedlivý Bože, ale také Otče všeho smilování, co máš Ty mezi námi takových nedbalých dětí, které neustále hřeší, ale zřídka kdy jdou k zpovědi, a místo pravého pokání jen staré hříchy obnovují! — Ó přelaskavý a milostivý Ježíši, jenž jsi dal život svůj za nás, abychom smilování došli u Otce, ach, dej nám pravého ducha pokání, aby Tvé hořké utrpení a smrt za nás nebyla ztracena. — Duše svatý, jenž jsi nás posvětil na křtu svatém a rouchem své sv. milosti tak milo jsi nás ozdobil, kterou jsme my ale tak nešlechetně utratili, ach, sešli jen jediný paprslek svého spasitelného ohně nám do srdce, ať v něm hříšná peleš našich zlých návykův shoří, abychom se opravdu káli a Tvým hodným chrámem se stali. Vždyť sám pravíš skrze svého proroka (Is. 1, 18.): „Byť hříchové vaši byli červení jako šarlat, obraťte se ke mně a nad sním zblílení budou.“ To jest naše naděje — naše útěcha.

3. „Co jest nám ale činiti,“ řekne mi posléze někdo z hříšníků a hříšnic, „aby pokání naše pravé bylo a pravdivé?“ — Ach, jak krásná a milá to otázka. Kdo se tak ptá, ten již jest blízek polepšení a spasení. Všem takovým mužům, kteří se mne takto táží, s radostí ukáži obraz sv. Petra, řka: Čiňte, co sv. Petr činil, a pokání vaše bude pravdivé. A všem kajícím ženám ukáži obraz sv. Maří Magd. a řeknu: Ó vy všecky, které jste se nestyděly jako ona hřešiti, nestyďte se také s ní se káti, a budete spaseny. — Učiňte *tři kroky opravdového pokání*, a budete opět na pravé cestě spasení.

a) *První krok* jest: Ještě dnes, v tuto chvíli odřekněte se všech hříchův a zlých žádostí, opusťte nešťastné místo příležitostí ku hříchu, jako sv. Petr opustil dvůr, kde svého Pána třikráte zapřel, jako Magdalena opustila město, kde byla veřejnou hříšnicí — a šla za Kristem. Kdo to předsevzetí z dneška odkládá na zítřek, kdo neopustí své nešlechtné přátely, ten ztěžka kdy bude činiti pokání.

b) *Druhý krok* pravého pokání jest: Hříšníku, hříšnice, pochoť se, rozvaž svůj hříšný, smutný stav, rozplač se nad svou nešlechtností, ať jest malá nebo velká, jako sv. Petr hořce plakal, když naň Kristus pohleděl, a jako Magdalena hořce plačíc slzami svými nohy Ježíšovy umývala a vlasy svými je vytírala. — Ach, ty slzy tvé, které prýští se ze srdce skroušeného, tak omyjí hříšnou duši tvou, že bude opět hodnou přítelkyní Boží. — Vroucí slzy, které z živé lásky k Bohu pochodíce kajícímu hříšníku tekou po tváři, jsou ušlechtilé ovoce neskonale milosti Boží, které nebeští andělé schrání v zlaté nádoby a odnáší před stolicí spravedlnosti Boží; jimi, hříšniče, dluh svůj splatíš. Proč ale jsou tak suché ty naše hříšné oči? Proto, že mezi tolika hříšníky tak málo jest kajících, proto, že ačkoliv jsme s Petrem a Magdalenou hřešili, však nic nedbáme, abychom s nimi také plakali. — Pravé, kající slzy jsou ranní rosa milosti Boží, pravého polepšení. „Jen kdo mnoho miluje a z lásky k uraženému Bohu se rozpláče, jen tomu bude také mnoho hříchův odpuštěno.“ (Luk. 7, 47.)

V té své žalosti vyhledej si dobrého zpovědníka, jenž bude ti spravedlivým soudcem, ale také milostivým přítelem, viditelným andělem na cestě pokání. Jeho se drž jako dobrá ovečka svého pastýře; jeho krásně poslouchej, jako dobré dítě otce svého; tak šťastně učiníš druhý krok pravého pokání.

c) *Třetí krok* pravého pokání bude: Naprav, co jsi prvé zlého

spáchal, čiň pokání a nevracej se již nikdy v dřívější hříchy své, aby se ti něco horšího nepříhodilo. Abys pak v dobrém ostal vytrvalým, nedostačí jenom jednou aneb dvakráte do roka jíti k sv. zpovědi a ku přijímání, ovšem ale potřebí, abys, jak mile smrtelného hříchu se dopustíš, ještě ten den aneb aspoň v první neděli na to se vyzpovídal a nikdy přes týden v hříchu neležel. Nejsme-li právě v hříchu smrtelném, však nic méně jsme předce v stálém nebezpečení hříchu; proto nám jest potřebí každý měsíc, aneb aspoň každého čtvrt leta jíti k zpovědi a k stolu Páně a tak hodně opět spojití se s milým Ježíšem, bez něhož nemůžeme nic dobrého učiniti. — Toliko ti mládenci a ty panny budou moci zachovati svoji nevinnost, kteří hodně a často chodí k zpovědi a k sv. přijímání. Toliko ti kajicníci a ty kajicnice šťastně přemohou všeliká pokušení, kteří často a hodně přijímají sv. svátosti. Proto zajisté Kristus je ustanovil a nám odevzdal.

To jsou tři nejpotřebnější kroky pravého pokání; jen kdo skrze ně přijde na cestu pravé kajicnosti a na ní až do konce věrným setrvá, jen ten spasen bude.

Ó vy milovaní synové a dcery Boha Otce, vy drahé ovečky Ježíše Krista, neprotivte se Duchu svatému! Vizte, andělé již se radují nad vámi v nebesích, — sv. matka Církev katolická vás napomíná. — Ještě dnes učiňte první krok a zajisté jednou s radostí budete i vy moci říci se sv. Petrem a sv. Maří Magd.: „Ó šťastné pokání, kteréž mi odplaty tak veliké podává.“ Amen.

Šestá bolest Marie Panny.

Příprava naše zlá na šťastnou smrt.

„Ó vy všickni, kteříž jdete cestou, pojdte a vizte, jest-li bolest, jako bolest má. — Proto já pláči, a oko mé vydává vody; nebo daleko vzdálen jest ode mne potěšitel, jenž by obrátil duši mou; ztracenými učiněni jsou synové moji, nebo vzmoohl se můj nepřítel.“

Pláč Jerem. 1, 4. 16.

Kam tak rychle, bratři a sestry mé? Kam tolik chvátáte, co vás tak velice táhne? — Zajisté na mne udivení hledíte a uvažujete, co mnedle ta otázka znamenati má, nebo všickni shromáždění zde tiše stojíte, neb sedíte a mne klidně posloucháte. A předce vám v pravdě dím: bystře teče voda potokem však ještě bystřeji se ubíráte vy svou cestou; rychle letí pták pod nebem, však ještě rychleji chvátáte vy; prudce kmitne blesk skrze černé mraky, již jest a již ho není, však ještě prudčeji ženete se vy se mnou a já s vámi po cestě krátkého života v neskončenou věčnost. Nyní jsme — a brzy nás nebude více. — „V pravdě pomíjí člověk jako stín; nadarmo se kormoutí; znikne jako vítr, a nepoznáš místo, kde stál. (Ž. 38. 7.) — „Všecek život náš,“ praví sv. Řehoř, „co jest jiného, než stálé umírání? Jakmile se člověk narodí, již počne umírat, každým dechnutím umírá, až s posledním dechnutím umře.“ — Pohleď, milý bratře, milá sestro, tu stála tvá kolébka, a tam již tvůj hrob jest připraven. Jen krátká jest cesta od křtitelnice — k hřbitovu; včera tě matka ještě u prsou svých kojila a zítra tě snad již černá země skryje do chladného lůna k smrtelnému spánku. Ranní slunce pozasvitne ze záhoří, a v několika hodinách se opět zakryje za hory: právě tak rychle i člověka ubývá na zemi ubývá; jenom krátký stín jest všecek život náš na této zemi. A přes to

všecko Bohužel větší část lidí tvrdě spí, a pozdě teprvé se probudí v dlouhé věčnosti, do níž vchází beze vší přípravy. —

Dvě věci jsou, na něž lidé pramálo myslí: Krátký život a neskončená věčnost. Dvě věci jsou, o které se lidé pramálo starají: o věčné blaho a o šťastnou hodinu poslední. Pramalá péče naše o šťastnou smrt *jest šestá hlavní bolest naší milé Matky Marie*, přččisté Panny, která tou příčinou na nás hořce naříká, řkouc: „Proto pláči já, a oko mé vydává slzy, nebo tolik dítek mých bude zahubeno, že v poslední hodinu, nepřipravené, je nepřítel přemůže.“

Ó milé duše! všickni jenom jednou, *jenom jednou*, pravím, *zemřeme*, šťastně nebo nešťastně, jak budeme živi, spravedlivě-li anebo nešlechetně. — Mezi všemi naučeními jenom jedno tedy nejpotřebnější jest: *Jak máme žíti, chceme-li šťastně umříti?*

Ó tož rozvažujme často:

I. Co jest život náš.

II. Kdy šťastna bude smrt naše. —

Rozvažujme a rozjímejme o tom nejen dnes, při této řeči mé, ale bez ustání celý život svůj. Jaký život, taková smrt. — Ve jmenu Ježíše a Marie,

I.

Znameníť král poslal dítky své na jistý osamělý však velmi bohatý *ostrov*, aby si tam vzácných *pokladův* nasbírali. Země ta byla sice plná drahých perel a kamení, ale také jiných znamenitých, však falešných věcí. Zemí vedly *tři cesty*; *první* upřímo přes celou zemi mezi růžemi po krásném zeleném pažitu, na němž snadno nejvíce ušlechtilých věcí mohly naleztí. Na konci té cesty bylo pak místo, kde čekala loďka připravená, aby ony dítky přijala a je šťastně do vlasti převezla. Tu cestu král odkázal dětem svým. Hodné jeho dítky poslechy, právě tou cestou jen šly a si velký počet nejvzácnějších perel nasbíraly.

Na ostrově tom ale byla ještě *druhá cesta*, která, vedouc dále stranou, z kraje se sice krásnou zdála, však čím dále tím horší a horší se stávala a přes vysoká skaliska a po ostrém trní šla. Po té kdož z dítek králových šli, snadno zemdleli a onemocněli, mnozí ale předce šťastně přemohli všecky obtíže, nasbírali si krásných perel, jichž mnoho i mezi skalím a trním leželo, a ačkoliv těžce, však předce šťastně a v pravý čas přišli na to

místo, kde loďka připravená jich očekává, by je převezla do pravé otčiny.

A ještě *cesta třetí* byla tam, široká a hladká v stínu košatého stromoví se všemožnou pohovou; a po té dalo se nejvíce dítek toho krále. Avšak běda, posléze přišli na ni do hrozného, pouště, upadli u veliké propastě. Čas ubíhá; navrátiti se již jest pozdě, přes vysoké hory na určené místo, kde lodi čeká, přijítí není možná. I zoufají sobě a na ostrově tom smrt si učiní. —

Svrchovatý čas již, aby se všickni sešli k loďce a navrátili se do vlasti. *Lodník* volá, trouba zní. Dítka, které první a druhou cestou šly radostně přinesou své sebrané poklady, vstoupí do lodě a připraveni jsou k odplutí; než těch, kteří třetí cestou šli, ještě tu není. — *Lodník* opět volá, trouba hlasitěji zvučí. Ještě přichází tu jeden, tam druhý přes pusté planiny a hrozně stráně všecek bídny a nemocný, ale blažen usedne si do loďky. Však dosaváde velmi málo se jich navrátilo. — *Lodník* tedy ještě po třetí volá, ještě jednou, hlasitěji trouba zavzní, ale kteří měli přijítí, těch tu předce není. Hodina k odplutí odbila. Vítr zaduje a kdož jsou na lodi radostně plaví se nazpět do milené vlasti. —

Na *kraji domácího království* přicházejí šťastným dítkám známí a přátelé, bratří a sestry vstříc. Radostně jim tisknou ruce, srdečně je pozdravují. Příchozí pak ukazují své nasbírané perly, jež nesou otci svému, králi. Plni blaženosti vystupují na svou rodnou půdu, vroucně objímají bratry a sestry a ku králi svému se vedou. Král je laskavě přijímá, a každému z nasbíraných perel káže učiniti *krásnou korunu*, a na hlavu ji vsaditi, a praví jim, ať se nyní s druhými bratry a sestrami radují, a požívají štěstí svého, kterého jim žádný více nebude moci odníti. —

2. Vizte, moji posluchači! v tom obraze jest život náš na světě. — My jsme ty putující dítky. Otec nebeský jest náš mocný král. Cizí onen ostrov jest tato země. Svaté ctnosti a dobré skutky jsou ty vzácné perly, jichž si nasbíráti máme pro nebeskou korunu. —

A po trojí cestě jdou zde lidé přes tu cizou zemi do neznámé věčnosti. — *První* nejkrásnější cestou kráčí vsecky *nevinné, bohabojné duše*, které pravé posvěcující milosti Boží nikdy neztratily, žádného smrtelného hříchu neučinily, a svatební roucho svaté nevinnosti věrně si zachovaly až do smrti. — *Druhou* cestou jdou *kajicníci a kajicnice*, kteří na nějaký čas pravou cestu křesťanské spravedlnosti opustivše dali se širokou cestou hříchu, ale ještě

v pravý čas po cestě přísného pokání vrátili se na pravou stezku spravedlnosti. — Po *třetí* pak cestě berou se všickni prostopášníci, v světské rozkoše pohřížení a *nekažící hříšníci*, kteří tak dlouho a tak zle hřeší, že zlatý čas polepšení zameškavše, umírají beze všeho pokání.

Ustanovené *místo*, kde nás připravená loďka čeká, jest poslední hodina smrti naší. Všecky nevinné vyvolené duše jsou připraveny, když udeří hodina, z toho světa vykročiti na věčnost; anobř i všickni kající a polepšení hříšníci čekají hotovi na převoz ten; toliko nekažících a zatvrzelých hříšníkův není.

Kde však milé duše, kde jsme my? — Po které z těch tří cest kráčíme, abychom nezmeškali šťastnou hodinu poslední? — Sbíráme-liž si pečlivě dobrých skutkův a svatých ctností, abychom, když přijde jednou návrat do vlasti, nepřišli z prázdnýma rukama před svého Soudce, který nám odplatí podle naší zásluby, a dá nám korunu, jakou si sami zasloužíme v tom časném životě? — Přijde hodina, a snad již blízko, blízko jest; rozloučiti se budeme museti se světem. Potom v čtyři neb v šest úzkých prken zavede nás a na onen svět přenesou. Ejhle, to jest ona loďka, onen člunek, který nás převezé z časnosti na věčnost. — Bohatec opustí statky své, smilník své mrzké druhy a družky, opilec své radovánky; nic nevezme s sebou, než toliko své dobré skutky a sv. ctnosti. — Na ten odchod se věrně připravovati, na tu hodinu všecken čas života svého mysleti, celý život svůj se učiti, jak bychom šťastně umřeli, k tomu nás napomíná i rozum náš, k tomu nás Ježíš Kristus nejvíce nabízí, k tomu nás ponoukají všickni tvorové, kteří nám ve dne v noci oznamují: „Člověče! pamatuj na svou smrt! Dnes jsi živ, a zítra snad již budeš na hřbitově, duše tvá však bude požívati na pravdě Boží, co si zde zasloužila. — Co ale máme činiti, abychom se na šťastnou poslední hodinku hodně připravili? —

II.

Milí bratři a sestry: abychom šťastnou smrt měli, k tomu jest nám potřebí obzvláště tři věci.

1. Kdo chce šťastně umříti, *nesmí nikdy zapomínati, že brzy umře.* —

Z 10 narozených toliko jeden dožije 70 let, z 3500 toliko jediný 100 let: každou minutu na světě umírá 35 lidí. — Každý

list, který na podzim padá se stromu, oznamuje tobě, člověče, že také ty brzy pod zemi padneš a shniješ. — Každá travička, která pokosená leží na louce, mluví ti, člověče, že co nevidět i tebe kosa nemilosrdné smrti přetne, nebo: „Člověk jest jako tráva polní; jako květina rozkveté, a opět rychle odkvetá a není jí více.“ (Job 14, 2.) — Každý umíráček jest hlas nebeský, jenž ti mluví: Člověče, pamatuj, nejsi na tom světě doma; dnes bratru tvému zvoním na dlouhou cestu do věčnosti, a zítra snad již tobě budu zvoniti. — Každý nový hrob na hřbitově ti ukazuje místo, kde i ty brzy budeš odpočívati, z každého hrobu volá k tobě umrlec hrozným hlasem: „Dnes mně, zítra tobě“. — Každé večerní slunce, které v milosti Boží zachází, a ti dobrou noc dává, učí tě také, že brzy i ty opustíš tento svět, až se tobě zatmí na vždy před očima. — A když se večer kladeš do své postele, i ta postel ti mluví: Člověče! pamatuj, že postelí tvou brzy bude hrob, lůžkem tvým chladná země. Zdráv si leháš, vstaneš-li však ještě, toho nevíš. — „Čiň všecko jako u hrobu“, praví sv. Bernard. — Před každým skutkem si pomysli: „Kdybych v několika minutách umřel, učinil bych to?“ —

Ó šťastný člověk, jenž na poslední hodinu svou myslí bez ustání; snadno se uvaruje hříchu, lehko přemůže všechna pokušení, pečlivě bude žíti pro dlouhou věčnost, a když přijde jednou smrt, nebude mu hroznou obludou, před níž by se třásl, ale dobře známou, laskavou přítelkyní, která ruky mu podá, a milo jej povede z té chudobné ciziny do milého domu otcovského. „Ve všech skutcích pamětliv buď na věci své poslední, a na věky nezhřešíš,“ napomíná Duch sv. (Sir. 7, 10.)

Jak tedy nerozumní jsou všickni světští, hříšní lidé, kteří se smrti tolik bojí, že ani pomyslití na ni nechtějí. Utíkají před smrtí, než smrt je všude loví, je nepřipravené nalezá, je poráží a hubí. Všickni takoví lidé podobají se nerozumnému ptáku pštrosu, který má vysoké nohy a dlouhý krk. O něm se vypravuje, že když spatří nepřítele, neutíká, nýbrž hlavu svou pod křídla vloží, aby lovec neviděl, a myslí, že i on zajisté viděti ho nebude. Avšak lovec dobře jej vidí, přijde a jej zabije. Tak činí nerozumný a zpozdilý pták. Čím větší zpozdilost a nerozum ale to jest, když rozumný, rozšafný člověk tak nemoudře jedná! — Kdo chce šťastně umřítí, musí se smrti se spřáteliti, ne ale ji nenáviděti, a každého dne aspoň jednou si vzpomenouti, že umře. — Jak tedy krásný a svatý jest bohabojný obyčej těch křesťanův,

kterí každého večera, dříve než se uloží, za šťastnou hodinku smrti se modlí ke cti Ježíše na kříži a bolestné Matky Marie pod křížem. — „Proste a vezmete; hledejte a naleznete“ šťastnou a radostnou hodinku poslední také vy.

2. Kdo chce šťastně umřít, *musí po celý svůj život se starati, by neztratil té pravé cesty*, která vede k šťastné smrti a do radostné věčnosti, by se tedy věrně držel cesty svaté nevinnosti nebo aspoň pravého pokání. —

Milé, drahé duše nevinné! které jdete po přímé a nejkrásnější cestě nevinného života, ach, překrásně vás prosím ve jmenu Ježíše a Marie, nedejte se svést, neopouštějte nebeské té stezky, krácejte věrně po ní ku cíli svého života; jen tehdy bude vaše poslední hodina krásná, jen tehdy bude vaše smrt šťastná a radostná. — Když na vás přijdou zlá pokušení, když vás obklopí svůdníci, ukazující vám podvodné bohatství, nabízející vám liché rozkoše a radovánky toho světa, abyste s nimi šli a krásnou stezku nevinnosti opustili: ach, tu vzpomeňte si na smrt, která všem těm hříšným radovánkám konec učiní, vzpomeňte si, žež krátká hříšná radost se obrátí u věčnou žalost, — a zajisté, mám naději, že snadno všechno zlé přemůžete. Raději nevinně umřít, než hříšně živu býti. — Ó, jak šťastná, jak radostná bude vaše poslední hodina, zachováte-li šťastně duši své ono bílé roucho sv. nevinnosti. Jako kvetoucí krásná květinka, již nebeský zahradník Ježíš Kristus z toho bídneho údolí přesadil do nebeské zahrady, tak budete i vy tam v sv. ráji kvést na věky a se radovati v sv. nevinnosti. — Život váš buď tedy čistý potůček, jenž z tohoto světa přelévá se do věčnosti v neskončené moře Boha svého. —

Ale též vy kajicníci a kajicnice, kteří opustili jste širokou cestu hříšného života; vy milovaní synové a dcery Krále nebeského, kteří jste se navrátili v náručí svého nejlepšího Otce; vy ztracené ovečky Ježíše Krista, které jste opět uslyšely hlasu jeho, které jste opět přijali Jej za nejlepšího Pastýře, jenž na vlastních bedrách svých vás nazpět přinese do stáda vyvolených! — Ó, krásně prosím vás, ostaňte věrnými svému předsevzetí, neopouštějte již té ostré stezky pravého pokání a polepšení. Jen ještě několik let, neděl, dní a snad hodin, a přijde vaše hodina poslední, jež ovšem radostná a šťastná bude i pro vás. „Bůh nechce smrti hříšníka, ale aby se obrátil, kál a živ byl;“ tož i vy, kteří jste se dobře káli, budete živi na věky u Boha. „Andělé Boží kteří mají větší radost nad jedním hříšníkem, pravé

pokání činícím než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří nepotřebují pokání“ (Luk. 15, 7.), přijmou radostně i vás do své společnosti, setrváte-li až do konce. —

Abyste však mohli setrvati na té pravé cestě, která vede do života věčného, potřebíť, abyste častěji sami sobě vydávali počet z vladařství svého, svědomí své zpytovali, život svůj přehledali, a skrze sv. zpověď se očistiti hleděli. Chcete-li stálými ostati na stezce spravedlivého života, musíte často přistupovati k stolu Páně, a s milým Ježíšem se pojit. „Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti; kdo zůstává ve mně a já v něm, jen ten nese ovoce dobré; nebo beze mne nemůžete ničeho učiniti.“ (Jan 15, 5.) Jak špatně se ten křesťan připravuje na šťastnou smrt, který v roce sotva jednou neb nanejvýš dvakrát jde k zpovědi a k sv. přijímání! Snadno stáhne člověka smrt náhlá, nenadálá, že není mu již lze opatřiti se sv. svátostmi, že musí nepřipraven odebrati se na věčnost. — Ó milé duše křesťanské, prosím, zaklínám vás, jen slyšte mne! Přijímejte často a hodně svátosti, choďte podle své potřeby a podle rady svých zpovědníků k zpovědi a k sv. přijímání: tak budete vždy jako moudré panny hotovi, svého nebeského Ženicha přijíti, a v poslední hodinu odebrati se s Ním na nebeskou svatbu.

3. Kdo chce šťastně a radostně umříti, *musí pečovati o poklady nebeské*, které mu v hodinu smrti ostanou a na věčnost je provodí: o *svaté ctnosti a dobré skutky*.

Každý z vás má troje přátely v tomto životě. — Na první mnoho dbáte, ve dne v noci o ně pečujete; ale když vám jich nejvíce potřebí, v poslední hodinu, opustí oni vás. To jsou vaše světské rozkoše a vezdejší statky. — Druzí přátelé, na něž také zpoleháte, doprovodí vás jen ku hřbitovu; tam poslední slzy na hrob váš vyroní a v krátkce na vás zapomenou. To jsou vaši známí příbuzní a přátelé. — Třetí přátelé však, na něž nejméně dbáte, jež zhusta nohama svýma v bláto šlapete, za malý zisk odhazujete a prodáváte, neopustí vás v hodinu poslední, nýbrž v neskončenou věčnost vás provodí, před přísným Soudcem vás omluví, a u Boha vyprosí vám smilování. To jsou svaté ctnosti a dobré skutky. Proto nás Kristus Pán tak úsilovně napomíná: „Čiňte si přátely, shromažďte si poklady v nebesích!“

„*Jak si ale dobrých skutků nashromáždím,*“ řekneš, „*když jsem bídák?*“ — Nemysli, že by ti to nebylo možné. Každý stav a povolání, každý den a každá hodina ti dává dost příležitosti, nasbírat

sobě pokladův nebeských. Žádná kapka studené vody, kterou podáš chudému, neztratí své odměny. — Král jako žebrák, pán jako služebník činí svou povinnost, když potřebným dle možnosti své pomáhá a čím více jich pro Boha podělí, tím více vzácných perel si zaslouží pro věčnost. — A nemůže-li jiného dobrého činiti, ať se modlí za jiné; však ani tehdy neztratí odplaty své. „Dělejte“, pravil Kristus, „dokud den jest; přicházíť noc (vaši smrti) kdežto žádný nebude moci dělati“. (Jan 8, 4.) Čím více dobrého učiníte, tím lepší korunu obdržíte v nebesích.

Ó, milé duše! Toliko nábožně buďte živi na zemi a třeba chudi jste byli, o to pečujte, abyste šli bohatí na svaté ctnosti a dobré skutky z této země do domu Otcova. — Radostně duši svou, jako statečnou nevěstu odevzdáte Bohu svému. Ochotně hrstku prsti navrátíte matce černé zemi, a tak šťastně dokonáte časný život svůj. Jako milé slunce když na večer ještě jednou se ohledne, prvé než zajde za hory, tak radostně budete i vy se rozpomínati na své prožilé dny, když spatříte tolik dobrého, co jste činili v svém životě. A jako slunce nezhasne, nýbrž ještě krásněji svítí tam na druhé polokouli, tak budete i vy se stkvíti v nebeské kráse svatých ctností a dobrých skutkův na všechny věčné časy tam za hrobem. „Slyšel jsem s nebe hlas řkoucí ke mně: Blahoslavení mrtví, kteříž v Pánu umírají. Již od této chvíle, praví Duch, nechť odpočinou od prací svých: nebo skutkové jejich následují jich.“ (Zjev. 14, 13.) Amen.

VII.

Sedmá bolest Marie Panny.

Malý počet vyvolených — veliký zatracených.

„Ó vy všickni, kteří jdete cestou, pozorujte a vizte, jest-li bolest, jako bolest má! — Syny, které jsem odchovála a vyživila, nepřítel můj zhubil je.“
Pláč Jer. 2, 22.

Řebývání naše není zde; všickni jdeme si hledat v neskončenou věčnost bytu jiného. — Padesát let uplyne, a ze sta dnešních posluchačův nebude na živu ani deset; po sedmdesáti letech s těží kdo z nás choditi bude po zemi, kteří dnes ještě jsme zdraví a veselí. — Mnoho jich dnes i poslední postní kázání slyší; přijde smrt dříve než se nadějeme, otevře nám bránu neznámé věčnosti, uvede nás k soudu, a od soudu buď do nebeského království aneb do propasti pekelné — na věky. „Spravedliví půjdou do života věčného,“ učí Kristus, „hříšníci však do věčného ohně.“

Strach a hrůza obejde každého, popatří-li na věčné utrpení v pekelné propasti, a si pomyslí, že i na něho místo připravené tam již čeká, nebude-li se rychle a hodně káti. „Pravdu pravím vám,“ dí Pán Ježíš, „nebudete-li pokání činiti, zahynete.“ — Ale ještě větší strach a hrůza se zmocní věřícího křesťana, když slyší ona hrozná slova Kristova (Mat. 7, 13. 14.): „Vcházejte těsnou bránou do života věčného; neboť široká brána a prostranná cesta jest, která vede k zahynutí, a mnozí jsou, kteří vcházejí skrze ni. Jak těsná brána a ouzká cesta jest, která vede k životu: a málo jest těch, kteříž ji nalezají. — Mnohoť jest povolaných, ale málo vyvolených.“

My všickni jsme ovšem povoláni k věčnému životu; proto nás Bůh stvořil. My všickni jsme od Ježíše Krista vykoupeni; za

všecky nás tekla Jeho svatá krev. My všickni jsme dítky Boží a spoludědici království nebeského posvěcení Duchem sv., ale předce také nám platí hrozná ta pravda slov Ježíšových: „Mnoho jest povolaných, ale málo vyvolených!“ — A právě tato hrozná pravda jest *sedmá největší bolest Marie*, naší milé Matky, která pod krvavým křížem našeho vykoupení mrtvé tělo milého Syna svého, Vykupitele našeho, na klínu svém držíc hořce naříká, a k nám v duchu volá: „Ó vy všickni, a t. d. Nadarmo za vás předrahá krev Božského Syna mého vytekla do kapky poslední, nadarmo za vás i mně po tváři ronily se hořké slzy; ztraceny jsou pro vás zásluhy hořkého utrpení Jeho, nadarmo jsou všechny prosby mé; vás, které jsem odchovala a vyživila, (větším dílem) nepřítel můj (propast pekelná) pohltit. Mnoho jest povolaných, ale málo vyvolených.“

A tato hrozná, ale jistá pravda buď i mým posledním kázáním postním v tomto roce, aby vzbudila v nás onu pravou péči o naše spasení, a Marii změnila tu bolest v radost a potěšení. Proto ještě jednou opakují:

I. malý počet vyvolených proč? — Proto že jest

II. malá naše starost o nebe. —

Ach, slituj se, ó Bože můj, že tomu tak jest. Slyšte! —

I.

Když času jednoho sv. Jan Zlat. kázal v Antiochii, naposledy se svých posluchačův takto ptal: „Co se vám zdá, co lidí z našeho města jednou bude spaseno?“ Všickni ale mlčeli, ani živá duše nepromluvila. Sám tedy odpověděl: „Nerad sice, ale předce povím vám: z tolika tisícův ani sto se nenalezne, kteří budou spaseni.“ — Ustrnulí patří na něj posluchači a se diví, jako by jim svatý muž něco pravdě nepodobného byl řekl; než ještě více zhrozili se, když bohoduchý kazatel dále mluvil: „Nemyslete, že jsem co upřílišil; ovšem bojím se, že ze všech nynějších obyvatelův tohoto města ani sto nebude spaseno, když jen povážíme, jak veliká jest nešlechetnost mezi mládeží, jaká nedbalost u rodičů. Málokdo stará se dobře o vychování dítek; uhasla svatá horlivost, zhynuly dobré příklady.“ — —

Tak pravím i já vám, nejmilejší. Tomu zajisté učí věčná pravda, to potvrzují dějiny světa.

1. Mnoho milionův a milionův lidí za času spravedlivého Noë žilo na světě, kteří pili a jedli, smilnili a nepravost páchali, právě tak jako činí světší lidé za těch časův našich. Nedbali na Boha, ani na Jeho svatou vůli, tak že sám Bůh pravil: „Zželelo se mi, že člověka jsem učinil na zemi. Vyhladím ho ze země.“ (I. Mojž, 6, 6. 7.) Všeobecná potopa vyhubila zkažené to lidské pokolení; a víte-liž, kolik lidí ze všech těch milionův prvního světa bylo spaseno? Jen osm osob, jen rodina Noěmova. „Mnoho povolaných, málo vyvolených.“ —

2. Bůh lidu israelskému ráčil zaslíbiti sv. zemi; proto poslal Mojžíše, aby Israelské silnou rukou do země té zaslíbené uvedl, Více 600.000 mužů bojovných mimo ženy a děti vydalo se na cestu. A víte, kolik ze všech těch sta tisíc přišlo do zaslíbené země? To-liko dva muži. Kaleb a Josue. „Mnoho povolaných, ale málo vyvolených.“ —

3. Mnoho tisíc a tisíc Židův a jiných obyvatelův země svaté slyšelo učení Ježíšovo, vidělo Jeho divy a zázraky. Všickni byli do Jeho království povoláni; ale toliko dvanácte apoštolův, dva a sedmdesáte učeníků a nějaký malý zástup nábožných duší bylo přijato v tu Jeho sv. říši. Nad milion tvrdošijných Židův bylo od nelítostných Římanův buď usmrceno, neb rozprodáno a do všech končin světa rozprášeno. Zemřeli v hříších svých, jakž jim Kristus předpověděl. „Mnoho povolaných, ale málo vyvolených.“

4. Mnoho set tisíc křesťanův vydalo se v křižáckých válkách i z našich krajin, by zaslíbenou zemi z rukou nevěřících osvobodili, a sv. města jim vzali. Ale ze všech těch málo, pramálo jich došlo do Jerusalema, a ještě méně se jich šťastně domů vrátilo. „Mnoho povolaných, ale málo, málo vyvolených.“

Právě tak jdeme i my pouští toho života si dobýt zaslíbeného království nebeského; ale s bázní vám se sv. Janem Zlat. říci musím hroznou pravdu, že z tisíce nynějších obyčejných křesťanův jich sotva sto, ze sta z těží jenom deset přijde do nebe; nebo i nám platí slova Kristova: „Mnoho jest povolaných, ale málo vyvolených.“

a) „*To není možné*“ řeknete; „*kdo potom bude v nebi?*“ — Tak snad i Noěmovi vrstevníci a vrstevnice říkávali, když jim hrozný konec prorokoval. „Kdo bude potom přebývati na zemi, nás-li Bůh, jak pravíš, potopí?“ A hle divu toho! Z osmi osob skrze Noë spasených svět zalidnil se tak, že nyní na tisíc milionů lidí živo jest na zemi. — Na místě zlých šesti set tisícův Israel-

ských, kteří na poušti pomřeli, uvedl spravedlivý Josue nový přerozený lid vyvolený přes Jordan do šťastné země zaslíbené v síle mnohem větší.

b) „*Toho nikdy nebude,*“ namítnete, „*aby nás tak málo bylo spaseno; proč hnedle by nás Bůh Otec byl stvořil, Bůh Syn vykoupil, Bůh Duch sv. posvětil,* že jsme synové Boží a dědici nebeskéhokrálovství?“ — Tak mluvili někdejší nekající Židé Janu Křtíteli, když je napomínal ku pokání, řka: „*Čiňte hodné ovoce pokání.*“ A hned dokládal: „*Neříkejte: Otce máme Abrahama; neboť pravím vám že mocen jest Bůh, z kamení tohoto vzbuditi syny Abrahamovy. Neb již jest sekerá ke kořenu stromu přiložena. Každý tedy strom, kterýž nenese ovoce dobrého, vyřat a na oheň uvržen bude.*“ (Mat. 3. 8—10.)

c) „*To není k víře podobné,*“ odpovíte mi, „*že by nás dobrý Bůh zavrhl, kteří jsme předce lid jeho tak draze vykoupený.*“ Tak mluvili Ježíši nevěřící fariseové a tvrdošijní Jerusalemsťi, kteří učením Jeho směli pohrdati a Ježíše, pravého Messiáše, zavrhli. Než Kristus je ujistil, řka: „*Pravím vám, že bude odjato od vás království Boží a bude dáno lidu přinášejícímu užitky jeho.*“ (Mat. 21, 43.)

d) „*To bylo by předce hrozné,*“ zvoláte, „*aby nás Bůh neskončeně milosrdný zavrhl, a místo nás jiné lidi přijal.*“ — Tak se to i Židům zdálo divným býti, Ježíš však nicméně rozhodně jim osvědčil, řka: „*Pravímť pak vám, že přijdou mnozí od východu i od západu, a stoliti budou s Abrahamem, s Isákem a s Jakobem v království nebeském: synové pak království vyvržení budou do temností zevnitřních; tamť bude pláč a skřípění zubův.*“ (Mat. 8, 11.) Bůh si připravuje tam za mořem miliony vyvolených služebníkův svých a nebeských dědicův; místo jednoho zavrženého, ničemného křesťana, již čekají dva povolání.

e) „*Tož nás Bůh nechce spasiti, nechce nás v nebi míti?*“ budete se ještě tázati. — „*Ó Bůh chce,*“ učí sv. Pavel, „*aby všickni lidé spaseni byli, a k poznání pravdy přišli;*“ ale my sami nechceme o spasení své se starati, aniž konati, čeho nám jest k spasení třeba. „*Bůh nás ovšem stvořil bez nás, ale spasiti nás nemůže bez nás,*“ praví zajisté dobře sv. Augustin, nepřičiníme-li se sami, Jeho sv. vůli plniti. Právě to jest příčinou, že mnoho jest povolaných, ale málo vyvole-

ných; budeť právě tak malý počet spasených, jakož jest malá péče naše o nebe.

II.

Když svým časem sv. poustevník Nilo z poustevny své v Itálii do jednoho města přišel, tu mnoho lidí jej obklopilo a na mnohé věci se ho vyptávalo. „Co se ti zdá o počtu vyvolených, bude-li jich mnoho anebo málo spaseno?“ tázali se ho. A pravdivě jim sv. muž odpověděl, řka: „Vždyť víte, čemu Kristus Pán učil: že jest mnoho povolaných, ale málo vyvolených.“ Na to lid křičel a se bouřil: „Nile, ty lžeš a jsi v bludu; slovům těm nemá se tak rozuměti. Proč pak jsme pokřtěni? Čili snad jsme proto křesťany, abychom nebyli spaseni?“ — „Jen ticho!“ dovozoval jim sv. poustevník; „chcete býti moudřejšími, než sv. Matouš a sv. Pavel, než sv. Basil a sv. Chrysostom, kteří všickni právě tak učili? A jste-li též tak živi, abyste bezpečně zpolehnouti mohli na to, že nebe bude vaše? Varujete se klení, smilstva, rozpustilosti, křivdy a podvodu, závisti a lži?“ Sv. muž pozdvihl hlasu svého, a tak živě jim domlouval, že se všickni rozplakali.

I nás má svatá hrůza obejítí, povážíme-li dobře, jak špatně se zlého varujeme, jak málo se o spasení své staráme! Bůh všechno učinil, aby nás spasil, my ale toliko málo aneb i docela nic, ano zhusta méně než nic činíme, mnohem více jen o věčné zatracení se přičiňujeme. Co lidí bylo by snadno mezi svatými, kdyby Bohu tak upřímně sloužili, jako tomu světu otročí, kdyby tak pečovali o duši, aby ji spasili, jako pečují o tělo, aby mu ve všem vyhověli! — Kéžby se hříšník tak přísně postil, a duši svou tak očistil a tak se kál, jako, když z hříchu onemocní, pečlivě všeho škodlivého se zdržuje, aby cioré tělo své opět uzdravil: zajisté by se jednou v nebi skvěl mezi sv. poustevníky! — Kéž by ta neb jiná žena jen polovici té péče vynaložila na okrasu duše své, již věnuje na ozdobu svého těla; kéžby ona panna tolik hleděla se zalíbiti Bohu, jako se snaží sloužiti světnému světu: snadno by sobě mohly dobytí místa v ráji mezi sveticemi! — Většina lidí však jen o věci světské dbá, pro ně všechno dá, pro duši a věčnost ale velmi málo nebo zhola nic nečiní: a proto jest jistá, ačkoliv hrozná pravda, že jest mnoho povolaných, ale málo vyvolených, že bude mnohem více zatracených než spasených, a sice:

1. *Pro vlažnost v poslouchání slova Božího.* — Když Kristus rozeslal učeníky své po městech a vsích hlásat království Boží, řekl jim: „Do kterého pak koli města vejdete a nepřijmou vás, vyjdouce na ulice jeho řcete: Také prach, který se přichytil nás z města vašeho, vyrážíme na vás; a však to vězte, že se přiblížilo království Boží. Pravímť vám, že v onen den lehčeji bude Sodomským nežli tomu městu.“ (Luk. 10, 10.) A takových vlažných křesťanův nenalezá-li se i mezi námi počet veliký, obzvláště po městech a městečkách, kteří po celé neděle, měsíce i leta slova Božího neslyší, na věčné pravdy víry naší ani nepomyslí, a zcela zapominají, kolik jest přikázání, kolik svátostí, kolik pravd křesťanských nevyhnutelně potřebných ke spasení? — Což, budou takoví vlažní a daremní křesťané moci býti spaseni? „Kdo vás slyší, mne slyší; kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá, a také tím, kterýž mne poslal,“ praví Kristus. — Vždyť ale předce větší díl křesťanův mezi námi chodí na kázání a slovo Boží, řeknete. — Ovšem, ale s jakým prospěchem? —

Mnozí zahynou již pro nedbalost v poslouchání slova Božího, ale ještě mnohem více proto:

2. *Že nečiní, čemu je slovo Boží učí.* — „Běda tobě Korozaim, běda tobě, Betsaido!“ pohrozil milostivý Ježíš (Mat. 11, 21.) nešťastným těm krajům, jimž učení Božské vykládal, kteří ho však nepřijali; „běda tobě, Korozaim, běda tobě Betsaido; nebo kdyby v Tyru a Sidonu (městech pohanských) učinění byli divové, kteréž činění jsou ve vás, dávno by byli v žíní a popeli pokání činili. Avšak Tyru a Sidonu lehčeji bude v den soudný nežli vám, kteří učení Boží slyšíte, ale podle něho nečiníte. Služebník, který poznal vůli Pána svého a neučinil podle vůle jeho, bude bit ranami mnohými.“ — Po šest svatých postních neděl mluvil jsem vám o nejhorších nepravostech nynějších, o největších duchovních bolestech Marie Panny, které my jí působíme, ale jak málo vás jest, kteří by si byli smutné ty pravdy živě vzali k srdci, jak řídký jest z mých posluchačův, který by byl po vyslyšeném kázání doma cos napravil anebo se polepšil! — Větší díl vás poslouchá nejvážnější věčné pravdy, jako se poslouchají světské povídačky; aby je obrátili na sebe, ani na mysl jim nepřijde. Jdouce domů po cestě roztrousí, co v kostele spasitelného uslyšeli, a doma jsou zase starými hříšníky, jako byli;

ovšem od neděle k neděli, od roku k roku ještě horší. Lze-liž se potom diviti, že bude málo spasených, mnoho ale zatracených? Kde není dobrého úmyslu, tam ani polepšení — a spasení nebude.

Však ještě více jich bude zatraceno :

3. *Pro nestálost v dobrém.* — Nebude zajisté ani jednoho mezi námi, kdož by při zpovědi neslíbil se polepšiti, při nějakém krásném kázání neumínal si se napravit a zcela jiným býti; však Bohužel, že právě takovými marnými úmysly, takovou nestálostí peklo jen se naplňuje. — Co ti zpomáhá dobrý úmysl, zapomeneš-li na něj co nevidět? Co platí tvůj slib sebe krásnější, jest-li lživý? Co prospěje ti, dobře-li začneš, několik dní bez hříchů žiješ, potom se ale vrátíš na širokou cestu nepravosti, v staré navyklosti ještě hůře než dříve zabředneš, a zvrhlé srdce své opět otevřeš ďáblu, který ještě sedm horších ďáblův, než jest on, s sebou přivede, aby v srdci tvém přebýval; a bude tvůj poslední stav dvakráte horší než první. (Mat. 12, 45.) — Není-liž tomu tak u všech smilníkův, cizoložníkův, opilcův a navyklých zlostníkův, kteří sice kázání poslouchají a také ku zpovědi jdou, a předce čím dále tím většími a zavržení hodnějšími hříšníky se stávají? — „Za čtrnácte dní nebudeš snadno svatým,“ praví sv. Filip Ner., „nýbrž jen ustavičnou vytrvalou příčinlivostí.“ — „Jen kdo setrvá až do konce, spasen bude,“ učí Kristus. A jak málo jest takových mezi námi! Proto bude málo, málo spasených, ale mnoho zatracených; avšak také

4. *Pro přílišnou horlivost o věci pozemské a převelikou chladnost k věcem nebeským.* — „Království nebeské podobno jest pokladu, perle, pro kterou člověk všecko prodá, co má, a koupí ji.“ (Mat. 13, 44. 45.) „Kdo otce a matku, ženu a děti, bratry a sestry, dům a pole a také život svůj více miluje než mne,“ učí Kristus, „není mne hoden“ (id. 10, 57. 38.) „Království nebeské násilí trpí, a toliko ti, kdož násilí činí, uchvacují je.“ (id. 11, 12.) — Ale kdo se z nás o nebe toliko namáhá? — Apoštolé opustili vše a šli za Kristem. Mučéníci rádi dali všecko, i život svůj, i nejhroznější muky přestáli jen pro nebe. Panny sřekly se nejznamenitějších světských ženichův, vší časné rozkoše, aby sobě zasloužily radost nebeskou. Poustevníci, kající, a kajicnice postili se celé dny a týdny, samými kořínky se mnoho let živili, všecken svůj život čistou vodou pili, celé dny a noci se modlili, by skrze Ježíše si dobyli nebeského království. — Co ale vlažní křesťané činí pro

nebe? Ani kousku masa v pátek si neodepřou, ani lžíce pokrmu vedny postní sobě neutrhnou, ani nespravedlivého statku se nesřeknou pro nebeské království. Slíbí-li svůdník děvčeti, že si je vezme, ráda mu prodá svou nevinnost i víru i duši. Opilec prodá ti za pohar vína, lakomec za malý peníz jako ten Jidáš nebe i Boha. — „Kde jest poklad váš,“ pravil Kristus, „tam jest i srdce vaše“ (Mat. 6, 21.); větším dílem na zemi, málo, málo v nebi; proto ale také bude málo spasených, a mnoho zatracených. Posléze také:

5. *Pro malou přípravu na šťastnou smrt.* — Kdyby Bůh dnes k nám poslal svého anděla optat se, kolik nás jest připravených na šťastnou smrt a odchod do nebe, kolik, myslíte, by se jich hlásilo. Stěží kdo, snadno žádný. — Kdyby anděl smrti tebe, mladíku, mladice, povolal, ulekl bys se, a všecek bledý bys ho prosil: Ó poshov mi ještě, nejsem ještě připraven, chci teprvé počítí nábožný život. Kdyby pozval tebe, muži nebo ženo; všecky bledí byste odpověděli, že nejste ještě připraveni. I stará babička i šedivý stařeček, který již jednou nohou v hrobě vězí, umřítí není ještě připraven, a přeje si ještě několik let žítí a vždy od roku k roku s tou smrtí by odkládal. — A přijde-li smrt v pěti, desíti, dvaceti letech, ještě nenalezne nás připravených, a byť i sto tisíc let čekala. Proto musí smrt větší díl nepřipravených pobrati a beze všeho smilování je poháněti na soud Boží. Proto ale jest mnoho povolaných, a jen málo vyvolených. Ze všech zde shromážděných, zdaliž by nás bylo deset aneb aspoň pět, kteří by se ohlásiti a odpověděti mohli: „My jsme připraveni zemřítí, ač jest-li to vůle Boží?“ A předce milostivý Ježíš tak horlivě poroučí: „Buďte připraveni, nebo nevíte dne ani hodiny. Copak vám pravím, to všem pravím, bděte!“ (Mat. 25, 13.) — Jak hrozná, předce však jistá to tedy pravda, jak veliká to sedmá bolest Marie, naší milé Matky, že jest veliký počet povolaných, ale málo vyvolených, proto, že máme tak malou péči o nebe.

6. *„Co tedy máme činiti? Snad zoufati nad svým spasením?“* řeknete. — Ó nedej Bože! Ale tím více, s tím větší péčí, s bázní a s třesením spasení své konejme; učí sv. Pavel. „V domě Otce mého jsou příbytkové mnozí,“ praví Kristus (Jan 14, 2.), každému z vás jest již krásné místo v nebi připraveno. Všickni budeme spaseni, ač chceme-li jen. „Ale zde není času spávat; nebo pro nedbalé zahaleče nebe není stvořeno.“ (Sv. Filip Nerej.) — Bohu a Marii se vroucně poručme,

o spasení své pilně pečujme: stůj co stůj, nebe musí býti naše. Tak se Mariina bolest promění v radost, že nás bude mnoho povoláných a s Boží pomocí a naší péčí na přímluvu její také mnoho vyvolených, spasených.

Rozloučení.

Přemilé duše! dříve než se odtud odebereme a jeden s druhým se rozloučíme, popatřme ještě jednou na milý ten obraz Marie Matky bolestné, jak svého milého Syna mrtvého na lůně svém drží, a k nám volá: „Ó, vy všickni, kteří jdete cestou, patřte a vizte, jest-li bolest, jako bolest má! Divoká zvěř to učinila, mně Syna mého usmrtila!“ — A kdo jest ta dravá zvěř? — „Vaše nepravosti. On zajisté byl zraněn pro nepravosti vaše a potřín jest pro hříchy vaše. Hospodin složil na Něj nepravost vás všech.“ (Is. 53, 5.) — Ó Maria, Matko naše milá, ó rci, pověz nám dříve než se odtud odeberem, co žádáš, abychom činili? — „Tu divou zvěř usmrťte, tu nepravost zabte každý v srdci svém, v domácnosti své. V svatý velikonoční čas hodně se kajte, trvale se polepšete, tak sebe a mne a celé nebe potěšíte, a po smrti se mnou slaviti budete radostnou velikou noc v ráji na věky. Nuže, slíbíte mi to?“ — Odpovězme: Slibujem Ti, Maria! — „Ale splníte také slib svůj?“ — Splníme Maria, pomoz nám!

Ó nejmilejší, jenom jednu duši máme; ztratíme-li tu, nemáme žádné ku spasení. — Jenom jednou jest nám umřítí; jaký život náš, taková bude i naše smrt, taková bude i věčnost naše šťastná nebo nešťastná. Ty tři věci nám poroučí též Maria: jednu duši, bychom o ni pečovali — jednu smrt, bychom se stále na ni připravovali — jednu věčnost, bychom nikdy na ni nezapomínali.

Ó Maria! Ty útočiště hříšníkův, Ty potěšení zarmoucených, Ty naděje naše, pro Tvých svatých sedm bolestí na rozloučenou Té pokorně prosíme ach, vypros nám u Syna svého milost a pomoc, abychom o duši svou hodně pečovali, šťastně zemřeli, a jednou všickni v nebi u Tebe mohli se radovati na věky. Amen.

Př. Václav Uhlíř.

O B S A H.

	Strana
Sedmero bolestí Marie Panny	
I. Rodičův hříšná nedbalost o dobré vychování dítek .	1
II. Mládeže malá péče o svatou čistotu a nevinnost	14
III. Představených malá péče o podřízené, zlé chování se poddaných k vřehnosti	26
IV. Křesťanův netečnost a vlažnost k službě Boží	38
V. Duševní spaní hříšníkův	50
VI. Příprava naše zlá na šťastnou smrt	62
VII. Malý počet vyvolených — veliký zatracených	70

